

české vězeňství

Příslušníci OES zvládli ozbrojený přepad v průběhu eskorty.

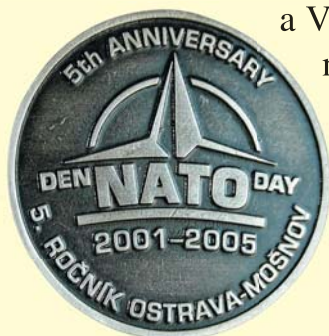
Výborně, chlapci

Zachránit v několika vteřinách rukojmí, které je zadržováno za těžkými zamčenými dveřmi, zajmout jeho únosce a s pouty na ruku je pak jako beránky odvést do speciálního eskortního vozidla, zneškodnit ozbrojenou skupinu, která přepadne eskortu, aby osvobodila svého kumpána na cestě z věznice k soudu, tak to dokáže jen opravdu výtečně připravená, dokonale vy-cvičená a sebraná jednotka. Takovou má i Vězeňská služba ČR.

Na vlastní oči se o tom 10. října přesvědčily stovky diváků na letišti Ostrava-Mošnov, když jim příslušníci operativní a eskortní skupiny Vězeňské služby z pankrácké vazební věznice a Věznice Mírov pod vedením pplk. Bc. Miloslava Sekerky u příležitosti Dne NATO předvedli tři dynamické ukázky zákroků proti pachatelům.

(Více na str. 13.)

Nejdůležitější je člověk a jeho práce

Bezpečnost. To je termín, který k věznicím nerozlučně patří. Dá se říci, že bezpečnost je a musí být jen jedna. V lidské společnosti je však normální, že málokterá kategorie je stabilní. To platí i o bezpečnosti. Největší vliv na to, jaká je v danou chvíli její skutečná úroveň, má lidský faktor. Mělo by být – a já věřím, že i je – snahou všech zaměstnanců vězeňské služby plnit své služební nebo pracovní úkoly tak, aby byla co nejvyšší a nejstabilnější. K tomu ovšem musí být splněny některé předpoklady.

Především jasná vize a pravidla. Příchodem nového generálního ředitele dostala oblast bezpečnosti jednoznačnou podporu a proces jejího zajišťování nový výrazný impuls. Byly zřetelně definovány priority. Svou „troškou do mlýna“ přispěl i odbor vězeňské a justiční stráže GR VS, který v návaznosti na Koncepti rozvoje českého vězeňství do roku 2015 zpracoval Koncepti bezpečnosti Vězeňské služby ČR do roku 2015, která se opírá o základní tezi „Pouze v bezpečných věznicích je možno realizovat kvalitní programy zacházení s vězňnými osobami“.

Druhým předpokladem je zapojení každého zaměstnance VS do systému zajištění bezpečnosti. Co je tím myšleno? Zajištění bezpečnosti je systém, který se skládá z jednotlivých „prvků“ – zaměstnanců věznic. Pokud některý prvek „nefunguje“ tak, jak má, není celý systém dostatečně efektivní. Každý v něm má své místo. Existuje bezpečnost vnější, kterou chápeme jako hranici mezi vnějším civilním světem a životem za vězeňskými zdmi, a bezpečnost vnitřní, která spočívá ve vytváření příznivého klimatu vězeňského prostředí. Důležitou součástí vnitřní bezpečnosti tvoří bezpečnost dynamická, která se vyznačuje jak pevností postojů a náročností, tak i vstřícností a ochotou. Jde o výraz vysoké profesionality zaměstnanců vězeňské služby.

Ještě docela nedávno by se dalo říci, že o zajištění bezpečnosti se komplexně stará vězeňská stráž. Dnes již toto tvrzení neplatí. Vězeňská stráž je garantem zajištění bezpečnosti vnější. Na zajištění vnitřní bezpečnosti pouze participuje, neboť přechodem dozorců služby do působnosti oddělení výkonu vazby, oddělení výkonu trestu, případně oddělení vazby a trestu se odpovědnost za tuto oblast přenesla na tato oddělení. Nutno ovšem zdůraznit, že svůj díl odpovědnosti nese každý zaměstnanec věznic. Je proto nesmírně důležité, aby se s ním každý ztotožnil a stal se „plnohodnotným prvkem“ systému zajištění bezpečnosti.

Třetím předpokladem je práce s podřízenými. Nesmí se jednat o pouhou formalitu, ale o skutečné vedení podřízených, které by v nich mělo vytvořit pocit sounáležitosti s „firmou“ a neméně důležitý pocit osobní odpovědnosti.

Posledním předpokladem jsou správně nastavené parametry nástupních kurzů. Takové, které v posluchačích (po zrušení základní vojenské služby se v mnoha případech jedná o velmi mladé lidi, kteří ještě nejsou dostatečně vyzrálí) položí základy „dobrého příslušníka vězeňské služby“, tedy takového, který se stane plnohodnotným prvkem systému zajištění bezpečnosti.

Záměrně se nezmiňuji o finanční stránce. Myslím si, že ta není nejdůležitějším faktorem. Tím je lidský faktor. Na něm závisí i sebelepší (tzn. i drahá) technika. Není-li člověk plnohodnotně fungující součástí systému zajištění bezpečnosti, není k ničemu ani technika, s níž pracuje.

Plk. JUDr. Miloslav Mádle,
ředitel odboru Vězeňské a justiční stráže GR VS ČR

Z obsahu čísla 6/2005

Být příslušníkem vězeňské služby je pro mne čest

Rozhovor s generálním ředitelem Vězeňské služby ČR plk. Mgr. Ludkem Kulou.

str. 4–5

Věznice v kraji skleněných zvonků

V žáru ohně se z každého kousku skla rodí korálky. Těžká, ale krásná práce pro skutečné chlapy. Taví se tady také charakter? Reportáž z Věznice Rýnovice.

str. 10–12

Arteterapie ve vězeňství

Předností této metody je možnost nenásilného odhalení skrytých bezděčných negativních vlastností klientů, schopnost rozbít stereotyp jejich uvažování a prostřednictvím symbolů a barev na artefaktu najít jiné myšlení.

str. 14–15

Řepský pitaval

Příběh krásné Hildy, která nechala zavraždit svého manžela.

str. 32–33

Sport

Hovoříme se dvěma příslušníky Vězeňské služby České republiky a úspěšnými sportovci – mistrem Evropy v kickboxu nstrm. Zdeňkem Roubíčkem a mistrem České republiky v akrobatickém létání npor. Miroslavem Červenkou.

str. 36–37

Zprávy

Zpravodajství z Generálního ředitelství VS ČR a organizačních jednotek vězeňské služby.

str. 2–3, 6–9, 13, 41–42

Foto na obálce: Věznice Rýnovice (1. strana),
z produkce rýnovických sklářů (4. strana)
Autor: Miroslav Jílek a Lubomír Bajcura

Ocenění zásluh

**Generální ředitel Vězeňské služby ČR
plk. Mgr. Luděk Kula udělil**

Medaili Vězeňské služby České republiky I. stupně

plk. Mgr. Stanislavu Prchalovi,
řediteli odboru kontroly Generálního ředitelství VS ČR (3. 10. 2005),

plk. JUDr. Miloslavu Mádlemu,
řediteli odboru vězeňské a justiční stráže Generálního ředitelství VS ČR, za mimořádné zásluhy o rozvoj vězeňské služby (3. 10. 2005),

pplk. PhDr. Aleně Hvězdové
z odboru výkonu vazby a trestu Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR za dlouholetou práci pro vězeňskou službu (31. 10. 2005).

Zleva Bc. J. Heřmánek, plk. Mgr. L. Kula, Ing. J. Novák, B. Vacek.

Plaketu Vězeňské služby České republiky I. stupně

JUDr. Romanu Poláškov,
náměstkovi ministra spravedlnosti České republiky, za spolupráci a osobní přínos pro vězeňskou službu (2. 11. 2005).

L. Kula a R. Polášek.

Medaili Vězeňské služby České republiky II. stupně

plk. Mgr. Milanu Hospodkovi,
řediteli odboru výkonu vazby a trestu Generálního ředitelství VS ČR za mimořádné zásluhy o rozvoj VS ČR (3. 10. 2005),

kpt. Bohuslavu Pravdovi
za čtyřicet let práce ve Věznici Přeborn (11. 10. 2005).

Medaili Vězeňské služby České republiky III. stupně

mjr. Bc. Milanu Brendlovi a Mjr. Bc. Petru Jílkovi,
pracovníkům odboru kontroly Generálního ředitelství VS ČR, za zásluhy (12. 10. 2005),

členům jednotky pro zásah pod jednotným velením z Vazební věznice Ostrava za zásluhy při výkonu služby – **pprap. Miroslavu Kleinerovi** a **prap. Petru Schlossarekovi**, kteří nedávno stáli na stupních vítězů mistrovství České republiky v karate, **pprap. Aleši Kolaříkovi**, který získal bronz na mistrovství ČR v zápasu ve volném stylu, a úspěšnému kulturistovi **pprap. Petru Slámovi** (18. 10. 2005).

Kpt. Bohuslav Pravda.

Plaketu Vězeňské služby České republiky II. stupně

Mgr. Milanu Jungovi
za dlouholetou práci ve funkci vychovatele a personalisty Věznice Valdice (29. 9. 2005),

Bc. Jiřímu Heřmánkovi a Bohuslavu Vackovi,
pracovníkům Ministerstva spravedlnosti České republiky, za dlouholetou spolupráci s vězeňskou službou (11. 10. 2005),

Mgr. Milanu Dočekalovi,
pracovníkovi odboru kontroly Generálního ředitelství VS ČR, za zásluhy (12. 10. 2005).

(red)
Foto archiv VS ČR

Z porady

ŠLOVICE • Porada ředitelů věznic, která se konala ve dnech 30.–31. 8. 2005 v zotavovně ve Šlovicích, byla zaměřena na řešení problematiky výkonu trestu odnětí svobody. Jako host na ní vystoupil ředitel Probační a mediační služby ČR Mgr. Pavel Štern, který představil projekt Transition Facility. Přínosem tohoto projektu by mělo být uplatňování společné metodologie, které povede k větší efektivitě práce a ještě užší spolupráci probační a mediační služby a vězeňské služby. Výsledné zprávy by měly být podkladem pro soudce, kteří rozhodují o podmíněném propuštění odsouzených.

Generální ředitel VS ČR plk. Mgr. Luděk Kula představil chystané změny v organizačním řádu, kdy ve věznicích do 200 zaměstnanců bude pouze jeden zástupce ředitele, a to zástupce ve služebním poměru. Stejně jako na poradě ředitelů vazebních věznic týden předtím hovořil první náměstek generálního ředitele plk. PaedDr. B. Burkiewicz o problematice průniku nepovolených předmětů a mobilních telefonů do věznic a opatřeních, která byla v této souvislosti přijata. Dále se zaměřil na nekázeň ředitelů při čerpání přesčasové práce.

(mh)

Zpětná vazba – alfa a omega v řízení

RADIMĚŘ • „Operativnější vzájemný kontakt s řediteli vězeňských zařízení a možnost získání zpětné vazby mezi všemi články vrcholného managementu vězeňské služby jsou alfa a omegou efektivního řízení,“

notematické porady. Celostátní setkání všech ředitelů organizačních jednotek se budou i nadále konat dvakrát do roka, ale na jaře a na podzim přibudou porady ředitelů vazebních věznic a ředitelů věznic.

o opatřeních, která byla přijata k zamezení průniku nepovolených předmětů a mobilních telefonů. Je to především stanovení osobní odpovědnosti při provádění kontrol, zvýšení kontrolní činnosti na nejslabších místech, jako jsou vstupy

uvekl generální ředitel VS ČR plk. Mgr. Luděk Kula na poradě ředitelů vazebních věznic, která se konala v Radiměři ve dnech 23.–24. 8. 2005. Současně oznámil, že z toho důvodu se rozhodl zavést pravidelné čtvrtletní mo-

Účastníci jednání hodnotili situaci ve vazebních věznicích a naplňování zákona o výkonu vazby.

Součástí porady bylo i vystoupení prvního náměstka generálního ředitele plk. PaedDr. Bohuslava Burkiewicze, který informoval

a vjezdy, zpřísnění organizace pohybu odsouzených po věznicích, ale i zajištění technického vybavení věznic, které je však závislé na ekonomické situaci VS ČR.

(mh)

Foto Mgr. Michaela Hájková

Nad aktuálními otázkami českého vězeňství

Pplk. Bc. Miloslav Sekerka si vyzkoušel novou služební vestu.

PRACOV • „Hlavním předpokladem pro úspěšný rozvoj vězeňství je přijetí teze *Pouze v bezpečných věznicích je možno realizovat kvalitní programy zacházení s vězněnými osobami*“. Tato citace zazněla mj. na poradě I. zástupců ředitelů věznic a vazebních věznic a služebních zástupců ve dnech 5.–6. 10. 2005 v Zotavovně Pracov.

Z výše uvedeného mota vychází Koncepce bezpečnosti Vězeňské služby do roku 2015, kterou zástupcům věznic představil mj. Ing. Ivo Mrhal. Její autoři prokázali nejen dokonalé znalosti současných bezpečnostních rizik a cel-

kové bezpečnostní situace, ale také ujasněnost cílů.

První náměstek generálního ředitele VS ČR plk. PaedDr. Bohuslav Burkiewicz představil prostřednictvím projekce dva přístupy k výkonu trestu uplatňované v Norsku a USA. Bylo konstatováno, že ani jeden není zrcadlem způsobů zacházení s odsouzenými v českém vězeňství a experimentování v této oblasti není cílem VS ČR. V této souvislosti byla připomenuta ještě novotou vonící Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015 a její část – filozofie trestu a strategické cíle vězeňské služby.

Účastníci porady se dále zabývali aktuálními otázkami, které otevřeli zástupci odboru výkonu vazby a trestu a ředitel odboru lo-

gistiky, a zhlédli ukázkou nových služebních stejnokrojů.

Při práci v sekcích prokázali odborné znalosti a značnou dávku kreativity a dospěli k reálným návrhům, jak zkvalitnit podmínky pro práci ve vazebních věznicích a věznicích, a to bez nároků na finanční prostředky a legislativní změny. Porada jasně zformulovala úkol hledat rezervy ve vlastních podmínkách.

Účastníci se rozházeli mimo jiné s tím, že na další poradě, která se bude konat v květnu 2006 v Zotavovně Šlovicích, budou vedle konkrétních závěrů tato témata zhodnocena.

Mgr. Miloslava Havlíčková,
ředitelka sekretariátu
generálního ředitele VS ČR
Foto Mgr. Michaela Hájková

Být příslušníkem vězeňské služby je pro mne čest

*Hovoříme s generálním ředitelem Vězeňské služby ČR
plk. Mgr. Lud'kem Kulou*

Pane generální řediteli, stránky diáře, který si píše rok 2005, jsou již téměř popsané. Pojďme v nich společně zalistovat a připomenout si nejdůležitější události, které se týkaly vězeňské služby.

Změna ve vrcholovém vedení jakéhokoli právnického subjektu je už sama o sobě velmi důležitou událostí, neboť lze zcela logicky očekávat, že dříve či později přinese nové prvky a podněty do řízení, v souvislosti s aktuálními úkoly vyvolá nové požadavky na zaměstnance, a nelze rovněž vyloučit, že může přinést i určité změny ve sledovaných prioritách. Je to běžný jev ve vývoji každé společnosti.

Pracuji ve vězeňství skoro dvacet let a za tu dobu jsem měl příležitost velmi dobře poznat, co práce jeho zaměstnanců obnáší. Rozhodně není lehká a z hlediska bezpečnosti celé naší společnosti je velmi odpovědná, o čemž svědčí výsledky, jichž Vězeňská služba ČR již dosáhla při plnění svého poslání. Přesto považuji za důležité, že jsme letos přistoupili ke zvýšení nároků na kázeň, pořádek a bezpečnost v našich věznicích, že se snažíme nacházet způsoby, jak lépe využívat jejich stávající ubytovací kapacity, že jsme ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti ČR přistoupili k prvním krokům vedoucím ke zprovoznění nových vězeňských kapacit i prvního detenčního ústavu v České republice. Vážím si všech mých spolupracovníků, kteří spolu se mnou usilují o zabránění průniku nepovolených předmětů do našich věznic, hledají formy a metody, jak zvýšit zaměstnanost odsouzených osob, a odvádějí takovou práci, která české vězeňství co nejvíce přiblíží evropským standardům.

Jak jste již řekl, na jaře jste se stal generálním ředitelem Vězeňské služby ČR. Co to pro vás osobně znamenalo?

Zejména větší odpovědnost, méně volného času, ale především velkou čest pokusit se přispět k dalšímu rozvoji našeho vězeňství. Je o mně známo, že jsem ve vězeňské službě začínal skutečně od píky, a že za ta léta, co u ní sloužím, mi přirostla k srdci. Je to mimořádně náročná práce, ale když ji děláte svědomitě, odmění vás pocitem, že vykonáváte něco, co má smysl. A je jedno, na jaké jste pozici. Mám důvěru ve své zkušenosti a věřím, že zvládnou i povinnosti, které vyplývají z této nejvyšší funkce. K tomu jsem se zavázal a tomu chci také dostát.

Krátce po svém nástupu jste v časopise České vězeňství dal možnost zaměstnancům vězeňské služby vyjádřit se ke všemu, co je v souvislosti s výkonem jejich povolání zajímavé. Co však jejich dotazy přinesly vám? Dozvěděl jste se něco, co vás překvapilo, něco co považujete za nutné řešit? Pokud ano, co to je?

Forma komunikace prostřednictvím časopisu České vězeňství byla zvolena proto, aby i poslední strážný mohl oslovit generálního ředitele. Mnoho dotazů mne inspirovalo, nemohu říci, že překvapilo.

Stejně tak mnohé otázky jsem očekával, například v souvislosti se zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, nebo týkající se problematiky justiční stráže.

Jednu věc bych ale rád zdůraznil. Z některých dotazů bylo možné vyčíst, že jejich pisatelé mají tendenci přeceňovat význam

své práce oproti práci jiných zaměstnanců vězeňské služby. Rád bych jim vzkázal, že naše vězeňství je mechanismus, kde každá práce má svůj specifický význam, je stejně vážná a důležitá. Je však třeba, aby se dělala dobře, v opačném případě to může uškodit celému systému.

Očekáváte, že odložení platnosti zákona o služebním po-

Je to velmi nepříjemná situace, neboť odcházejí lidé v produktivním věku. Je to samozřejmě jejich osobní rozhodnutí, nepochybně však souvisí s tím, že současné platové zákony zvýhodňují příslušníky již po deseti letech služby, kdežto novela zákona dává tuto možnost až po patnácti a více letech práce. Nicméně situace není kritická. Vězeňská služba s ní počítala a snaží se jí čelit

měru ovlivní početní stavy příslušníků vězeňské služby? Jinými slovy, že řada příslušníků ze služby odejde?

Problém s početními stavy není jen ve vězeňské službě, ale u všech bezpečnostních sborů.

především efektivním nábojem nových zájemců o práci.

Co považujete za důležité ve vašem dosavadním působení ve funkci generálního ředitele VS ČR a na co se zaměříte v nejbližší době?

Pro vězeňství je to určitě zpracování a přijetí koncepce jeho rozvoje na období příštích deseti let a koncepce bezpečnosti Vězeňské služby ČR. Oba materiály považuji za významný dokument, jehož realizace nás ještě více přiblíží k vězeňským standardům ve vyspělých zemích Evropské unie. Vážím si práce, která byla vykonána, abychom mohli převzít bývalý vojenský areál i se stavebními objekty v Rapoticích a přistoupit k jeho přeměně v novou věznici. Totéž mohu říct o aktivitách, které vyvíjíme v souladu s realizací projektu, který se týká vybudování ústavu pro výkon zabezpečovací detence, o stabilizaci personálu vězeňské služby, o snížení počtu eskortovaných osob i průniku nedovolených předmětů do věznic, o ujednacení výkonu vazby ve všech vazebních věznicích České republiky nebo o snaze ujednotit

ných, kulturních, terapeutických a vzdělávacích programů pro odsouzené stejně jako sociálního programu pro zaměstnance, včetně zlepšování jejich pracovního prostředí.

Zmínili jste se, že byla přijata nová koncepce rozvoje českého vězeňství. Mohli byste ji stručně charakterizovat a říci, na co se především zaměřuje?

Tato koncepce vznikala poměrně dlouhou dobu a na jejím obsahu se podílela celá řada našich penologů a dalších odborníků. V rámci široké diskuse se do tvorby jejího obsahu zapojili mnozí zaměstnanci vězeňské služby svými teoretickými i praktickými poznatky a zkušenostmi. Jejím cílem je reagovat na nové podmínky a nové souvislosti, v nichž se nachází naše vězeňství, a naznačit jeho priority v příštích deseti letech. Jinými slovy řečeno, koncepce předkládá nástin, kudy se vězeňská služba chce dále ubírat, dotýká se všech oblastí její práce, ať už jde o práci s vězni, bezpečnostní otázky, eskortní problematiku, ale také logistickou činnost, oblast personální a ekonomickou a v neposlední řadě i vězeňské zdravotnictví. V současné době je již schválena a podepsána ministrem spravedlnosti. Jsem rád, že máme cestu, kterou chceme jít.

Změny v bezpečnostní doktríně se budou týkat především příslušníků vězeňské a zřejmě také justiční stráže. Jaké změny to budou?

Nejprve bych rád upozornil na to, že pouze v bezpečných věznicích lze zajistit důstojný život, práci a humánní zacházení s vězněnými osobami. Z této podstaty také vychází nová Koncepce bezpečnosti Vězeňské služby České republiky do roku 2015, která klade důraz na skutečnost, že dodržování bezpečnostních zásad musí být důsledně plněno všemi zaměstnanci vězeňské služby. Mám na mysli především efektivně prováděnou kontrolu i požadavek, že metodická činnost a vysoká profesionalita práce při naplňování všech druhů stanovených povinností musí být každodenní samozřejmostí. Otázky bezpečnosti jsou prostě záležitostmi veškerého vězeňského personálu.

Co se týká změn v činnosti příslušníků zařazených na úseku vězeňské stráže, budou realizovány postupně. Už teď ale mohu například prozradit, že způsoby strážení ze strážních stanovišť se nám jeví jako neefektivní a neekonomické a z hlediska současného pojetí bezpečnosti i překonané. Lidský faktor v této oblasti bude do budoucna nahrazován technikou všude tam, kde to bude možné.

Takto vzniklý lidský potenciál bude využit například k posílení vnitřní bezpečnosti a k personálnímu posílení v oblasti zacházení s vězni.

Jakým směrem se posune výkon trestu odnětí svobody?

U laické veřejnosti stále více převládá názor, že výkon trestu by měl mít především represivní charakter.

Je to dáno stoupající kriminalitou i rostoucí brutalitou násilné trestné činnosti. Přesto si myslím, že jakékoliv změny v současném pojetí výkonu trestu by se nejprve měly stát předmětem široké diskuse odborníků i veřejnosti. Mohl by z ní vzejít návrh, který bude odpovídat danému vývoji i vzdělanosti společnosti a zohledňovat i moderní penologické poznatky ze zahraničí. Společnost totiž nelze chránit před nebezpečným chováním pouze odplatou, neboť každý trest odnětí svobody má svůj konec.

Jestliže české vězeňství po roce 1989 nastoupilo cestu humanizace výkonu trestu, potom bych rád podtrhl, že tato humanizace by nikdy neměla jít na úkor samotné účinnosti trestu.

Trest má na jedné straně působit výchovně a preventivně, ale na druhé musí obsahovat určitou míru újmy, přiměřenou provinění a osobnosti provinilce. Vězeňská služba České republiky bude proto věnovat pozornost plnění povinností odsouzených, tak i respektování požadavku individualizace při tvorbě programů zacházení, které jim mají pomoci k úspěšné resocializaci.

V nové koncepci se uvádí, že výkon vazby ještě stále pokulhává za evropskými standardy. Jakým způsobem bude vězeňská služba řešit tento problém?

Naše trestní právo respektuje presumci nevinu. Obviněný proto může být ve vazbě podroben pouze takovým omezením, která jsou nezbytně nutná k plnění jejího účelu. K zabezpečení takto definovaného účelu vazby nás čeká ještě dost práce, neboť se nepodařilo odstranit všechny pozůstatky z doby totalitního pojetí vězeňství. Zlepšit je třeba hygienické a ubytovací podmínky pro obviněné, věnovat pozornost budování společných prostor, venkovním místům pro práci a sport, aby obviněný mohl trávit přiměřenou část dne – alespoň osm hodin – mimo uzavřený prostor cely.

V souladu s tím je třeba iniciovat zjednodušení zákonné úpravy odděleného umístění obviněných na cely a vytvářet uvnitř věznic podmínky pro honorovanou dobrovolnou pracovní činnost obviněných.

Z dokumentu, o kterém hovoříme, také vyplývá, že se připravuje transformace vězeňského zdravotnictví, které se dlouhodobě potýká s nedostatkem pracovních sil. V čem bude spočívat?

Je třeba si uvědomit, že způsob transformace vězeňského zdravotnictví musí být v souladu s plánovanou transformací veřejného zdravotnictví. Na základě dostupných informací o chystané podobě této transformace lze s velkou pravděpodobností předpokládat, že nebude reálné zachovat dosavadní systém zdravotnických služeb v našem vězeňství.

Jak bude vypadat, to poznáme, až Parlament České republiky projedná a schválí příslušné zákony.

Připravuje se například nový zákon o zdravotní péči jako náhrada zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví, a Vězeňská služba České republiky již k němu zaslala své připomínky, stejně jako k novému znění zákona o zdravotnických zařízeních.

Cílem našich připomínek je začlenit vězeňskou zdravotnickou službu do nových koncepcí uvedených zákonů.

Mgr. Lenka Smutná,
Ing. Miroslav Jílek
Foto archiv
Vězeňské služby ČR

výkon trestu podle jednotlivých kategorií v rámci celé České republiky.

Z úkolů, které nás čekají v nejbližší době, se zaměříme mimo jiné na další zvýšení vnější bezpečnosti českých věznic, na zkvalitnění obsahu výchov-

Tři generální ředitelé jednali v Tužíně

TUŽÍN • K výměně názorů na aktuální problémy výkonu vazby a trestu odnětí svobody se v Zotavovně Tužín sešli ve dnech 14.–16. 9. 2005 generální ředitelé vězeňských služeb Polské, Slovenské a České republiky – generál Jan Pyrcak, generál JUDr. Oto Lobodáš a plukovník Mgr. Luděk Kula se svými spolupracovníky.

V úvodu jednání 1. náměstek generálního ředitele Vězeňské služby ČR plk. PaedDr. Bohuslav Burkiewicz seznámil účastníky schůzky s Konceptí rozvoje českého vězeňství do roku 2015, která určuje hlavní směry činnosti Vězeňské služby ČR v příštích deseti letech a svým pojetím představuje významný dokument v oblasti penologie.

Poté se hovořilo o zkušenostech získaných se zajišťováním bezpečnosti vězeňských zařízení a využíváním ubytovacích kapacit z hlediska zvyšujícího se počtu vězňů. Na programu byla i problematika drogové závislosti vězňů. V této souvislosti byly posouzeny výsledky dosažené v Polsku, na Slovensku a v České republice při řešení tohoto fenoménu současné doby. Účastníci schůzky konstatovali, že dosavadní opatření přinesla konkrétní výsledky, ale drogy z věznic se ještě zcela vytlačit nepodařilo. Je to problém, s nímž se dnes potýkají nejen mnohé věznice na světě, ale i celá naše planeta.

Velká pozornost byla věnována personálním otázkám, zvláště z hlediska zajištění racionálního poměru mezi počtem zaměstnanců vězeňské služby a vězňů. Spolu se zaměstnáváním

vězňů patřila k ústředním tématům schůzky i otázka odměňování zaměstnanců vězeňských služeb a efektivitu alternativních trestů. Ta je například v České republice zatím nedostatečná a představuje jednu z příčin nárůstu osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Nechyběly ani návrhy na další prohloubení vzájemné spolupráce v rámci mezinárodních penologických organizací a při využívání evropských fondů.

Schůzky se dále zúčastnili právní poradce generálního ředitele

ditele vězeňské služby Polské republiky plk. Jan Dziewoński, náčelník odboru ochrany a obrany Zboru väzenskej a justičnej stráže (ZVaJS) plk. PaedDr. Vladimír Ragan, ředitel sekretariátu GŘ ZVaJS JUDr. Dušan Lukačka, ředitel odboru vězeňské a justiční stráže GŘ VS ČR plk. JUDr. Miroslav Mádle, ředitel odboru logistiky GŘ VS ČR plk. PhDr. Zdeněk Kreuzzieger, ředitelka sekretariátu GŘ VS ČR Mgr. Miloslava Havlíčková, ředitel Věznice Valdice plk. JUDr. Karel Kocourek a vedoucí oddělení pro vztahy s veřejností GŘ VS ČR Ing. Miroslav Jílek.

Na programu pracovního setkání generálních ředitelů vězeňských služeb Polska, Slovenska a České republiky byla i praktická ukázka služebního zákroku pod jednotným velením. Proběhla na sportovním stadionu ve Valdicích, kde šedesát příslušníků Vězeňské služby ČR demonstrovalo svoji profesionální i fyzickou připravenost při řešení mimořádných událostí uvnitř vězeňského zařízení a při napadení eskorty převážející nebezpečného vězně. Spolu s účastníky schůzky

přihlížel jejich vystoupení také první náměstek ministra spravedlnosti ČR JUDr. Vladimír Král, představitelé obce Valdice a zástupci sdělovacích prostředků.

Závěr patřil přátelskému setkání se starostou města Jičina ing. Martinem Pušem, při němž se mimo jiné hovořilo také o pracovních možnostech odsouzených v rámci veřejně prospěšných prací.

Podle generálního ředitele VS ČR plk. Mgr. Ludka Kuly bylo setkání na Tužíně v pořadí již třetí pracovní schůzkou nejvyšších představitelů vězeňských služeb Polska, Slovenska a České republiky od jeho nástupu do funkce v dubnu letošního roku. „Po mé návštěvě Slovenska a společném setkání v Polsku, jsme se i tentokrát zaměřili na aktuální otázky výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Máme řadu shodných nebo podobných problémů a je dobré si vyměnit zkušenosti s jejich řešením. Také poměrně krátké členství našich zemí v Evropské unii vyvolává potřebu vzájemné informovanosti a jsem velmi rád, že i v tomto směru splnilo naše pracovní setkání v Tužíně svůj cíl,“ řekl v krátkém rozhovoru pro časopis České vězeňství.

Ing. Miroslav Jílek
Foto archiv VS ČR

Evropa se od nás může učit

Rozhovor s generálním ředitelem polské vězeňské služby gen. Janem Pyrcakem

S jakým očekáváním jste přišel na setkání do ČR?

S vědomím potřeby vzájemných rozhovorů o problémech, které jsou v každé z našich zemí. Důležitým přínosem těchto setkání však není jen osobní kontakt, ale i prohloubení vzájemné spolupráce, neboť práce vězeňských služeb našich zemí se sice liší v některých aspektech, ale v zásadě fungují stejně.

Co považujete za aktuální problémy výkonu trestu v Polsku a jak je řešíte?

V polských věznicích se potýkáme s obrovskou přeplněností. Máme nízké kapacitní normy – jen 3 m² na osobu. Při této normě máme ve věznicích kapacitu 70 000 míst pro obviněné i odsouzené, ale skutečný počet vězňů se pohybuje kolem 82 500 osob. Navíc soudy vynesly 38 000 trestů odnětí svobody a tyto tresty nejsou dosud vykonávány.

Je to velký problém, který v různé míře znají i kolegové ze sousedních zemí.

Snažíme se do jeho řešení zapojit vládu i Sejm, které upozorňujeme na potřebu dalšího rozvíjení alternativních trestů, ale výsledky našeho úsilí se bohužel zatím nedostavují. Polsko stojí před parlamentními volbami. Nevíme, zda po volbách nedojde ke zpřísnění trestní politiky a zda nebudou překračovány normy, které pro vězeňství vyplývají z evropských standardů.

Vážné úkoly řešíme i v personální práci. Přestože se můžeme pochlubit tím, že náš personál je kvalitně vyškolený, objevuje se u nás velká rotace zaměstnanců. Dostali jsme 500 nových tabulkových míst, ale ze služby nám letos odchází 1200 zaměstnanců. Odchody mají různé příčiny. Některé jsou přirozené, lidé stárnou a získávají nárok na odchod do důchodu. Na odchod některých lidí ale mají také vliv obavy, že předpisy týkající se odchodu do výslužby budou změněny. Proto odcházejí dříve.

Účastníci schůzky (zleva) D. Lukačka, J. Dziewoński, V. Ragan, M. Mádle, K. Kocourek, O. Lobodáš, L. Kula, J. Pyrcak, B. Burkiewicz, Z. Kreuzzieger.

Domníváte se, že nárůst kriminality a s tím spojený zvyšující se počet vězněných osob je důvodem ke zpřísnění výkonu trestu?

Je jasné, že stoupající počet osob zbavených svobody může ve svém důsledku ztížit vykonávání trestu. V Polsku jsme svědky toho, že přibývá vězňů a ubývá vězeňského personálu. Obávám se, co nám přinese budoucnost.

Setkáváte se s šéfy vězeňství různých států světa, ale na dnešním setkání tři ředitelů všichni hovoří slovanskými jazyky. Je atmosféra při takovém setkání jiná?

To je setkání přátel, tří blízkých lidí, kteří si rozumějí bez tlumočnicků, občas nám nějaké to slůvko unikne, ale naprosto chápeme meritum věci, smysl. Chtěl bych říci, že polské vězeňství se snaží mít velmi dobré kontakty se sousedy. Zvláštní charakter mají vztahy s Českou a Slovenskou republikou. S generálními ředi-

teli Kulou a Lobodášem nás pojí přátelské porozumění, sympatie a vzájemný soulad.

Navázali jsme a upevňujeme kontakty také s pobaltskými zeměmi, Litvou, Lotyšskem a Estonskem. Máme velmi dobré kontakty s Ukrajinou a Ruskem. Včera jsem se setkal s šéfem izraelské vězeňské služby Jakobem Ganotem, minulý týden na mé pozvání přijel do Polska šéf rakouské vězeňské služby dr. Michael Neider.

Ale nadevše klademe spolupráci s Českou a Slovenskou republikou. Ta má takovou úroveň, že kdykoli se vyskytne problém ke společnému řešení, zvednu telefon, volám do Bratislavy nebo do Prahy a říkám: „Pošlu ti tam dva své lidi, aby se podívali, jak to nebo ono děláte vy.“ Tak si můžeme zavolat ve dne nebo v noci a podle potřeby se poradit. Jsou to relace, které jsou absolutně vzdáleny diplomatickým ohledům. Na prvním místě jsou profesionalita, znalost, kompetentnost. A diplomacii vůbec nepotřebujeme. Jestliže mezi lidmi

panuje vzájemná úcta, jsou otevření a přející, nepotřebují sbírky nařízení a formy, které jsou spjaty s diplomatickými styky.

Jsme tedy tři státy, které budou uprostřed Evropy držet pohromadě?

Jsem přesvědčen, že v mnoha věcech se Evropa může od nás učit. Evropa nás překonává ekonomickým základem a financemi, nikoli však penitenciárním modelem a kvalifikací personálu. Za mnohem méně peněz dosahujeme lepších výsledků. V polských věznicích v současné době realizujeme více než 500 různých autorských penitenciárních programů. A moji kolegové v západní Evropě i v Americe to oceňují. Na promoci našich nových příslušníků v Kaliszi byl nejen kolega Kula a Lobodáš, ale i kolegové z Texasu, kteří byli při této příležitosti zaskočeni různorodostí programů zacházení, které u nás uplatňujeme.

PaedDr. Lubomír Bajcura
Foto archiv VS ČR

Máme společnou minulost i budoucnost

Rozhovor s generálním ředitelem Sboru vězeňské a justiční stráže Slovenské republiky
gen. JUDr. Oto Lobodášem

Z ukázky zásahu pod jednotným vedením.

Pane generální řediteli, co považujete za největší úspěch slovenského vězeňství od roku 1989?

Významným úspěchem byl bezpochyby přechod systému vězeňské služby do nových podmínek, kdy jsou respektovány všechny demokratické a humánní principy a kdy jsou tyto základní atributy vpraveny do právních předpisů. V první etapě jsme legislativní otázky řešili novelizací zákona o výkonu trestu odnětí svobody v roce 1990 a vydáním zákona o výkonu vazby v roce 1993. V současné době se v Národní radě Slovenské republiky projednávají návrhy předpisů, jež stírají jakékoli rozdíly mezi zeměmi s vyspělým vězeňstvím a vězeňstvím na Slovensku. Takže v právní oblasti jsme poměrně výrazně pokročili.

Totéž lze říci i o personálním zabezpečení. Zaostáváme však v materiálních podmínkách. Nicméně předpokládám, že během několika málo let se Slovensko dokáže postupně vypořádat i s tímto handicapem.

Říkáte několik let. Můžete to upřesnit?

Máme rozpracovaný časový harmonogram, podle něhož by se nám to mělo podařit v zásadních rysech, především rekonstrukcí našich objektů, do roku 2010. Čili v horizontu pěti nebo šesti

let. Bude to však podmíněno poskytnutím finančních prostředků ze státního rozpočtu.

V čem je hlavní problém?

Především ve vytvoření materiálních podmínek u osob, které jsou ve vazbě.

Ve výkonu trestu odnětí svobody jsme více méně srovnatelní s jinými zeměmi, samozřejmě až na některé odlišnosti, jako je třeba poměrně vysoký počet vícelůžkových cel.

Z pohledu výkonu vazby je to podstatně horší, protože většina našich zařízení byla budována výsostně pro tehdejší systém zabezpečení vazby. Současný stav nevyhovuje modelu, kdy vazba má plnit funkci zajištění a kde mají být realizovány aktivity, které by odstranily negativní vliv dlouhodobého pobytu na osobnost. Tím mám na mysli například sportovní činnost, kulturněosvětovou práci, případně vzdělávání. To je oblast, kterou musíme zásadním způsobem zlepšit. Totéž platí i o hygienických podmínkách ve věznicích, které také ještě poněkud pokulhávají za standardem vyspělých zemí.

Nárůst počtu vězňů je celosvětový trend. Řada zemí tento problém řeší vstupem privátního sektoru do vězeňství. U nás se například uvažuje o výstavbě soukromé věznice. Zvažujete podobné řešení?

Nám se podařilo v poměrně krátké době navýšit počet míst ve vazbě i ve výkonu trestu odnětí svobody. Nárůst trestné činnosti na Slovensku nebyl příliš výrazný a počet osob, které jsou v našich zařízeních, má momentálně dokonce klesající tendenci. Obsazenost věznic je 92 %. Ve výkonu vazby se pohybuje mezi 97–98 %, ve výkonu trestu odnětí svobody kolem 85 %, takže to není až takový problém. Proto jsme také přestali uvažovat o vstupu privátního sektoru do vězeňství. Nebráníme se však tomu, že bychom postupně, abychom ušetřili finanční prostředky, mohli využívat některé soukromé služby například v oblasti hygieny, stravování, praní prádla a dalších. To však bude vyžadovat aplikaci nových předpisů, případně dalších náročnějších norem. Z toho důvodu jsme tuto otázku zatím nechali otevřenou. V žádném případě ale neuvažujeme o tom, že bychom vytvořili prostor pro soukromý kapitál na výstavbu nových vězeňských zařízení, případně na jejich provozování.

V teoretické rovině je jistě možné diskutovat o tom, co je dobré a co ne, ale pokud respektujeme současnou trestní politiku Slovenské republiky, tak je zřej-

mé, že by takovéto kroky byly kontraproduktivní.

Jaký význam mají pro vás takováto setkání s partnery z vězeňských služeb sousedních států?

Pravidelná setkávání nejen generálních ředitelů, ale i pracovníků vězeňských služeb jsou mimořádně významná. Otázkám rozšiřování vzájemné spolupráce věnujeme velkou pozornost už od počátku devadesátých let minulého století, což potvrzují i dohody mezi Vězeňskou službou ČR a SR týkající se výměnných stáží, rekreací a podobně. A jsem rád, že frekvence těchto kontaktů, a to nejen s českou, ale i polskou a maďarskou stranou se v posledních pěti letech ještě zvýšila. Máme společné problémy, které mají kořeny už z dob Rakouska-Uherska, kdy jsme žili v jednom prostoru, a všichni máme zájem na tom, abychom se obohatili o zkušenosti při jejich řešení. Především však máme společnou budoucnost, a to nejen jako členové EU, ale protože jsme si opravdu blízcí. Nemůžeme se od sebe vzdalovat, ale vždy jen jeden k druhému přibližovat.

Mgr. Eva Montgomeryová

Foto archiv VS ČR

Návštěva Věznice Valdice.

Vzácná návštěva

HEŘMANICE • Mgr. Ivo Hartmann, MBA, náměstek místopředsedy vlády a ministra spravedlnosti, Ing. Vojtěch Dubový, ředitel odboru poradců MS, a plk. Mgr. Luděk Kula, generální ředitel Vězeňské služby České republiky navštívili dne 6. října 2005 v odpoledních hodinách heřmanickou věznici. Po prohlídce věznice následovala krátká beseda se zástupci managementu. Hosté pochvalně ohodnotili kvalitu hraček a metodických pomůcek vyrobených vězni

v dřevomodelářské, výtvarné i šicí dílně, které jsou určeny dětem z mateřských škol, dětských domovů a ústavů sociální péče. Zajímali se také o výkon soudně stanovené protialkoholní léčby odsouzených a řešení zaměstnávání vězňených osob.

Stranou nezůstala ani problematika personálního zajištění a péče o zaměstnance a samozřejmě otázky vnitřní i vnější bezpečnosti věznice.

Mjr. PhDr. Radomíra Dlouhá

Foto autorka

Na chodbě oddělení pro výkon protialkoholní léčby zleva Ing. V. Dubový, Mgr. I. Hartmann, PaedDr. P. Kadlec, plk. JUDr. L. Mička a plk. Mgr. L. Kula.

Hosté ze Švédska zavítali do Řep

ŘEPY • Generální ředitel Vězeňské služby ČR plk. Mgr. Luděk Kula přijal dne 30. 8. 2005 zástupce švédského ministerstva spravedlnosti a jejich české kolegy. Seznámil je se systémem českého vězeňství, jeho posláním i základními principy. Hosté si prohlédli samostatné oddělení výkonu trestu odsouzených žen VV Praha-Ruzyně v Řepích. Švédští kolegové ocenili zejména

spolupráci oddělení se speciální mateřskou školou v Čimicích, pro kterou odsouzené ženy vyrábějí hračky a připravují divadelní a jiná představení. Došlo i na porovnání se švédskými věznicemi. Zatímco v Řepích jsou ženy umístovány po 4 až 6 na jedné ložnici, ve Švédsku mají většinou jednolůžkové ubytovny.

Pavla Primasová

Foto autorka

Jan Kasal navštívil světelskou věznici

SVĚTLÁ N. S. • Místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Ing. Jan Kasal navštívil v polovině října v doprovodu starosty města Světlá nad Sázavou Josefa Böhma a dále místostarostky Ing. Lenky Arnotové světelskou věznici.

Po krátkém přijetí u ředitelky věznice plk. Mgr. Kamily Meclové se společně vydali na prohlídku objektu. Ve zdravotním středisku diskutovali s vedoucím lékařem o základních problémech poskytování zdravotní péče odsouzeným, navštívili školské a vzdělávací středisko a místnost pro služební přípravu zaměstnanců. Ve specializovaném oddělení

matek s dětmi, bezdrogové zóně a specializovaném oddělení pro výkon trestu odsouzených žen s poruchami duševními a poruchami chování se seznámili s různými typy specializovaného zacházení s vybranými skupinami odsouzených. Prohlédli si i běžné ubytovny a výstupní oddělení. Jan Kasal se zajímal také o aktuální možnosti zaměstnávání odsouzených a bezpečnostní situaci ve věznici. Na závěr návštěvy ocenil namáhavou práci zaměstnanců věznice a všem popřál hodně úspěchů při plnění pracovních povinností.

Mgr. Jana Koukalová

Foto archiv V Světlá n. S.

Jan Kasal v rozhovoru s vedoucím lékařem zdravotního střediska MUDr. Jaroslavem Šedivým.

Personální změny

PRAHA • Po provedeném výběrovém řízení na obsazení funkce ředitele Odboru výkonu vazby a trestu Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR pověřil generální ředitel vězeňské služby plk. Mgr. Luděk Kula touto funkcí k 1. 9. 2005 plk. Mgr. Milana Hospodku, dosavadního ředitele Vazební věznice Praha-Ruzyně. Současně pověřil výkonem funkce ředitele Vazební věznice Praha-Ruzyně pplk. Ivana Horáka, který až dosud vykonával funkci 1. zástupce ředitele tohoto vězeňského zařízení.

(red)

Věznice v kraji skleněných zvonků

Pradávná jizerskohorská pověst vypráví o vánočním přání děvčátka, které toužilo po malém zvonečku. Její otec, chudý sklář, nemohl dcerce dát kovový, a tak jí z nouze vyrobil v ohni své huti zvonek skleněný. Tisíce dalších křišťálových zvonků pak přinesly rodině štěstí i bohatství.

Jedeme do Rýnovic. Z obzoru před námi pomalu vyrůstá známý profil Jizerských hor. Kdysi jim vládl jen medvěd a vlk a až někdy za lucemburských králů přilákaly jejich hluboké lesy uhlíře. Bázlivé sluníčko tančící v barvách podzimního listí nám otvírá pohled do údolí Nisy, odkud se v 16. století vraceli do Vlach neúspěšní hledači zlata a drahého kamení, zatímco skláři si u dýmajících mlířů stavěli své huti. Práce, fortel, nápady a sklo tu byly vždy doma a odtud se vydávaly na pouť světem. Kdysi tento kraj připojil Albrecht z Valdštejna ke své oáze míru, kterou hájil před běsněním třicetileté války. Kdo ví, možná právě odtud byly sklenice, z nichž popíjel své oblíbené veltlínské zelené. Za východním výběžkem Prosečského hřebene stoupáme do Rýnovic. Tato obec je od roku 1962 součástí Jablonce nad Nisou. Míjíme místo, kde roku 1644 Švédové spálili rýnovický kostel. V mírových časech se na zdejší bídné půdě, bohaté jen na sklářský písek a bukové dřevo, vždy s novou silou rozvíjel průmysl, především sklářský.

Práce a šikovnost proslavila zdejší rodiny Kittlů a Riedlů, které bývaly označovány za královský rod mezi skláři. Míjíme bývalou automobilku LIAZ a za okamžik se na levé straně objevuje rýnovická věznice, která tu stojí od roku 1968.

Ředitel Věznice Rýnovice plk. Bohuslav Baudyš už ví, že chceme našim čtenářům přiblížit problematiku zaměstnávání odsouzených. Sedíme v jeho kanceláři a hovoříme s ním o významu pracovních aktivit v programu zacházení s vězni. Plk. Baudyš jako předseda sekce pro vězeňství Etického fóra ČR ihned vnáší do suchých ekonomických údajů širší rozměr, za každým číslem vidí živého člověka: „Práci považuji za jednu z nejpodstatnějších činností s vězni. Na chování zaměstnaných odsouzených má dobrý vliv každodenní účelné využívání času. Mají možnost rozvíjet své schopnosti, manuální zručnost a kromě toho spolu lépe vycházejí. Na první pohled se u nich projevuje příznivější sebehodnocení a emoční stabilita. Možná to vyplývá z toho, že mají

příjem, z něhož část mohou posílat například domů dětem.“

Často se setkáváme s názorem, že vězni nechtějí pracovat. Rýnovický ředitel má jiné zkušenosti: „Většina odsouzených si zařazení do zaměstnání váží. Do konce víc, než bychom očekávali. Přestože si při sezonních nebo nárazových pracích někdy vydělají tak málo, že výsledné kapesné je nižší, než kdyby nepracovali a brali sociální kapesné 100 korun měsíčně, o práci nás prosí. Hlavně že nezůstávají celý den na ubytovnách a čas jim lépe utíká.“

Vzhledem k tomu, že průměrná zaměstnanost odsouzených v 35 věznicích České republiky v současné době činí 43 %, v Rýnovicích si v tomto ohledu vedou relativně velmi dobře. „Měli jsme zaměstnanost i kolem 70 %, ale s nárůstem stavu vězňů nám při stále stejných výrobních plochách a počtech pracovních míst procento zaměstnanosti klesá,“ vysvětluje ředitel a naznačuje složitost úkolu, k jehož řešení v Rýnovicích přistupují jako sehraňtým: „Minimálně jednou za měsíc vedení věznice vyhod-

nocuje, jak se nám daří navazování kontaktů v okolí a získávání pracovních příležitostí pro vězně od nových firem. Důležité je, aby o nás lidé v okolí věděli. Při shánění nových kontaktů je dobré zbavit podnikatele obavy ze spolupráce s věznicí. Pomáhá, když o dobrých zkušenostech se zaměstnáváním vězňů podnikatelé mezi sebou hovoří.“

Dozvídáme se, že na konci září se podařilo opět zvýšit zaměstnanost odsouzených na 56 %. Většina z nich pracuje ve středisku hospodářské činnosti. Pod tímto označením se skrývá jedna z perspektivních forem rozvoje zaměstnávání vězněných osob, díky níž se věznice částečně stává podnikatelským subjektem.

Naše setkání s ředitelem končí. Za dveřmi již čeká podnikatel, který uvažuje o rozšíření výroby a přináší tak vlastně práci pro další odsouzené.

Naší průvodkyní se stává vedoucí referátu zaměstnávání ing. Jitka Čapková. Na ni se nejprve obracíme s prosbou, aby vysvětlila, jak středisko hospodářské činnosti (SHČ) funguje.

„Vězeňská služba zřizuje SHČ, které má provozovny ve věznicích a chová se jako samostatný podnikatelský subjekt. Tato forma vězeňské služby umožňuje spolupráci s cizími podnikatelskými subjekty formou smlouvy o dílo. Firma přiveze materiál či polotovary, odsouzení z nich vyrábějí a vězeňská služba firmě fakturuje náklady za práci odsouzených. Vězeňské službě patří výrobní prostory a některé stroje, například pračky a technické vybavení brusírny lustrových ověšů, jiné stroje si instaluje smluvní firma,“ říká Čapková.

V Rýnovicích má provozovna SHČ celkem sedm pracovišť. Prádelna pere nejen pro věznicí, ale i pro řadu rekreačních objektů v Jizerských horách a v Krkonoších. Na jednom pracovišti se kompletují elektrické zásuvky, na dalším dřevěné hračky a počítadla. Na kartonáži odsouzení připravují papírové obaly.

Čtyři pracoviště se zabývají sklářskou výrobou. Perspektivní je především brusírna lustrových ověšů. Dobré výdělky jsou na mačkárně, o něco horší na pracovištích, kde se navlékají korále a vyrábí bižuterie.

Ze slov ing. Čapkové vyplývá, že referát zaměstnávání si nenechá utéci jedinou příležitost ke zřízení nových pracovních míst: „Právě připravujeme další brusírnu korálků a výrobu lamelových roštů. Tento týden jednáme s výrobcem pryžových odlítků. Bude to jednoduchá práce, odlietek musí odsouzený očistit od částí, které na něm zůstávají, když vyjde z formy. Pracovník prostě ručně odtrhne to, co k němu nepatří, a odlietek je připraven k použití.“

Kombinace podnikatelských prvků a státní organizace má své výhody i nevýhody. „Máme deset pracovníků provozovny SHČ, je to vedoucí, řidič, účetní a sedm mistrů. Všichni jsou zaměstnanci vězeňské služby, ale nejsou placeni ze státního rozpočtu, nejedná se o tabulková místa. Jejich mzda je však stanovena podle stejných tabulek jako u ostatních zaměstnanců VS ČR. Provozovna SHČ si musí vydělat na odměny odsouzených, na platy mistrů a další režijní výdaje. Co zbude, je zisk, který se dává podle norem. Můžeme ho investovat, ale neseme riziko jako kterýkoli jiný podnikatel.

Na všechno si musíme vydělat,“ konstatuje Jitka Čapková.

Podnikatelské subjekty nejsou zatím za zaměstnávání vězňů daňově zvýhodněny. Podnikatel je ke spolupráci s věznicí nejvíce motivován dostatkem a snadnou dosažitelností pracovních sil za stabilní ceny, o kterých věznice nesmlouvá, protože vyplývají z vládního nařízení. Kromě toho malé firmy trpí velkou fluktuací zaměstnanců, zabývají se často sezonními nebo nárazovými pracemi a někdy třeba až měsíc nemají zakázku.

„Před Vánocemi máme hodně napilno na pracovišti kompletace dřevěných hraček, v lednu a únoru to bývá slabší,“ dokládá naše průvodkyně.

Ředitel Věznice Rýnovice plk. Bohuslav Baudyš.

Malým firmám proto vyhovuje, že při momentálním nedostatku práce odsouzený prostě zůstane na ubytovně, zatímco vlastnímu zaměstnanci by musela dávat část platu, aby si ho udržela pro další zakázky. Další výhodou je, že věznice zbavuje podnikatele starostí o výplatu mezd a účetnictví, včetně úhrady zdravotního a sociálního pojištění zaměstnanců. Zbývá jen přivést materiál, odvézt hotové výrobky a zaplatit fakturu za práci.

Ing. Jitka Čapková před nás klade ukázky hraček, přívěsků na klíče a jiných drobností, které vyrobili odsouzení. Výrobci mají vysoké nároky na kvalitu a výrobky musí splňovat přísné hygienické normy. Chrání si tím svou pověst a většinou se ani nechlubí tím, že se jedná o práci vězňů.

„Respektujeme jejich tajemství. Kdybychom ale mohli hovořit o kvalitě práce vězňů a ukázat jejich výrobky, byla by to pro vězeňskou službu reklama, která by veřejnost určitě překvapila,“ říká přesvědčivě vedoucí referátu zaměstnávání cestou do mačkárně.

Je to vlastně lisovna základního tvaru skleněných korálů nebo perliček z natavených skleněných tyčí. Polotovary se dále opracovávají v šitlovně, kde se při suchém omílání zbavují přelisků, tzv. broku. Věznice navázala na čtyři staletí dlouhou tradici zdejšího sklářství po útlumu práce odsouzených v sousední továrně LIAZ. Plynové pece mačkáren tam proto hoří teprve od roku 2002. Přestože je práce na tomto

Ve zdejší kraji začalo mačkární skla v 16. století, kdy čeští skláři odkoukali od Benátčanů výrobu skleněných perel.

Mistr se chlubí tím, že výroba je téměř bezodpadová. V žáru ohně se z každého kousku skla rodí korálky. Těžká, ale krásná práce pro skutečné chlapy. Taví se tady také charakter? Mistr Ježek vzpomíná:

„Přišel k nám nedávno odsouzený, se kterým nikdy nic nesvedli. Úplně jelito. Práce u pece a občas pár minut férového rozhovoru stačilo, aby se zklidnil. Dnes už čeká na podmíněné propuštění.“

Asi dvanáct odsouzených zde trvale překračuje normy a slušně si vydělají. Nakláním se k odsouzenému, o kterém mistr Ježek říká, že má dar od Boha, jak rychle se naučil rozumět sklu. Navíc má schopnost své zkušenosti předávat ostatním. Ruce se mu nezastaví, i když mne zasněcuje do tajů řemesla. Každý druh skla vyžaduje jinou teplotu. Tvrdší skla obsahují více křemíku a přísahy. Sklo nesmí být tuhé, když stroj zmáčkne korál. Jak se pozná, kdy přidat nebo ubrat plyn? Praxí, jinak to nejde. Teplota se pohybuje od 600 do 800 °C, ale na nejtvrdší sklo, krystal, se musí topit kolem 1000 °C. Ptám se, jak chlapi snášejí práci v horku. „Než bylo vybudováno odsávání vzduchu, teplota v dílně dosahovala až 75 °C, takže to bylo dost nepřijemné. Mačkaři v létě dělají raději v noci, protože je chladněji. My ve věznicích děláme jen ve dne, ale máme tady minerálky a můžeme pít, kolik potřebujeme. Dá se to vydržet. Sklo je dobrý materiál. Mám ho rád. Začal jsem s ním pracovat, když jsem brousil lustrové ověsy. Teď umím se sklem prakticky všechno,“ vypráví odsouzený.

A na co při té práci myslíte? „Hlavně abych už byl doma. No, ale když si přečtu v novinách, že se v New Orleansu prodávají korále na maškarní bály, říkám si, že jsou možná od nás. Necháváme po sobě stopu na celém světě.“

Z mačkárně jdeme do navlékární korálků. Oproti předchozímu pracovišti je tu o poznání chladněji.

V tichu, které zde vládne, je slyšet jen cvakot korálků a pod rukama navlékačů rychle narůstají pestrobarevné šňůry.

A pak už se ocitáte v brusírně, kde se pracuje na speciální zakázce – broušení asi 24 000 ověšů různých tvarů a velikostí, z nichž vznikne nádherný lustr, který bude viset v jednom českém kostele už o letošních Vánocích.

Mistr Julius Bradáč nám ukazuje i druhou dílnu, kde se právě instaluje dalších osm brusů. O zakázky brusárna zřejmě nouzi mít nebude.

Při prohlídce pracovišť jsme neviděli vězně, ale jen lidi schýlené nad usilovnou prací. Cítili jsme atmosféru, v níž se něco krásného rodí. Třeba skleněný zvoneček, který o Vánocích lehce zacinká a potěší zase jiné malé dítě.

PaedDr. Lubomír Bajcura
Foto autor

❖ ❖ ❖

Ing. Jitka Čapková při rozhovoru s odsouzeným, který v roce 2002 vyrobil na novém pracovišti SHČ první korály.

V žáru pece se taví sklo na korály.

Věznice musí být především bezpečná

Věznice Všechny, kde je v současné době přes 460 osob ve výkonu trestu odnětí svobody, má od poloviny července letošního roku nového ředitele. Je jím pplk. Mgr. Pavel Ondrášek, kterého jsem požádala o krátký rozhovor.

Pane řediteli, před svým nástupem do funkce ředitele jste působil ve vazební věznici v Brně. Co pro vás přechod z jednoho typu věznice do druhého znamenal?

Vazební věznice a věznice pro výkon trestu se liší už samou podstatou, liší se určením a cílem, který mají splňovat a který se od nich očekává. Přes rozdílnost, která je pro oba druhy věznic charakteristická, existuje celá řada společných oblastí a zkušeností a znalostí získané v jednom typu věznice je podle mne možné v maximální míře uplatnit i v typu jiném.

V brněnské vazební věznici jste prošel řadou funkcí. Naposledy jste pracoval jako vedoucí oddělení prevence a stížností. Můžete své dosavadní zkušenosti uplatnit i ve Věznici Všechny?

Ve funkci vedoucího oddělení prevence a stížností jsem několik let skutečně pracoval a osobně považuji práci na tomto oddělení vzhledem k její všestrannosti a různorodosti za velice zajímavou. Dotýká se činnosti celé řady

dalších oddělení, a pokud ji chcete dělat dobře a objektivně, je třeba znát práci nejen příslušníků, ale i zaměstnanců a specialistů. Dnes však mohu říct, že jako

ředitel věznice uplatním i zkušenosti, které jsem získal třeba jako strážný nebo vrchní inspektor. Je obrovskou výhodou rozhodovat o věcech, které si člověk sám vyzkouší, takže dobře ví, jak funguje vězeňská stráž nebo oddělení výkonu trestu.

Jste také absolventem pedagogické fakulty...

Máte pravdu, vystudoval jsem speciální pedagogiku, konkrétně

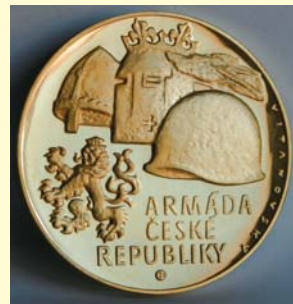
etopedii, a musím říct, že si velice vážím práce všech specialistů, byť vím, že po mém příchodu do věznice to vypadá, že si všímám jen vězeňské stráže. Ale to je tím, že jsem zde zjistil celou řadu vážných nedostatků bezpečnostního charakteru. Ve Všechněch byl kladen důraz především na výchovné aktivity a bezpečnostní prvky byly opomíjeny.

Znamená to, že se soustředíte především na bezpečnost?

Ano. Při důkladných prohlídkách, které jsem po svém příchodu do věznice nařídil, se u odsouzených našly desítky mobilních telefonů, nožů, tyčí a dalších nepovolených věcí. To mě vedlo k tomu, že jsem výrazně změnil systém střežení, zabezpečení věznice i způsob služby strážních a dozorcích směn. Změnil jsem systém pohybu odsouzených uvnitř věznice i způsob prohlídek tak, aby se minimalizoval průnik nepovolených předmětů a manipulace s nimi. Věřím, že se Všechny stanou nejen věznicí s ukázkovým školským zařízením, kvalitními programy zacházení a profesionály, kteří dělají dobře svoji práci, ale i věznicí bezpečnou.

Bronislava Vetešníková
Foto archiv V Všechny

Vězeňská služba České republiky na Dni NATO

Na letišti v Ostravě-Mošnově zahájil náčelník generálního štábu Armády ČR generálporučík Ing. P. Štefka 10. 10. 2005 pátý ročník prezentace techniky, jíž mají ozbrojené sbory včetně VS ČR k dispozici pro zajišťování obrany a bezpečnosti.

Náměstek generálního tajemníka NATO Jean Fournet v úvodním projevu ocenil pozitivní vývoj českých bezpečnostních složek a vyzdvihl přínos Dne NATO pro zvyšování povědomí veřejnosti o problematice bezpečnosti.

Vězeňskou službu ČR na Dni NATO reprezentovala skupina příslušníků, v jejímž čele stál již potřetí zástupce ředitele pankrácké věznice pplk. Bc. Miloslav Sekerka. Po návratu nešetřil slovy chvály: „Během generálního nácviku na letošní akci sledovali naši ukázkou osvobození rukojmího z místnosti a přiraz dveří vojenští policisté, kteří původně měli předvádět stejný zásah. Když ale viděli naše příslušníky, od původního plánu upustili se slovy: Necháme to na vás, vy to umíte lépe.“

Úspěch v Mošnově chápe pplk. Sekerka jako pochvalu pro všechny příslušníky vězeňské služby: „Poděkování patří kolegům z Ostravy, Heřmanic, Mirova a Pankráce.“ Příslušníkům operativní a eskortní skupiny VS ČR poděkoval velitel Pozemních vojsk Armády ČR brigádní generál Ing. Ján Gurník a předal pplk. Bc. Sekerkovi zlatou pamětní plaketu.

PaedDr. Lubomír Bajcura

Hosté v opavské věznici

OPAVA • Ředitelka Věznice pro mladistvé v německém Hameln Ch. Jesse a její tři kolegové navštívili koncem října opavskou věznici. V průběhu návštěvy se seznámili s prostředím a chodem tohoto vězeňského zařízení a systémem práce s vězni v ČR. Příjemně je překvapil pořádek a vysoká úroveň vybavenosti věznice. Setkání bylo ukončeno ujištěním, že kontakty mezi věznicemi budou pokračovat i v budoucnu.

Dagmar Šlaná

Foto archiv V Opava

➤➤ Christiane Jesse (vpravo) a Petr Prasek.

Arteterapie ve vězeňství

Od devadesátých let minulého století se stále více dostává do české justice tzv. restorativní (obnovující) směr a v důsledku jeho vlivu nabývá postupně na důležitosti výchovná funkce výkonu trestu. Vězeňská služba poskytuje pro činnost specialistů potřebné prostředky a odborné zázemí.

Vzhledem k tomu, že pracuji ve vazební věznici, jsou moji klienti obvinění, nikoli odsouzení. Tato skutečnost určuje mantinely mé činnosti.

Obvinění, s nimiž teprve probíhá trestní řízení, žijí ve strachu z budoucnosti, jak jejich případ dopadne. Z této nejistoty a také z vězeňského prostředí, v němž se takřka ze dne na den ocitli, zažívají pocity úzkosti.

Prioritou mé činnosti je práce s mladistvými (15–18 let) a mladými dospělými (18–26 let), s muži i ženami. Pracuji formou skupinové i individuální práce, přičemž skupinová výrazně převládá. Dynamika skupiny ve vězeňském prostředí je jiná, než je běžné v civilním prostředí. Důvodem jsou tzv. interní, nepsané zákony vězeňské subkultury (prisonizace – přijetí těchto norem). Tyto faktory ovlivňují interpretaci artefaktů ve skupině. Klienti se bojí zcela se otevřít nebo skutečnost všelijak mlží. Důvodem je bezpečnost vlastní osoby, nedůvěra k druhým, strach ze zneužití informací ostatními ve skupině, u některých strach sdělit trestní skutek z důvodů následné šikany apod. Tyto překážky mi sice nebrání vystihnout a pracovat s podstatou věci, ale při vedení skupiny musím na popsané vlivy brát zřetel.

Ve věznicích obecně se skupinová terapie a arteterapie provozuje velmi omezeně právě z výše zmíněných důvodů. Skupinová sezení zahajují otevřením aktuálních problémů klientů, které se udály od minulého sezení. Reakcí na tyto problémy jsou nejčastěji řešená témata, jako je závislost, zodpovědnost, láska, děti, vztahové otázky, agresivita, pocity a emoce apod. Někdy využívám prosociální hry pro uvedení či doplnění probíraného té-

matu. Získávání zpětné vazby je samozřejmostí. Používám jak hry pro dospělé, tak i pro děti a mládež. Příklad za všechny: prosociální hra stavění mostu klientům ukazuje, jaká je mnohost úhlů pohledu na jednu věc.

Při arteterapii používám především „smejváky“ (na navlhčenou čtvrtku se nanáší barevné skvrny, které se navzájem vpíjí, a cílem je, aby klienti využili celou škálu barev, efektem této činnosti je abreakce klientů), práci s hlínou, malování či kresbu zadaných témat, dále práci s různým materiálem (přírodní materiály) a doplňkové koláže a ambaláže. Vše doprovází základní interpretace klientů. Hlubší interpretace následuje, jen pokud klient má potřebu k tomu ještě něco individuálně dodat.

Klienti velmi neradi malují akvarelem kvůli neovladatelnosti náhody, která při užívání vody nastává. Neradi malují lidské postavy. Vznikají regresní figurky, které odpovídají spíše období 12–13 let věku. Tento handicap při tvorbě se pak snažím napravit různými technikami. S mladistvými klienty dělám kresbu a malování těla na papíře velkého formátu, kam se vejde celá postava tak, aby měli jasnou představu o svém těle. Často jim na tabuli předkreslím figuru a její proporce. Mým cílem je pomoci jim přejít z období konkrétního do období formálního (aby byli schopni sebezpřijetí). Teprve až zvládnou kresbu a proporce figury, je možné začít s akvarelovou technikou.

U starších klientů používám např. techniky kresby či malby na napojovaných čtvrtkách. Práce s hlínou je též pro obě skupiny vhodná a klienty vítaná.

Jich vnímání prostoru, kompozice a perspektivy je na úrovni dětí. Někteří jedinci při malování krajiny překlopují zadní prostor nahoru, tak jak je obvyklé pro 5–6leté děti. Dokonce jsem se setkal s R-principem, kdy děti předškolního věku malují komíny kolmo ke střeše. Ve své práci využívám i Vartegův test. Osvědčuje se mi pro diagnostické potřeby. Přibližně 90 % klientů v něm například začíná na 8. symbolu

(symbolu bezpečí) „kde se cítím v bezpečí“. Přibližně 60 procent klientů z výše uvedených 90 procent kreslí slunce. To lze interpretovat jako konflikty v sebehodnocení. Klienti naznačují touhu po úspěchu, po piedestalu, na kterém by chtěli být. Většina klientů má zkrácené a falešné sebevědomí. Ve skutečnosti racionálně neovládají svůj vnitřní svět, takže použitím symbolu se odhaluje jejich neustálá touha po seberealizaci a přiměřeném sebevědomí. Velmi

chování jsou především způsobeny „psychickou nouzí“, frustrací a deprivací, které jedinec během života nabyt. Ty jsou patrné z jejich chudých či chaotických obrázků. Opakovaně používají hnědou, tmavě modrou a zelenou barvu, které vyjadřují úzkost, touhu po prosazení se. Málo používají světlých odstínů. Intenzivně se snažím klienty při tvorbě artefaktů naučit používat celou škálu barev, a tím současně „nabourat“ jejich stereotypy myšlení.

dobrým prostředkem okamžitého určení emočního rozpoložení jsou pro mne oblíbené preventivní testy KTC (Kvinté test color). Poměrně dobře jsou z nich čitelné depresivní a úzkostné stavy, agresivita, neuroticismus, ale i projevy závislosti na návykových látkách a abstinenční příznaky. Tato zjištění mohou být využita preventivně. Zajímavým a ověřeným zjištěním je pro mne používání světlezelené barvy v pravé polovině KTC u klientů, kteří se opakovaně dopouštějí krádeží.

Další zkušeností, kterou jsem získal při práci v tomto prostředí, je, že skloný k disociálnímu

Jedinci s disociální poruchou chování, u kterých jsou projevy opravdu zřetelné a silné, se vyskytují ve věznicích podle odborníků až v 90 procentech. Jde především o recidivisty, kteří si svým stylem života o vězení přímo „říkají“. Jsou to lidé, kteří již od útlého mládí měli problémy. Většina žila ve slabých sociálních poměrech. Samostatnou kapitolou by mohli být klienti z výchovných ústavů. V jejich tvorbě je patrná silná regrese. U jedinců všech těchto skupin je nápadná stereotypnost myšlení a konání. Velmi rádi kreslí, neradi malují vodovými barvami.

Pokud jde o témata, často se vyskytují například moje rodina, zakletá rodina, oblíbená pohádka a podobně.

Při zadání volné tvorby jejich fantazie velmi rychle zamrzá. Malují různé příšery nebo často „boj dobra a zla“.

Stejně neradi malují „smejváky“, ale jen napoprvé. Potom už vědí, jak na to, a jsou rádi, když se jim daří – jako by objevovali svět fantazie a náhody.

Potvrdila se mi zkušenost se zlatou barvou. Velmi rádi ji na zarámování svých artefaktů používají jedinci s psychopatickým syndromem. Kromě toho zlatá

jenž by je ukáznil, udržel jejich pozornost. Neměli rituály, které by jim ukázaly nějaký smysl, a hlavně – zřejmě nepoznali důslednost.

Absence sebekázně brání, aby snáze a lépe překonávali či snesli stereotyp života. Dát mu smysl tito jedinci nedokáží. Řekl bych, že dnešní společnost v nich produkuje a urychluje nezralé mužství – nudí se, jsou bez pevných bodů v životě, a proto se stávají i nebezpečnými.

Mívají velmi slabé abstraktní myšlení. To se projevuje jednak slabým ovládnutím mateřského jazyka, jednak omezenou fanta-

K tomu, aby zvládali kompozici a perspektivu, klienti vystřihují různé věci jako domy, stromy, listy, lidské postavy, které pak lepí na namalovanou čtvrtku. Velmi často začínají vlevo, tedy v minulosti, drží se jednotlivostí, které „musí“ dodělat, teprve pak mohou přejít na další části svých výtvarů a další jednotlivosti. Z toho usuzuji, že mají chabou schopnost dát si věci do souvislosti.

Klienti, s nimiž pracuji, jsou často celkově deprivované osobnosti (málo vjemů, impulzů, nedostatek působení rodiny i školy, neznalost jazyka). Často pak jednájí zkratkovitě. To znamená, že akce předchází vyhodnocení mozku, a o to nebezpečnější jsou důsledky. Tyto nezpracované a nesprávně uchycené frustrace se projevují zejména v kritických letech, jako je puberta, druhá krize nastává ve věku kolem 20–25 let, kdy jde o kariérní důvody, o jakýsi druhý pokus začlenit se mezi „dospěláky“. Zde se objeví i nezpracované „relikty“ z doby puberty. Druhým důvodem by mohla být neexistence osob či situací, které by toto hledání identity správně podpořily a nasměrovaly.

V neposlední řadě zde hraje roli i to, že někteří jedinci se této doby „hájení“ nechtějí vzdát, protože dospělost je pro ně málo přitažlivá. Projevují se u nich nejasná představa a touha začlenit se do určité sociální vrstvy, nastává konflikt přání a skutečnosti. Jediněc ve snaze mít rychlý úspěch, spokojený život a vlastní zázemí touží uspokojit své představy a přání co nejrychleji, přitom však dělá jednu chybu za druhou.

Příčin je jistě mnoho. Jednou z nich je i konzumní způsob společnosti, v níž jde jen o prestiž, soutěžení, bohatství a ukojení slasti za každou cenu.

Konflikt klienta spočívá v konfliktu obecných norem uznávaných společností a jeho vzorcem chování a dodržování těchto norem (tento jeho vzorec je pro klienta tím pravdivým).

Klienti jsou z větší části nedoučení, u mladistvých je časté nedokončené základní vzdělání. Maturantů a vysokoškoláků je mezi vězeňskou populací velice málo a jsou přibližně stejně zastoupeni.

Zatím jsem nezjistil, do jaké míry prostředí věznice ovlivňuje jejich výtvarnou produkci, je však jisté, že se jejich emoční prožitek v tomto prostředí odráží v jejich tvorbě a kreativě. Je pravdou, že čím déle jsou v tomto prostředí, tím více přebírají vězeňská pravidla a normy. Jejich pasivita může souviset s jejich obranným mechanismem ega, kdy se snaží chránit naučené vzorce myšlení.

Práce s obviněnými klienty, ale nejen s nimi, přináší pro terapeuta negativa v podobě nízké sebereflexe, a tím i slabý nebo vůbec žádný přehled o efektu jeho snažení.

Proto si myslím, že by se v budoucnu mělo uvažovat o zavedení povinných odborných supervizí, a to nejen pro terapeuty, ale pro všechny zaměstnance (i uniformované) jako prevence Burn out syndromu.

Arteterapie je dle mého mínění velice dobrou technikou pro vězeňskou klientelu i přes skutečnost, že v podmínkách vazební věznice se nedá v „čisté“ podobě aplikovat. Předností této metody je možnost nenásilného odhalení skrytých bezděčných negativních vlastností klientů, schopnost rozbít stereotyp jejich uvažování a prostřednictvím symbolů a barev na artefaktu najít jiné myšlení. Působí tedy spíše prostřednictvím nevědomé složky osobnosti. U klientů s regresi by mohla pomoci v posunu vývoje osobnosti. Pro samotného terapeuta spatřují jistou výhodu v porovnání s ostatními přístupy v tom, že arteterapie prostřednictvím artefaktů umožňuje větší zpětnou vazbu, a to i přesto, že klient při působení obranných mechanismů ega, aby přežil, jako by „hibernuje“.

Zacházení s jedinci s poruchou osobnosti ve vězení je obtížné, neboť veškeré terapie vnímají jako výzvu k boji (snaží se manipulovat, mlžit, zastrašit, přelstít a podobně).

Arteterapie má ve vězeňství při práci s touto klientelou široké pole působnosti. Prozatím je však vysokoškolsky kvalifikovaných odborníků arteterapeutů žalostně málo.

*Bc. Vladimír Horváth,
vychovatel-terapeut,
VV České Budějovice
Foto archiv
Vězeňské služby ČR*

prozrazuje patologickou sociální interakci. Tito moji klienti nesnášejí stereotyp, jsou neklidní, nevydrží dlouho u jedné činnosti. Když nejde vše co nejrychleji, když jejich představy jsou jiné, hledají další a další vjemy a impulzy, které by je alespoň chvíli nějak zaujaly. Neudrží pozornost, neumí se soustředit. Při tvorbě s hlínou tak pospíchají, že konečný produkt činnosti je nerosrozumitelný, neforemný a často vzbuzuje spíše strach než pocit něčeho hezkého a milého. Velmi rádi vytváří příšerky, čerty, ježibaby atd. Je zřejmé, že v mládí postrádali smysluplný řád života,

zií. Jejich kreativita je limitována. Tento nedostatek je zřetelný a opakuje se zejména při interpretaci „smejváků“. Je to neschopnost klienta abstrahovat v důsledku nezvládnutého konkrétního období? Pokud ano, pak je třeba rozvíjet v nich v rámci možností abstraktní myšlení. U mladistvých a mladých dospělých se lze pokusit o jakousi nápravu (lepší málo než nic), u starších klientů je již podle mého názoru efekt tohoto snažení velmi nejistý. Nejraději by „opisovali“ tedy kopírovali, dělali něco, co vidí u jiných. Proto s nimi nezačínám malovat souběžně nebo nemalují vůbec.

Co to je žirafárium

ODOLOV • Budete-li ho hledat v ZOO, neobjevíte ho. Ale stačí podívat se do zahrady mateřské školy v blízkosti odolovské věznice. Takže co to vlastně je? Pestrobarevné dřevěné zahradní stavby se skluzavkami, prolézačkami, domečky apod. A protože některé svou výškou připomínají žirafu, říká se jim žirafária.

V poslední době byly tyto stavby umístěny v mateřských školách v Suchovrčicích, Velkých Svatoňovicích a v ZŠ Bratří Čapků v Úpici.

Přímo na místě je pro děti pod dohledem vychovatelů montovali odsouzení, kteří nejsou pracovní zařazení a zapojili se do činnosti dřevomodelářské dílny ve věznici. Přestože je to práce vykonávaná v rámci terapie, odsouzení ji vykonávají v dobré kvalitě a k velké radosti dětí, které za montáže „Odolovákům“ poděkovaly malovanými obrázky a písničkami.

Ing. Eva Linhartová,
vychovatelka
Foto archiv V Odolov

Povedlo se

BĚLUŠICE • Dva odsouzení ze specializovaného oddělení pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek po roční přípravě absolvovali přezkoušení a zdárně zakončili kurz Základy práce na počítači.

Začátkem října jim bylo slavnostně předáno osvědčení na obsluhu osobního počítače – práce s aplikacemi zpracovávajícími grafická data – , které jim vystavilo Regionální středisko výchovy a vzdělávání, s.r.o., Most.

Stanislav Šloser, vychovatel

Děti ve věznici

Otázka, zda má být dítě s matkou ve věznici, rozdělila nejen odbornou, ale i laickou veřejnost na dva nesmířitelné názorové tábory. Jeden z nich tuto myšlenku akceptuje a zdůrazňuje pozitivní vliv zejména na zachování emocionální vazby mezi matkou a dítětem. Druhý možnost dětí ve věznici zcela odmítá, ať už pro nepřijatelnost myšlenky nevinných bytostí ve věznici, nebo pro škodlivý vliv prostředí (byť přízpusobeného pobytu malých dětí) na osobnost dítěte.

Většina zemí v Evropě však tento způsob výkonu trestu matky s dítětem umožňuje. V naší republice výkon trestu matek s dětmi upravuje zákon o výkonu trestu odnětí svobody již od roku 2000. Jediné specializované oddělení pro výkon trestu odnětí svobody matek s nezletilými dětmi je od října 2002 zřízeno ve Věznici Světlá nad Sázavou. Během prvních tří let své existence se oddělení kvůli rekonstrukci věznice několikrát stěhovalo, naposledy počátkem roku 2004. Na oddělení je 15 ložnic. Matky jsou se svými dětmi ubytovány samostatně. V současné době je kapacita oddělení (15 matek a 20 dětí) naplněná. Než se uvolní místo, čekají matky na přijetí zhruba půl roku.

Jakým způsobem se mohou ženy na toto oddělení dostat?

Prvotní informace o podmínkách pro přijetí dostávají ženy u soudu nebo od svých advokátů. Díky velkému zájmu médií o oddělení řada žen tyto informace aktivně vyžaduje sama. Pak vstupuje do kontaktu se sociální pracovníci věznice, která má tuto oblast na starost. Odsouzené ženy jsou zde umísťovány po doložení řady podkladů a splnění požadovaných kritérií (viz tabulka).

Kritéria vyhodnocuje komise složená ze specialistů věznice. Během posledních tří let zpracoval personál věznice celkem 67 žádostí o umístění na oddělení, vyhověno bylo 39 matkám, ostatní žádosti jsou zatím buď rozpracované, zamítnuté (většinou kvůli nesouhlasu otce, nevyhovujícímu věku dítěte či předání dítěte do péče jiné osobě), nebo byly vzaty zpět (např. z důvodu udělení milosti prezidentem, dalšího těhotenství, rozhodnutí matky pro jiné řešení dané situace).

V průběhu let je patrný zvyšující se zájem o umístění, počet žádostí se rok od roku zvyšuje.

Jak to na oddělení pro odsouzené matky s dětmi vypadá?

Po příchodu na vás dýchne příjemná atmosféra, ze které přítomnost dětí přímo číší. Když děti spí, je tu takový klid, že máte nutkání jít po špičkách a mluvit šeptem, abyste nikoho nevzbudili, jindy vás hlasitý projev dětí nenechá na pochybách, že je jich tu hodně.

Veselá výzdoba a všudypřítomné dětské drobnosti vás brzy donutí přemýšlet, jestli jste ve věznici. Na každém patře je kromě ložnice herna, kuchyňka, umývárna a prádelna. Program dne je zcela přizpůsoben potřebám dětí. Všechny věci a potřeby pro dítě si matky hradí z dávek sociální péče, které jim jsou zasílány na účet věznice. Pro přípravu dětské stravy jsou stanoveny služby. Vždy jedna nebo dvě matky připravují pokrm pod vedením kuchaře v dietní kuchyni věznice. Jídelniček sestavuje dietní sestra.

Hlavním bodem při vyhodnocování programu zacházení matky

je zvládnutí péče o dítě. Pokud ji zvládá, má možnost navštěvovat další volnočasové aktivity nebo vzdělávací kurzy nabízené věznicí. V době její nepřítomnosti na oddělení jí dítě hlídá některá z dalších matek. Speciální pedagožka Alena Čížková hodnotí činnost oddělení kladně: „Matky se tu naučí nejen vařit, šít, hospodařit s penězi, ale i respektovat jedna druhou a seznámí se s různými výchovnými postupy u dětí.“

Na oddělení probíhá řada aktivit, které vycházejí podle věku dětí ze stanovených výchovných programů pro jesle a mateřské školy. Děti se věnují zpívání s kytarou, poznávání přírody, výtvarné výchově, starší také dopravní výchově atd. Tyto aktivity vedou většinou zaměstnanci věznice. Na oddělení stále pracuje speciální pedagožka a jeden vychovatel, který zde zastupuje tolik potřebný mužský prvek. Dochází sem psycholožka, sociální pracovníce, zdravotní sestra a pediatrička.

Aby nebyly děti izolovány od vnějšího prostředí, zhruba jednou za čtrnáct dnů chodí na vycházky a výlety do blízkého okolí. Byly už například v ZOO, v chovné stanici v Pavlově, na pouti, opékaly si buřty... To jsou pro děti velké zážitky, o které se rády podělí. „Víš to, že jsem se vozila na kolotoči? A na houpačkách a na koníčkovi a v autíčku,“ hlásí malá Katka nadšeně.

Pokud mají ženy fungující rodinné zázemí a plní všechny povinnosti uložené programem zacházení, mají možnost využít institutu opuštění věznice v souvislosti s návštěvou rodiny či

přerušení výkonu trestu (zejména v období svátků).

Při přijímání na oddělení jsou vybírány především ženy, kde rodinné zázemí funguje. Někdy se ale stane, že v průběhu jejich pobytu se situace doma změní. Alena Čížková říká, že pak je problematické připravit návrat matky s dítětem na svobodu. „Ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dítěte se věznice snaží najít matce a dítěti ubytování v azylovém domě. Potom je jen na ní, jaká bude její další cesta.“

Naprostá většina maminek si možnosti mít u sebe své dítě váží. Jako jediné negativum vnímají to, že není možné nastupovat výkon trestu zároveň s dítětem, protože

Věznice Světlá nad Sázavou není nástupní věznicí. „Dříve matky čekaly na příjezd dětí zhruba měsíc. Dnes, díky spolupráci mezi věznicí, matkou a zainteresovanými orgány státní správy, se tato doba zkrátila na jeden až dva týdny,“ vysvětluje Čížková.

Sami zaměstnanci oddělení říkají, že děti do tří let vůbec nevnímají, že jsou ve věznici. U starších dětí záleží na matce, jak jim dokáže na některé otázky odpovědět. Na dětech je na první pohled patrná spokojenost, že mohou být se svou mámou. Hračky a knížky jim pořizují matky samy. Spoustu hraček, které dětem dělají obrovskou radost, vyrábějí vězni z dvanácti věznic. Všem za to patří velký dík.

Příběhy dvou žen

Gabriela, 31 let,

odsouzená za majetkovou trestnou činnost, jedno dítě ve věku tří let. Rodiče ani podporu širší rodiny nemá. Bývalý manžel má sám spoustu problémů s alkoholem. O oddělení se dozvěděla z televizního pořadu a sama si sháněla potřebné informace o podmínkách pro přijetí. Na oddělení je již rok a půl. Termín pevného výstupu ji čeká počátkem roku 2006. Kde by byla dcera, kdyby neměla možnost mít ji ve výkonu trestu u sebe? Odpověď byla velice rychlá: „V ústavu.“

Marta, 39 let,

odsouzená za majetkovou trestnou činnost, tři děti. Dospělý syn má samostatnou domácnost, pětiletý je v péči otce a tříletého Ondru má u sebe ve výkonu trestu. S rodinou je v pravidelném kontaktu. Při výchově staršího syna pomáhá manželovi maminka. Na oddělení je Marta od června 2004, termín podmíněného propuštění ji čeká v březnu 2006. Kdo by se staral o mladšího syna, kdyby neměla možnost mít ho u sebe? „To opravdu nevím, manžel a moji rodiče jsou zahlceni péčí o toho staršího. Nedovedu si představit, jak by zvládali oba kluky,“ odpovídá Marta váhavě. Stýská se jí po starším synovi a lituje toho, že chlapci nemohou být spolu. Vzápětí však dodává, že starší, dnes již předškolák, by si prostředí věznice už velmi intenzivně uvědomoval a že je pro něj lepší, když je u rodičů.

Mgr. Jana Koukalová

Foto archiv

Věznice Světlá n. S.

ZPRÁVY

Celý den venku

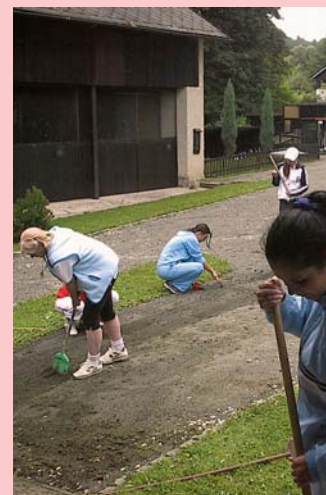
SVĚTLÁ n. S. • Stanice ochrany fauny v Pavlově, kterou zřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, vznikla v roce 1989 jako útulek pro handicapovaná zvířata a pracoviště pro záchranu vydry říční.

Finanční rozpočet na provoz stanice neumožňuje platit pomocné síly na údržbu venkovních prostor.

V létě tyto práce vykonávají převážně studenti a v poslední době i odsouzené ženy z Věznice Světlá nad Sázavou.

V srpnu se na dobrovolných brigádnických akcích podílelo sedmnáct vybraných žen. Celkem odpracovaly 68 brigádnických hodin. Když bylo hezky, po práci si opekly burty, zahrály na kytaru a zazpívaly a pak se šlo domů. Ty, které přišly ráno pěšky, se zpět vezly autem a naopak.

Šest kilometrů do mírného kopce prověřilo fyzickou odolnost každé z nich. Hlavním přínosem je však výchovný efekt těchto akcí, jak dokládají slova jedné z brigádnic:

„Až budu venku, tak si všudky vzpomenu, co to pro mě znamenalo, že můžu být celý den mimo věznici, jak šťastná jsem byla. Už nikdy nic neprovedu, protože si teprve teď budu vážit svobody bez mříží.“

Bc. Marie Zimová,

Mgr. Jana Koukalová

Foto archiv V Světlá n. Sázavou

Podmínky pro přijetí na SPO pro výkon trestu matek s nezletilými dětmi

- Žena nebyla žádným způsobem před výkonem trestu omezena v rodičovské zodpovědnosti a o své dítě řádně pečovala.
- Věk dítěte od 1 roku do dovršení tří let (v zájmu o zachování sourozeneckých vazeb výjimečně až do dovršení 5 let).
- Dobrý zdravotní a psychický stav matky a dítěte (stanovisko lékaře a vyjádření dětského psychologa o psychickém stavu dítěte).
- Vyjádření orgánu sociálněprávní ochrany dětí.
- Délka trestu je zpravidla delší než 6 měsíců a žena je zařazena k výkonu trestu do věznice s dohledem, dozorem nebo ostrahou.
- Doklad o finančním zajištění pobytu dítěte, tj. potvrzení o pobírání dávek státní sociální podpory nebo sociální péče.
- Existující zdravotní pojištění matky a dítěte.

Pomohli seniorům

KYNŠPERK NAD OHŘÍ •

Silná bouře s vichřicí, která se nad Karlovarskem přehnala koncem června, zanechala spoušť a škody. Stoleté stromy lámala doslova jako třísky. Svou daň živlům zaplatil i park Ústavu sociální péče a Domova důchodců v Horních Pochlovicích. Seniori nebyli schopni likvidovat způsobené škody vlastními silami, a tak nastoupili čtyři odsouzení z Věznice Kynšperk

nad Ohří. Odvedli opravdu poctivou chlapskou práci. Park dali do pořádku, takže ho staří a pohybově omezení obyvatelé domova mohou opět využívat. Odsouzení tedy zase jednou pomohli dobré věci a lidé na druhé straně mříží se přesvědčili, že i mezi vězni jsou takoví, kteří se práce neštítí, ale naopak za ni rádi vezmou.

Mgr. Jaroslav Hradecký

Foto archiv V Kynšperk n. O.

Hezký den

BĚLUŠICE • Kontakt s přírodou, radost ze sportovního výkonu a poznání přírodních krás Českého středohoří – to byl smysl výletu čtyř vybraných bělušických odsouzených za bránu věznice, který zorganizovali lektor-instruktor Luboš Marek a speciální pedagog Mgr. Kroupa koncem srpna.

Výšlap to byl pěkný. Začal ráno v osm a šlo se pěšky asi 7 km přes obce Milá a Hrádek nad Ranou až k vrchu Raná u Loun. Cestou se výletníci dozvěděli mnoho zajímavostí o fauně, flóře i historii této chráněné krajinné oblasti. Po svižné půlhodině zdolali vrchol Rané, odkud se jim naskytl pohled do krásné krajiny a na kousky, které ve vzduchu předváděli rogalisté. Po návratu odsouzení poděkovali organizátorům a vedení věznice za hezký den.

Luboš Marek,

mjr. Ing. Jiří Vávra

Odsouzení se učí prac

Součástí speciálněvýchovných aktivit skupiny ostrahových a dozorových vězňů ve Věznici Heřmanice je terapie zaměřená na bioenergetiku a abreakci (zmírnění úzkosti, uvolnění svalového napětí, zvládnutí negativních emocí, jako je vztek, hněv, strach aj., zvyšování tělesné zdatnosti, posilování sebevědomí, aspirační úrovně a dosažení somatomentální rovnováhy).

Myšlenka začít praktikovat ve věznici cvičení ke znovunastolení fyzické a duševní rovnováhy vznikla na podzim roku 2003. V této době jsme ve větší míře pracovali s odsouzenými s poruchou osobnosti impulzivního typu. Postupem času vyplynul z jejich strany zájem o aktivní terapii, která by jim pomohla zvládnout jejich chování. Po dvouměsíčních individuálních podpůrných psychoterapeutických rozhovorech jsme se rozhodli realizovat projekt abreaktivní terapie. Během tří měsíců se nám podařilo vytvořit skupinku osmi odsouzených, kteří začali poctivě docházet a aktivně se zapojovat do této formy léčby. Dosud prošlo praktickým cvičením přibližně třicet odsouzených. Cvičení jsou minimálně šestiměsíční, ale ve skupině je i odsouzený, který na sobě aktivně pracuje už jedenáctý měsíc. Docházka je ve většině případů přerušena propuštěním z výkonu trestu odnětí svobody nebo přezazením do jiné věznice.

Do obsahu abreaktivní terapie jsme zařadili pohybová a dechová cvičení, která vedou ke zlepšení všech funkcí organismu: procvičují se svaly, šlachy a klouby, zlepšuje se prokrvení, dech se prohlubuje a krevní oběh se dává citlivým způsobem do pohybu. Kromě toho dochází ke zlepšení rovnováhy a koordinace, regulace energetických center, koncentrace na zvuky, vlastní tělo a myšlenky.

V praktickém přístupu vycházíme ze skutečnosti, že osobnost je konkrétní člověk formující se v přírodních, historických a společenských podmínkách a procházející svou individuální životní vývojovou cestou. Osobnost se tedy utváří v průběhu společensko-historického vývoje, je jeho produktem, ale současně i spoluvůrcem. Vnitřní (endogenní) i vnější (exogenní) činitele utváření osobnosti jsou v neustálé interakci.

Máme na zřeteli, že základní hodnotou člověka je lidské tělo, které je měřítkem sebehodnocení, trvalým zdrojem potěšení, ale někdy i frustrací. Vycházíme ze skutečnosti, že každá lidská zkušenost se manifestuje i na těle. Na základě negativních zážitků, zklamání a poranění vznikají chronické svalové bloky, jež člověka „svazují“ a brání mu v jeho rozvoji. Praktickým cvičením lze tyto svalové bloky, které se projevují ve formě křečí a vnitřního napětí, rozpouštět. Člověk pak díky tomu může přiměřeněji a přirozeněji reagovat na životní situace.

Účastníci si pomalou a nenásilnou formou osvojují cviky, které jim pomáhají překonávat nebo alespoň lépe zvládat mírné deprese a pocity smutku. Cviky směřují ke zvýšení vitality při snížené popudlivosti. Vědomá soustředěnost umožňuje cvičícím zahánět negativní myšlenky a prohloubené dýchání zlepšuje náladu. Jsou seznamováni s hierarchií funkcí osobnosti, kterou můžeme chápat jako kauzální řetěz: Energie – Pohyb – Emoce – Myšlení. Energie produkuje pohyby, které probouzejí emoce a vedou k myšlenkám. Tato vztažná řada ukazuje, že můžeme ovlivnit všechny psychické funkce změnou energetických procesů v těle (Lowen, 1992).

Účinky cvičení se dostávají i u všeobecně známého fenoménu jako bolest hlavy, napětí v oblasti šíjových a ramených svalů a neurčitý tlak či tísně v oblasti solaru plexu. Velkým problémem je nespavost. Někdy je člověk tak „nastartovaný“, že prostě nemůže spát. Ještě častěji nemůže spát kvůli samým starostem. Je unavený, ale usnout

nemůže. Myšlenky se nepřetržitě točí dokola. V důsledku nedostatečného spánku se může objevovat

Předcvičuje PhDr. Josef Sýkora.

nesoustředěnost, agresivita a deprese. V první řadě se však jedná o to, abychom dokázali zastavit roztočený kolotoč myšlenek. Při tom pomáhají meditační techniky, autogenní trénink nebo „psychologické triky“.

Odsouzení, poučení o těchto skutečnostech, se prakticky podílejí na zvládnutí stresového symptomu. Je všeobecně známo, že dlouhodobější stres je zdraví škodlivý. Oslabuje imunitní systém, člověk je náchylnější k infekčním nemocem a zvládnutí nemoci trvá déle. Vysoká míra stresu může vést k poškození orgánů a vyvolává např. žaludeční vředy, vysoký krevní tlak, srdeční obtíže nebo migrény. Intenzita stresu je úměrná náročnosti vnějších podmínek. Přesto však velká část stresu, který prožíváme, pochází z našeho nitra. To samozřejmě neznamená, že si své pocity stresu namlouváme nebo že

ovat s vlastní energií

jsme všichni přecitlivělí. Můžeme však proti stresu něco podniknout, a to ze svého nitra! Pocit stresu nepřichází totiž zvenčí, ale vzniká v nás. Vnější podmínky zůstanou sice stále nepřijemné, ale nebudou nás již zatěžovat a my budeme spíše schopni se jim postavit.

Překonat stres je snazší, než se lidé domnívají. Jako vynikající prostředek ke zmírnění pocitu stresu se nám osvědčuje vědomé

dýchání. Hluboké dýchání vyvolává téměř automaticky uvolnění. Bloky v jiných oblastech těla se při uvolnění břiše rozpouštějí. Druhou příčinou odbourávání stresu při prohloubeném dýchání je účinek kyslíku. Je známo, že během hlubokého dýchání přijímáme hodně kyslíku, jenž oživuje naše orgány, zejména mozek. Kromě toho zpomalený rytmus hlubšího dýchání pomáhá ke zklidnění.

Procvičujeme rovněž možnost, jak pomocí síly svých představ můžeme vést energii, kamkoli chceme. Vědomá koncentrace energie na určitá místa má překvapivé účinky. Kůže tělesných partií, do kterých vedete energii, se snadno zahřívá, svaly se uvolňují a bolesti mizí. Vycházíme ze zásady, že při nádechu proudí energie na požadované místo, při výdechu odtéká napětí z odpovídajících svalů, zatímco energie a vitalita tam zůstávají.

Přímo v praxi se tímto způsobem formuje člověk, který začíná přebírat odpovědnost za svůj život, uniká vnější náhodě a vědomě pracuje na tom, aby se zbavil stresu a napětí. Náhle přichází do kontaktu s dávno zapomenutými, potlačenými emocemi. Začíná vnímat své tělo, udělá si čas sám na sebe a na své okolí. Vytváří tím možnost sebepoznání prostřednictvím vlastního těla,

osvobození se od stresu a nalezení nové kvality života. Na cestě za novou kvalitou života, která je provázena novou chutí do života, osvobozením se od starých vzorců chování, dochází k rozvoji osobnosti. Pravidelná setkání se svým tělem dokážou vyvolat pozitivní změny během velmi krátké doby.

Jsme rádi, že odsouzení sami přicházejí na smysl svého jednání v této aktivitě a uvědomují si, že je to investice, kterou vkládají sami do sebe. V závěru jednotlivých setkání je věnován prostor pro jejich vyjádření k pocitům a prožitkům.

Samozřejmě že nezbytným předpokladem pro otevřené ventilování emocí je vytvoření a budování prostředí důvěry.

Pro odsouzené to znamená respektovat pravidla a nevynášet z aktivity žádné informace mezi osoby nezúčastněné.

Dodržujeme a všem doporučujeme zásadu: Hledejte řešení svých problémů! Nepropadejte pasivitě, buďte aktivní! Držení těla ovlivňuje naše emoce. Narovnejte záda a zhluboka dýchejte! Pokuste se o úsměv, i když se vám zrovna příliš nechce!

Toto jednoduché cvičení má obdivuhodné účinky, mnohokrát prokázané praxí.

*PhDr. Josef Sýkora, psycholog
Foto archiv VS ČR*

Práce psychologů s problematickými odsouzenými

Již půldruhého roku probíhá ve Věznici Heřmanice na oddělení výkonu trestu speciálněvýchovná aktivita s vybranými odsouzenými, která je zaměřena na rozvoj jejich komunikačních a percepčních dovedností.

Odsouzení jsou vybíráni s ohledem na jejich schopnosti vyrovnávat se s psychickou zátěží ve výkonu trestu a zejména na prevenci případných agresivních reakcí.

Aktivita probíhá jednou za čtrnáct dní v terapeutické místnosti a vedou ji dva psychologové – PhDr. Vladimír Indra a PhDr. Josef Sýkora.

Cílem je posilovat psychickou odolnost odsouzených vůči vlivům vězeňského prostředí, redukovat případnou psychickou tenzi a předcházet možným afektivním projevům, včetně agresivního jednání.

Obsahem jednotlivých setkání je podpora psychické a tělesné stability, nácvik možností psychické obrany jednotlivce vůči atakům z okolí, nácvik komunikace s vězni, ventilace negativních emocí, ukázky racionálního řešení různých situací (konfliktů), sebeovládání ve vypjatých situacích – zásady psychohygieny a podobně.

Metodami a formami práce jsou psychohry, modelové situace, diskuse nad stanovenými tématy, relaxační cvičení s hudbou, psaní esejů apod.

Popisovaná aktivita probíhá skupinovou formou za účasti šesti až deseti odsouzených. Dosavadní zkušenosti prokazují zájem a také aktivní participaci odsouzených.

Sami při rozhovorech naznačují, že jim získané vědomosti a dovednosti pomáhají lépe zvládat úskalí složité psychické kompenzace v podmínkách vězeňského života.

PhDr. Vladimír Indra, psycholog

ZPRÁVY

I drobnosti potěší

HEŘMANICE • Čtyři odsouzení z oddělení výkonu trestu ve Věznici Heřmanice vyrobili v dřevomodelářském kroužku dřevěné hračky pro děti základních škol z Moravské Ostravy. Věznice dárky koncem září předala občanskému sdružení EICO (Eko-info centrum Ostrava) u příležitosti Evropského týdne mobility a Evropského dne bez aut.

Sdružení pro děti připravilo zábavné pohybové soutěže zaměřené na rozvoj smyslového vnímání, senzitivity vůči potřebám druhých, poznání problémů fyzicky handicapovaných lidí, ale i rozdílu mezi městem a venkovem. Na památku děti dostaly upomínkové předměty a malé dárečky, mezi nimiž nechyběly ani ty od heřmanických vězňů.

*Martina Řehová, DiS.,
lektorka-instruktorka
Foto archiv VS ČR*

Za odměnu na ME v motokrosu

DRAHONICE • Odsouzený z Věznice Drahonice se v rámci pracovní terapie programu zacházení podílel na přípravách mistrovství Evropy v motokrosu – několik týdnů vypomáhali s úpravami terénu a trati. Za odměnu se devět z nich mohlo ve dnech 30.–31. července jít podívat na závody.

Kromě motorek třídy 85 ccm a 125 ccm obdivovali i motokrosové legendy, jakou je například Ervín Krajčovič.

Mgr. Lenka Mottlová

Začal nový školní rok

PARDUBICE • Tak jako v každé správné škole i v pardubickém školském vzdělávacím středisku zazněl 1. září zvonek ohlašující počátek nového školního roku. Do lavic usednou odsouzení, kteří zahájili studium učebního oboru nebo rekvalifikačního kurzu, a ti, kteří si potřebují doplnit základní vzdělání.

Nabídka oborů a kurzů je opravdu pestrá, odsouzení se mohou vzdělávat v oborech výroba konfekce, společné stravování, výpočetní technika, malířské a natěračské práce, anglický jazyk a v kurzu základní školy. Podle typu vzdělávacího programu obdrží absolventi výuční list nebo osvědčení, která jim po propuštění pomohou lépe se reintegrovat do společnosti.

Mgr. Martin Kocanda

Konkrétní pomoc pro život

NOVÉ SEDLO • Odsouzení z Věznice Nové Sedlo mají možnost připravit se na zajímavé povolání.

V období od 10. října 2005 do 12. prosince 2005 pro ně věznice ve spolupráci se Středním odborným učilištěm a Střední odbornou školou v Žatci připravila *Teoretický záúční kurz v oboru číšník*, který zahrnuje obory: *stolníčení* (pravidla stolování, systém a způsoby obsluhy, technika obsluhy), *technologie* (základní způsoby tepelného zpracování potravin), *nauka o potravinách* (jakost a složení základních potravin, výživná hodnota potravin) a *psychologie* (význam společenského chování, osobnost pracovníka obsluhy).

Úspěšní absolventi obdrží od Středního odborného učiliště a Střední odborné školy v Žatci osvědčení o absolvování kurzu.

Věznice se tímto způsobem snaží pomoci odsouzeným, kteří si po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody budou hledat nové zaměstnání.

Lenka Zárecká

Foto archiv

Věznice Nové Sedlo

Ohlédnutí za minulým školním rokem

Institut vzdělávání VS ČR je jedinečným vzdělávacím zařízením Vězeňské služby ČR s celorepublikovou působností a je tvořen třemi pracovišti:

- **IV VS Stráž pod Ralskem, jehož součástí je oddělení vědecko-výzkumné činnosti;**
- **Vzdělávací středisko IV VS Kroměříž;**
- **Kabinet dokumentace a historie Praha.**

Vlastní výuku ve školním roce 2004/2005 zajišťovalo 28 pracovníků institutu, z toho 23 kmenových učitelů. Podílelo se na ní rovněž 80 externích lektorů z řad Vězeňské služby ČR a jiných subjektů.

V jeho průběhu institut připravil dvousemestrální doplňující pedagogické studium pro vychovatele bez pedagogického vzdělání, a to v rozsahu dvou tříd ve Stráži pod Ralskem pro české regiony a jedné třídy v Kroměříži pro moravský region. Studium bylo koncipováno vysokoškolským způsobem formou přednášek a seminářů, do výuky byli zahrnuti i vysokoškolské pedagogové a svým charakterem se přiblížilo úrovni bakalářského modulu. V této souvislosti se vedení institutu zabývalo myšlenkou zřídit ve spolupráci s vysokou školou vlastní bakalářské studium, například v oboru penologie, penitenciární vědy.

Ve sledovaném období pokračovalo přijímání vysokého počtu nových příslušníků, což se odrazilo i v počtech studentů základní odborné přípravy. V každém nástupním termínu byla zahajována výuka v sedmi třídách, přestože institut je jak personálně, tak materiálně vybaven pouze pro chod šesti tříd. Navýšení tříd na sedm umožnila řada přijatých organizačních opatření, například zapojení celého vedení Institutu do výuky. Na druhé straně bylo přistoupeno k částečnému utlumení vzdělávací činnosti celoživotního vzdělávání ve specializačních kurzech.

V souvislosti s ukončením povinné základní a náhradní vojenské služby je každý nově přijatý příslušník-nevoják zařazen do kurzu vojenské přípravy, která probíhá nad rámec běžných studijních povinností. V současné době dosahují počty nevojáků téměř třetinu všech nových příslušníků.

Ve vzdělávacím středisku v Kroměříži absolvovalo základní odbornou přípravu 151

občanských zaměstnanců, z toho více než jedna třetina formou individuálního studia (58). Organizovány byly specializační kurzy především na výcvik zaměstnanců v arteterapii (za tím účelem je zřízena specializovaná učebna s keramickou pecí a hrnčířskými kruhy) a na prevenci kriminality či protidrogovou prevenci.

Na všech pracovištích institutu proběhla souběžně celá řada dalších akcí, které nejsou zahrnuty v Programu celoživotního vzdělávání. Například školení ekologů, aplikované programy, kluby anglického a německého jazyka, kurz řidičů sanitek, celorepublikové cvičení příslušníků pod jednotným velením s mezinárodní účastí, kurz pro pyrotechniky nebo pomoc při přípravě k přijímacím zkouškám na VŠ. Školní rok 2004/2005 se nesl i ve znamení úzké spolupráce s vysokými a středními školami.

- Základní odborná příprava;
- Služební a profesní příprava;
- Studium na středních školách;
- Studium na vysokých školách;
- Specializační kurzy;
- Studium prostřednictvím nestátních organizací;
- Studium v programu PHARE;
- Zahraniční kontakty;
- Studium zprostředkované vysokými školami a naopak;
- Environmentální výchova.

Přitom dvěma hlavními pilíři PCŽV zůstala základní odborná příprava, jejíž součástí je i nástupní školení, a specializační kurzy.

Ze specializačních kurzů byly realizovány mj. psychologie pro penitenciární praxi, aplikované kurzy výpočetní techniky, problematika Evropské unie, výcvik personálu protidrogové prevence, zdokonalovací kurz instruktorů sebeobrany, anglický jazyk, komunikace pro dozorce,

styk a práce s veřejností, zacházení se zvláště nebezpečnými vězni, zacházení s mladými dospělými, zacházení s drogově závislými, kontrola a vnitřní audit, program řešení záťažových situací a výcvikový program pro sociální pracovníky.

Jak již bylo uvedeno, hlavním posláním Institutu vzdělávání Vězeňské služby České republiky je profesionální příprava všech zaměstnanců vězeňské služby zařazených do systému Programu

celoživotního vzdělávání. Ve školním roce 2004/2005 bylo proškoleno celkem 2197 zaměstnanců ve všech stupních PCŽV. Je to zhruba jedna pětina zaměstnanců VS ČR.

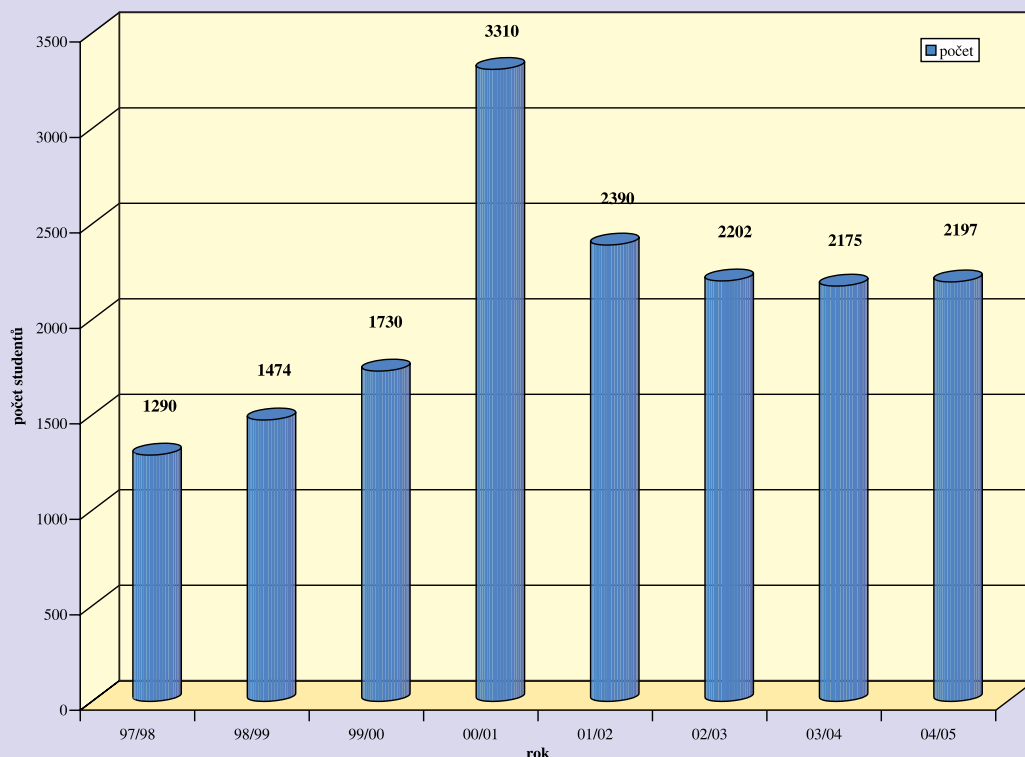
Zpracováno z podkladů IV VS

Plnění Programu celoživotního vzdělávání

Ve školním roce 2004/2005 se uskutečnily všechny stupně Programu celoživotního vzdělávání (PCŽV), který zahrnuje následující vzdělávací aktivity:

Přehled počtu proškolených studentů v IV VS ČR ve školních letech 1997–2005

Celkový přehled vzdělávacích aktivit Institutu vzdělávání VS ČR 2004/2005

Vzdělávací středisko Stráž pod Ralskem						
	Nastoupilo	M	Ž	Ukončilo	Neukončilo	Pokračuje
Základní odborná příprava	619	546	73	274	9	336
Specializační kurzy	306	220	86	210	4	92
Školení	324	256	68	321	3	0
Celkem	1249	1022	227	805	16	428
Vzdělávací středisko Kroměříž						
	Nastoupilo	Ukončilo		Neukončilo	Pokračuje	
Základní odborná příprava	151	148		3	0	
Specializační kurzy	544	503		16	25	
Školení	172	172		0	0	
Celkem	867	823		19	25	
Celkový přehled						
	Nastoupilo	Ukončilo		Neukončilo	Pokračuje	
Základní odborná příprava	770	422		10	338	
Specializační kurzy	850	713		20	117	
Školení	496	493		3	0	
Nástupní školení	81	81		0	0	
Celkem	2197	1709		33	455	

ZPRÁVY

Vzájemná spolupráce

DRAHONICE • Odsouzení z drahonické věznice od srpna v rámci programu zacházení pomáhají při úpravách hřbitova a jeho okolí v Drahonicích a Podbořanech. Židovská obec jim za to na podzimní a zimní období zajistila kulturní akce a přednášky. Dohodli se na tom zástupci Věznice Drahonice a Židovské obce v Teplicích počátkem srpna tohoto roku.

Lenka Mottlová

Na houbách

KYNŠPERK NAD OHŘÍ • Deset odsouzených se v rámci programu zacházení vydalo koncem srpna v doprovodu dvou vychovatelů oddělení výkonu trestu

do lesa na houby. Během dvou hodin jich nasbírali tři plné koše.

V kroužku sebeobslužných činností si z nich pak připravili různé chutné pokrmy.

Petra Bělková

Foto archiv

Věznice Kynšperk n. O.

Na hradě Krakovci

ORÁČOV • Jedenáct odsouzených z Věznice Oráčov navštívilo v rámci projektu Poznávání rakovnického regionu historický hrad Krakovec. Pedagogické vedení této vycházky zajišťovali speciální pedagog Mgr. Martin Doležal, vychovatel Hrenák a vychovatelka-terapeutka Mgr. Kupsová.

Za doprovodu kastelána si odsouzení a jejich doprovod prohlédli hrad a potom se vydali pěšky cestou asi deset kilometrů podél řeky Javornice na Zvíkovec. Výlet se všem velice líbil. Bylo to příjemné zpestření života za mřížemi.

Petra Gregová

Vězení nejsou jen mříže (10)

České vězeňství z pohledu činnosti vybraných vazebních věznic a věznic

Věznice Příbram

Věznice Příbram je organizační článkem Vězeňské služby ČR pro výkon trestu odnětí svobody odsouzených mužů. V rámci typu věznice s ostrahou jsou zřízena oddělení pro výkon trestu – oddělení s dohledem, oddělení s dozorem, oddělení s ostrahou, oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek ve věznicích s ostrahou.

Programy zacházení pro odsouzené se skládají z části stanovené a výběrové. Jejich skladba je určena individuálními zvláštnostmi odsouzených a zařazením do cílových kategorií (odsouzení mladí dospělí, starší mladí dospělí, prvovězňáci, odsouzení cizinci). Dále se ve skladbě programu zacházení odráží i diferenční skupina, do které je odsouzený zařazen.

Na základě novely zákona o výkonu trestu se zde uplatňuje systém tří skupin vnitřní diferenciace odsouzených.

Cílem programů zacházení je především dodržování právních norem upravujících výkon trestu, vytváření a rozvíjení sociálních dovedností, postojů a chování, které by odsouzeným pomohlo k bezproblémovému začlenění do společnosti a umožnilo jim vést po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem.

Programy nabízejí pracovní, speciálněvýchovné a zájmové aktivity a utváření vnějších vztahů. Jejich množství a kvalita je závislá na materiálních, personálních a organizačních podmínkách věznice.

V roce 2004 se podařilo ve Věznici Příbram zprovoznit novou návštěvní místnost bez přímé zrakové a sluchové kontroly, kde je odsouzeným umožněno strávit dobu návštěvy v soukromí bez rušivých okolních vlivů.

V rámci rukodělných činností a arteterapie byla zprovozněna keramická vypalovací pec. Ně-

kteří ze zdařilých výrobků byly prezentovány při jednání poradního sboru ředitele věznice.

Vzdělávací aktivity, vedené zaměstnanci věznice, zahrnovaly: poradensko-vzdělávací cyklus NO, jazykové kurzy, kurz právního vědomí, všeobecného vzdělávání, občanské výchovy, základů psaní na stroji a práce na PC, zeměpisu, historických či přírodních zajímavostí a kurzy sebeobslužné. V loňském roce se uskutečnil vzdělávací kurz Jednoduché sebeobsluhy restauračního typu, který úspěšně ukončilo 19 odsouzených z řad mladých dospělých.

Speciální pedagogové, psychologové, sociální pracovníci, lektori-instruktoři, sociolog a vychovatel-terapeut vytvořili pracovní týmy, které dovozovaly zacházení se specifickými kategoriemi odsouzených a vzájemným propojením zajišťovaly komplexnost tohoto zacházení (pracovní tým v rámci jednotlivých ubytoven, pracovní tým pedagogů volného času, pracovní tým Poradny drogové prevence, pracovní tým pro odsouzené cizince).

Sociální pracovníci vyvíjeli poradenskou činnost pro odsouzené týkající se např. vyřizování platných osobních dokladů, žádostí o důchod či o udělení státního občanství u odsouzených cizinců apod.

Ke zvýšení účinnosti výchovného působení pomáhají ve Věznici Příbram oddělení, kde se cíleně uplatňují způsoby zacházení pro danou cílovou skupinu odsouzených:

- nástupní oddělení, mladí dospělí (18–26 let),
- starší mladí dospělí (26–30 let),
- výstupní oddělení,
- oddělení pro prvovězňáky, oddělení pro odsouzené zařazené v I. skupině vnitřní diferenciace.

V oddělení mladých dospělých se důraz klade na utváření a rozvoj pracovních návyků – na jaře a v létě loňského roku se odsouzení např. podíleli na terénních úpravách travnatých ploch areálu věznice, opravách a údržbě vycházkového dvora. Také starší mladí dospělí se zapojovali do prací na pěstebních

plochách, úpravách travnatých ploch a komunikací.

Dalším samostatným oddělením je specializované oddělení výkonu trestu. Funguje zde oddíl specializovaného zacházení s odsouzenými toxikomany, loni sem byla organizačně začleněna bezdrogová zóna II s ubytovací kapacitou 60 osob, která se zaměřuje na primární prevenci. Charakteristickými znaky tohoto oddělení je činnost v menších skupinách, komunitní sezení a bodový hodnotící systém. Součástí specializovaného oddělení výkonu trestu je krizové centrum, které má kapacitu 10 míst.

Drogovou problematikou a preventivním působením se zabývá Poradna drogové prevence. V roce 2004 se do jejích aktivit zapojilo celkem 204 odsouzených. Přístupujícím členem poradny byl v průběhu roku i odborný lékař-psychiatr. V souvislosti s drogovou problematikou je ve věznici prováděn plošný i výběrový monitoring moče odsouzených. Z deseti odběrů, při kterých bylo vyšetřeno 281 odsouzených, bylo 9 nálezů

pozitivních. Součástí souboru protidrogových opatření Věznice Příbram je i výcvik drogových psů, kteří jsou úspěšně využíváni v praxi.

Odsouzeným cizincům je nabízena alternativa programu zacházení, která se skládá ze závazné a volitelné části. Závazná část obsahuje pracovní, vzdělávací a speciálněvýchovné aktivity, které jsou zaměřeny na překonání bariér v procesu adaptace na podmínky věznice. Volitelná část vychází z celovězeňské nabídky aktivit pro odsouzené české občany. Jakmile tento program splní svůj účel, je odsouzený připraven k plnění standardního programu zacházení.

V loňském roce se výrazně zvýšila zaměstnanost odsouzených. Oproti roku 2003 se podařilo zaměstnat téměř o 150 odsouzených více. Průměrná zaměstnanost činila asi 40 %.

Celkem bylo ve věznici zařazeno do práce v průměru 237 odsouzených.

V roce 2004 bylo uskutečněno 32 operativních kontrol a 355 průběžných kontrol, dvakrát byla provedena generální prohlídka věznice. Mezi nejzávažnější mimořádné události, které se v průběhu roku staly, patří zejména nálezy mobilních telefonů, nedokonané pokusy o sebevraždu a oznámení o uložení výbušniny u OS v Berouně.

Velká pozornost byla věnována bezpečnosti. Z toho důvodu bylo po celém obvodu strážné části areálu věznice doplněno vnitřní oplocení žiletkovým drátem. Pro zlepšení pracovních podmínek zaměstnanců byly provedeny úpravy strážních stanišť a kanceláří. Významnou akcí byla oprava objektu pro odbavování návštěv odsouzených v nestřežené části věznice a zřízení krizového oddělení.

Vedení věznice klade důraz na dobré styky s veřejností a uvědomuje si důležitost pozitivní medializace a prezentace věznice na veřejnosti prostřednictvím médií. Proto také udržuje velmi dobrou spolupráci s redakcemi místních periodik, deníkem MF Dnes, televizí Prima a místní kabelovou TV Fonka, která natočila pořad ze slavnostního otevření krizového centra.

A plány do budoucna? Mimo jiné dokončit úplnou počítačo-

vou síť ve věznici a vybavit pracovníky odpovídající výpočetní technikou, instalovat průmyslové kamery na určených místech, pokračovat v modernizaci budov, interiérů a dalšího zařízení a vytvářet podmínky pro zvýšení počtu pracovních zařazených odsouzených.

Vazební věznice Hradec Králové

Výkon trestu odnětí svobody (VTOS) ve Vazební věznici Hradec Králové se provádí na Samostatném oddělení VTOS s dohledem Pouchov (SO Pouchov), které již druhým rokem aplikuje režim bezdrogové zóny, a VTOS v objektu vazební věznice, které se člení na oddělení s ostrahou (pracující odsouzení v kuchyních)

a příjmací oddělení. V souladu s novelou zákona o VTOS bylo v průběhu roku 2004 na SO Pouchov zřízeno výstupní oddělení, do kterého se umísťují odsouzení s uloženým trestem na dobu delší než tři roky a odsouzení, jimž je třeba pomáhat při vytváření podmínek pro samostatný způsob života. U ostatních odsouzených se minimálně tři měsíce před propuštěním z VTOS zpracovává program zacházení, který je směřován na nadcházející propuštění z výkonu trestu.

Prioritou činnosti oddělení bylo zajišťovat plnění programů zacházení s odsouzenými a jejich zaměstnanost. Průběžně byla vedena individuální a skupinová speciálněpedagogická a psychologická činnost, a to formou skupinových terapií, besed, pohovorů, sportovních a kulturních akcí. Pravidelnou kulturněvýchovnou

činnost zajišťovali všichni zaměstnanci oddělení. Na tvorbě programu zacházení se podílí specialisté a vychovatelé, zejména vychovatel z nástupního oddělení. Odsouzeným je při nástupu VTOS nabídnut buď minimální program zacházení, který se skládá z pracovního zařazení a brigádnické činnosti pro věznici (výkopové práce, terénní úpravy, zahradnické práce a uklidové práce), nebo rozšířený program, který obsahuje kromě základního také vzdělávací program – všeobecné základní aktivity (výuka jazyků, dopravní výchova a základy společenského chování) a zájmové aktivity (sport, zájmové kroužky – dřevomodelářský kroužek předal koncem roku 2004 do tří domovů pro opuštěné nebo zanedbané děti dřevěné hračky vyrobené odsouzenými z SO Pouchov).

V rámci speciálně výchovných postupů uskutečňovali specialisté autogenní tréninky, pohovory, zvládání agrese, sociální výcvik, relaxační cvičení a sociálně právní poradenství. Značný důraz byl kladen na posilování a udržování vazeb s rodinami odsouzených.

V oblasti zaměstnávání odsouzených se v roce 2004 podařilo udržet zaměstnanost přibližně na stejné úrovni jako v předcházejícím roce. Odsouzení byli zařazeni na devíti vnějších pracovištích s volným pohybem a sedmi vnitřních pracovištích. Celkový průměr zaměstnanosti odsouzených za rok 2004 byl 67 %.

Velkou pozornost věnovala královéhradecká vazební věznice zamezení přístupu odsouzených k alkoholu, drogám či jiným návykovým látkám. Velmi často využívala alkohol test od firmy Dräger. Pomocí tohoto přístroje se daří velmi přesně zjišťovat požití alkoholu odsouzenými. V loňském roce se v porovnání s rokem 2003 počet případů požití alkoholu snížil. V rámci plnění protidrogových opatření a prevence kriminality bylo registrováno 52 odsouzených s drogovou zkušeností. V evidenci odsouzených s abúzem alkoholu bylo v roce 2004 registrováno celkem 63 odsouzených. S protidrogovou poradnou aktivně spolupracovalo průběžně 25 odsouzených.

V průběhu loňského roku byly uskutečněny prohlídky objektu s pomocí psů vycvičených na vyhledávání drog. Při žádné z nich nebyla u odsouzených zjištěna látka obsahující drogu. Ve spolupráci se zdravotnickým střediskem se dařilo eliminovat i otázku nadměrného požívání a zneužívání léků.

Kvalitativní posun byl zaznamenán ve spolupráci s probační a mediační službou (PMS). Ve vazební věznici se uskutečnily besedy zaměstnanců PMS jak s odsouzenými, tak i se zaměstnanci vazební věznice, jejichž účelem bylo seznámit účastníky s obsahovým zaměřením činnosti PMS a možnostmi spolupráce při řešení podmínek souvisejících s podmíněným propuštěním. Na velmi dobré úrovni byla také spolupráce v oblasti péče o drogově závislé s nízkoprahovým zařízením K-centrum v Hradci Králové.

Duchovní činnost provádí vězeňský kaplan a dobrovolní pracovníci jednotlivých církví, kteří dochází do vazební věznice a na SO Pouchov.

Činnost oddělení výkonu vazby zajišťuje celkem 54 zaměstnanců. Personální situace se změnila po převodu dozorcí služby na oddělení výkonu vazby v říjnu loňského roku, kdy přibýlo 34 příslušníků a jeden dozorce 1. třídy odešel na oddělení výkonu trestu. Tato změna přinesla zlepšení spolupráce mezi dozorci 1. a dozorci 2. třídy (vrchní dozorcí).

Na úseku výkonu vazby jsou kromě běžného režimu výkonu vazby dvě specifická oddělení:

■ *Polovolené oddělení pro mladistvé a mladé dospělé obviněné*

Program zacházení na tomto oddělení nabízí škálu aktivit a jsou v něm podrobně zpracovány tematické plány jednotlivých činností. Vymezuje způsob a podmínky zacházení s obviněnými tak, aby byl co nejvíce zmírněn negativní dopad jejich izolace a zvýšena pravděpodobnost jejich řádného života po návratu do občanské společnosti. Na plnění programu zacházení se podílí skupina specialistů. Důležitou součástí práce s obviněnými je komunitní systém práce, který představuje přechod od uzavřeného vězeňského systému k otevřenější formě. V komunitách se řeší otázky kázně a pořádku, plnění zadaných úkolů i vzájemných vztahů.

Nezbytným doplňkem programu zacházení jsou pravidelné individuální pedagogické pohovory s obviněnými. Dalším pomocným výchovným činitelem jsou konzultace výchovných pracovníků s koordinátory.

Také sportovní a rovněž zájmové činnosti a extramurální programy jsou významnou součástí práce vazební věznice s mladistvými a mladými dospělými obviněnými.

V roce 2004 bylo na tomto oddělení umístěno 101 obviněných (25 mladistvých a 76 mladých dospělých). Průměrná délka pobytu jednoho obviněného činila 95 dní (u mladistvých) a 96 dní (u mladých dospělých).

■ *Oddělení se zmírněným režimem pro mladé dospělé a dospělé obviněné (od července 2004).*

Oddělení nabízí obviněným účast na preventivně výchovných, vzdělávacích, zájmových a sportovních programech. Zde je umístěno celkem 10 mladých dospělých a dospělých obviněných. Ostatní obvinění, kteří zde nemohou být z kapacitních důvodů zařazeni, jsou umístěni na celách v režimu tzv. pevné vazby. S těmito obviněnými jsou aktivity prováděny ve dvou kulturních místnostech.

V minulém roce bylo na oddělení se zmírněným režimem umístěno 9 mladých dospělých a 25 dospělých obviněných. Průměrná délka pobytu jednoho obviněného na oddělení činila 78 dní.

Krizové oddělení nebylo v loňském roce vězni využito. Jeho lépe vybavené cely sloužily k běžnému ubytování obviněných, zejména žen. V průběhu roku požádaly desítky vězňů z různých důvodů o samostatné ubytování. Všem bylo vyhověno.

V oblasti personální práce byla hlavní pozornost zaměřena na doplňování plánovaných tabulkových míst.

V rámci dlouhodobého plánu investiční výstavby a oprav nemovitostí jsou ve spolupráci s GR VS ČR postupně realizovány akce, které jsou nezbytné pro řádný chod vazební věznice a rovněž vycházejí z trendů rozvoje moderního vězeňství v ČR. V uplynulém roce proběhla například oprava vzduchotechniky v prostorách operačního střediska, čímž bylo výrazně zkvalitněno pracovní prostředí pro pracovníky stálé služby, a rekonstrukce plotu SO Pouchov.

Věznice Jiřice

V uplynulém roce došlo v jiřické věznici k výrazné změně. K 31. srpnu ukončilo činnost oddělení pro výkon vazby a jeho prostory byly přebudovány pro výkon trestu odsouzených v ostraze. Část personálu z oddělení výkonu vazby přešla do oddělení pro výkon trestu. Oproti roku 2003, kdy mělo oddělení pro výkon trestu ubytovací kapacitu 364 odsouzených (244 ostraha a 120 dozor), došlo k navýšení ubytovací kapacity na 590 odsouzených (470 ostraha a 120 dozor). Zatímco počátkem roku činil stav pracovníků oddělení 36, po navýšení ubytova-

cí kapacity odsouzených v ostraze byly navýšeny i plánované počty pracovníků, a to na 51. Od 1. října bylo do oddělení výkonu trestu převedeno 81 dozorců z oddělení VaJS a funkce vedoucího oddělení a jeho zástupců byly znovu převedeny do služebního poměru.

Přestože se oddělení výkonu trestu potýkalo s personálními problémy, které vyplynuly z navýšení počtu odsouzených a jejich umístěním do nových prostor věznice, úkoly stanovené v plánu práce pro rok 2004 splnilo. Největší nápor odsouzených při doplňování nové ubytovací kapacity byl na nástupním oddělení. Prošlo jím celkem 698 odsouzených (o 184 odsouzených víc než v roce 2003). Na základě individuálních pohovorů a vypracovaných sociálních anamnéz a pedagogických a psychologických charakteristik byl odsouzeným stanoven program zacházení. Vězňům s krátkými tresty a odsouzeným, kteří odmítali jakékoliv aktivity programu zacházení, byl stanoven pouze minimální program zacházení, který sestával zejména z pracovních aktivit a základních vzdělávacích aktivit (studium norem upravujících výkon trestu odnětí svobody, akce zaměřené na společenské chování a podobně).

Věznicí se podařilo zapojit řadu odsouzených nejen do zájmových, ale i do vzdělávacích a speciálněvýchovných aktivit (rukodělné práce, malování, výroba hraček pro dětské domovy a mateřské školy, například pro dětský domov v Milovicích, mateřské školky v Chotětově, v Nymburce a v Benešově). Hudební kroužek v oddělení s ostrahou uspořádal několik vystoupení pro odsouzené. Z obou oddělení (dozor, ostraha) prošlo různými kurzy celkem 955 odsouzených.

Kus dobré práce s odsouzenými, zejména s mladými dospělými, odvedl i vězeňský kaplan, uskutečnila se řada setkání nejen s koordinátory sociální péče při jednotlivých městských úřadech, ale i s pracovníky charitativních organizací. Oddělení s dozorem zorganizovalo pět extramurálních akcí, kterých se účastnilo 20 odsouzených.

Výstupní oddělení má v oddělení s ostrahou kapacitu 26 míst a v roce 2004 jím prošlo 69 odsouzených. Veškeré akce ve

výstupním oddělení směřovaly k přípravě odsouzeného na život na svobodě – přednášky, besedy se sociálními pracovníky, s koordinátory sociální péče, s pracovníky probační a mediační služby, extramurální akce, samoobslužné aktivity, kurz vaření, kde se odsouzení učili připravovat nejprve jednoduchá jídla, ale později si troufli i na složitější pokrmy. Na Vánoce napekli vánoční pečivo pro všechny odsouzené ve věznici.

Krizové oddělení bylo díky profesionálnímu jednání a vystupování všech pracovníků oddělení výkonu trestu využito pouze ve čtyřech případech v souvislosti s problémy rodinného charakteru a vztahy mezi spoluodsouzenými.

Drogová problematika byla řešena protidrogovou poradnou, která měla v péči 155 odsouzených, a akcemi konanými ve spolupráci s Národním protidrogovou centrálou. Ty byly cíleny nejen na odsouzené zařazené do poradny, ale i na zaměstnance vězeňské služby, kteří získali

cenné informace o drogách, způsobu jejich distribuce, možných úkrytech a cenách na černém trhu i mezi odsouzenými. Několikrát byla vytypovaným odsouzeným odebrána moč pro analýzu přítomnosti drog. Tyto akce se věznicí osvědčily.

I v roce 2004 byly zaznamenány pokusy doručit do věznice drogy, a to jak při návštěvách, tak v balíčcích. Vedení věznice proto přijalo opatření, že každá doručená poštovní zásilka musí být prohlédnuta speciálně vycvičeným psem k vyhledávání drog. Zjištěné případy byly předány k řešení Policii ČR.

Všem cizincům vykonávajícím trest odnětí svobody v jiřícké věznici byl nabídnut kurz českého jazyka, řada z nich tuto možnost využila, komunikační problémy nebyly. Cizinci zařazení do „zvláštního režimu“ byli z věznice Jiřice v roce 2004 vymístěni.

Ambulantní primární zdravotní péči zabezpečoval tým lékařů – praktický, zubní, rentgenolog,

a lékař posudkové činnosti.

Na úseku dozorčí služby došlo od 1. 10. 2004 k výrazné změně, když byla rozhodnutím GŘ VS ČR převedena z působnosti oddělení VaJS do působnosti oddělení výkonu trestu. Cílem bylo přiblížit výkon dozorčí služby potřebám oddělení výkonu trestu a spoluprací s vychovateli a specialisty na práci s odsouzenými zvýšit vnitřní bezpečnost věznice. Hlavním úkolem dozorčí služby zůstalo plnění povinností zejména v oblasti zajišťování stanoveného pořádku a kázně u odsouzených, dodržování vnitřního řádu věznice a časového rozvrhu dne, důsledné provádění důkladných osobních prohlídek vězněných osob a prostorů, kde vězněné osoby mají povolen pohyb. Ve spolupráci s vychovateli a ostatními zaměstnanci oddělení výkonu trestu lze její práci hodnotit kladně.

Za rok 2004 bylo eskortováno 936 vězňů k okresním soudům, 496 vězňů do zdravotnických zařízení a 13 v jiných případech. Oproti roku 2003 došlo ke snížení počtu eskortovaných vězňů k soudům zhruba o jednu třetinu, ale k navýšení počtu eskort do zdravotnických zařízení. Středisko eskortní služby dosáhlo dobrých výsledků. Při své činnosti přerozdělilo celkem 38 645 vězňů bez vzniku mimořádné události.

Na úseku služební kynologie pracovalo 11 psovodů, kteří měli přiděleno 13 služebních psů. Tento stav dostatečně odpovídal potřebám věznice. V roce 2004 byli ve výcvikovém středisku Celní správy ČR v Heřmanicích vycvičeni dva služební psi-specialisté k vyhledávání omamných a psychotropních látek. Tři psovodi věznice dobře reprezentovali věznicí na oblastním a republikovém přeboru služební kynologie Vězeňské služby ČR.

Referátu zaměstnávání vězněných osob se v loňském roce podařilo zvýšit procento zaměst-

nanosti z přibližně 26 % v roce 2003 na téměř 35 %. V průběhu roku věznice kromě vnitřní režie zaměstnávala odsouzené u šesti cizích subjektů, na třech pracovištích byli zařazeni odsouzení s volným pohybem. Zbývající tři pracoviště byla zřízena formou nestřeženého pracoviště. Nově vznikla celkem čtyři pracoviště – na sezonní pomocné práce, na výrobu kovových součástí oken, na výrobu palet a na odstraňování následků povodní z roku 2002. V I. pololetí 2004 se podařilo dočasně zřídit vnitřní pracoviště na úpravu zemědělských produktů, kde bylo na jaře zaměstnáno 50 odsouzených.

Hlavním úkolem referátu zaměstnávání je i nadále intenzivně hledat nové pracovní příležitosti pro vězně, především na vnitřním pracovišti pro odsouzené v ostraze.

Provozovna střediska hospodářské činnosti pokračovala ve výrobě kancelářského nábytku. Po dokončení zakázky pro OS Česká Lípa z roku 2003 se soustředila na zakázku pro vězeňskou službu, pro kterou vyrobila nábytek za více než dva miliony korun (prodejní cena v běžných obchodech se odhaduje na 15 mil. Kč). V loňském roce uzavřela věznice smlouvu o dodávce vybavení pro justiční areál Na Míráncích v objemu asi 37 mil. Kč, což bude stěžejním výrobním programem.

V polovině loňského roku se ve věznici konal mezikrajový seminář probační a mediační služby, na němž byly dohodnuty další společné postupy. Kromě toho byla navázána spolupráce s nymburskou občanskou poradnou, jejíž pracovníci budou poskytovat bezplatné právní poradenství vězněným osobám.

Prostřednictvím přednášek a prohlídek věznice pro žáky základních, středních a vyšších odborných škol se jiřícká věznice podílí na jejich výchově k občanské společnosti. Věznice má také dobré vztahy i s nevládními organizacemi, které mají zájem o převýchovu vězňů (Arcidiecézní charita, Český helsinský výbor a podobně).

*Z výročních zpráv
VV Hradec Králové a věznice
Příbram a Jiřice zpracovala
Mgr. Eva Montgomeryová
Foto archiv VS ČR*

Informace z odborné knihovny

Výběr z ediční řady odborných příruček Ministerstva spravedlnosti ČR, které mají své nezastupitelné místo i ve fondu Odborné knihovny Vězeňské služby České republiky.

NÁCHODSKÝ, Zdeněk – VIDRNA, Jan

Pracovník justice v ohrožení

Praha: Institut Ministerstva spravedlnosti ČR pro další vzdělávání soudců a státních zástupců, 2001. 228 s. Sv. 61

Z obsahu:

Existence, úroveň a možnosti rizik • Charakteristika rizik v resortu justice • Místo činnosti soudu • Místo bydliště • Osobní psychologicko-bezpečnostní minimum • Sám proti agresí • Součinnost s policií ČR

FENYK, Jaroslav

Veřejná žaloba I. díl: Historie, současnost a možný vývoj veřejné žaloby

Praha: Institut MS ČR pro další vzdělávání soudců a státních zástupců, 2001. 215 s. Sv. 62

Z obsahu:

Historický vývoj veřejné žaloby • Organizace, struktura a pravomoci veřejné žaloby v trestním řízení v různých částech světa • Zvláštní orgány veřejné žaloby v některých evropských zemích • Působení úřadu veřejného žalobce v jiném než trestním řízení v některých státech • Harmonizační činnost Rady Evropy, Evropské unie a OSN, činnost Mezinárodní asociace veřejných žalobců • Zobečňující úvahy • Zásady veřejné žaloby • Úvahy a naplnění některých zásad veřejné žaloby v trestním řízení.

FENYK, Jaroslav

Veřejná žaloba II. díl: Příručka pro práci státního zástupce

Praha: Institut vzdělávání MS ČR, 2002. 473 s. Sv. 63

Z obsahu:

Texty zákonů a jiných právních předpisů ve vztahu ke státnímu zastupitelství • Pokyny obecné povahy nejvyššího státního zástupce, některé interní předpisy MS a výkladová stanoviska

Nejvyššího státního zastupitelství

• Vzory rozhodnutí a jiných písemností státního zastupitelství
• Některé metodické postupy vyšetřování trestných činů spáchaných policisty nebo příslušníky Bezpečnostní a informační služby
• Základy vedení výslechu svědka či obviněného v hlavním líčení
• Vztahy státního zastupitelství ČR a orgánů EU • Názyvy a kontaktní údaje vybraných institucí, působících v ČR.

Přílohy – organizační struktura uvedených institucí, mj. věznic.

❖ ❖ ❖

KOLEKTIV AUTORŮ

Právní rámec alternativního řešení trestních věcí. I. díl: Základy práva a filosofie.

Praha: Institut vzdělávání MS ČR, 2001. 607 s. Sv. 64

Z obsahu:

Úvodní výklad k filosofii a podstatě práva • Základy trestního práva hmotného • Základy trestního řízení a trestního práva procesního • Specifika trestního stíhání mladistvých: Trestní odpovědnost mladistvých, Sankce, Děti do 15 let, Řízení proti mla-

distvým a obhajoba mladistvého, Zákonný zástupce mladistvého, Zjišťování poměrů mladistvého, Vazba mladistvého, Výkon vazby, trestu odnětí svobody a ochranné výchovy mladistvého • Náhrada škody a rozhodování o ní v rámci trestního adhezního řízení, a podobně.

KOLEKTIV AUTORŮ

Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení. I. díl:

Právní aspekty trestního postihu drogové kriminality, lékařský přístup ke zneužívání drog a možnosti resocializace uživatelů drog.

Praha: Institut vzdělávání MS ČR, 2002. 718. Sv. 65

Z obsahu:

Povaha problému zneužívání drog v mezinárodních souvislostech • Právní rámec trestního postihu drogové kriminality • Některé medicínské a psychologické aspekty řešení problematiky trestního postihu osob užívajících drogy • Mediace a probace jako specifické formy alternativního řešení trestních věcí osob užívajících drogy.

Zaznamenali jsme

Trest musí zůstat trestem

řekl v rozhovoru pro časopis Justiční aktuality Ministerstva spravedlnosti ČR generální ředitel Vězeňské služby České republiky plk. Mgr. Luděk Kula a zdůraznil, že přestože usilujeme o to, aby v našich věznicích byly podmínky pro výkon trestu odpovídající 21. století, vězni si musí uvědomit, že jsou v našich zařízeních za trest.

Uvedl rovněž, že jako generální ředitel VS ČR za prioritní považuje kázeň, pořádek a bezpečnost ve věznicích a profesionalitu zaměstnanců. „To, že za poslední dva roky nebyl úspěšný jediný útek ze střežených objektů, je výbornou vizitkou zaměstnanců vězeňské služby,“ dodal na adresu svých podřízených.

O českém vězeňství Luděk Kula prohlásil, že se přibližuje evropským standardům a že ve srovnání se státy, které mají podobný osud jako Česká republika, je dokonce nejlepší. V souvislosti s problematikou ubytovacích kapacit podotkl, že pokud trestní politika, myšlení a vědomí ve společnosti povede ke snížení kriminality a bude méně vězňů, lze předpokládat, že se české vězeňství rychleji přizpůsobí požadavkům Evropské unie. „Česká republika může být na svoje vězeňství hrdá, a pokud bude mít ještě větší podporu občanů i státu, brzy v této oblasti dostihne vyspělé evropské demokracie,“ uzavřel Kula.

(mon)

Vozíčkáři ve věznicích

Skupina několika desítek zdravotně postižených vězňů se ve srovnání s celkovým počtem vězňů, který v září 2005 v České republice přesahoval 19 tisíc osob, může jevit jako nepatrná a nevýznamná. Ze základních koncepčních cílů Vězeňské služby ČR však vyplývá i snaha zajistit pro všechny specifické skupiny vězňů podmínky, které by svou kvalitou odpovídaly podmínkám a životní úrovni, v jakých by tyto osoby běžně žily, kdyby se neocitly ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody.

V našich vězeňských zařízeních se budují bezbariérové přístupy a řada věznic a vazebních věznic má již nyní k dispozici veškeré technické vybavení, které umožňuje úspěšné zvládnutí tohoto problému. Každá vazební věznice je připravena na nástup vězně-vozičkáře do výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody. Tam, kde dosud nemají dostatečně vybavené, přemístí během několika hodin či dnů vozičkáře do jiného zařízení, které je pro jeho pobyt lépe vybaveno.

K letošnímu 1. září vykonávalo vazbu nebo trest odnětí svobody v České republice osm imobilních vězňů. Kromě toho byly ve věznicích i osoby jinak zdravotně postižené, které také vyža-

dovaly speciální zacházení, např. 16 zrakově postižených osob, z toho dva prakticky nevidomí, a 38 sluchově postižených osob. Další desítky zdravotně postižených vykonávaly trest v odděleních pro pracovně nezařaditelné odsouzené.

Vězeňská zařízení vybavená pro zacházení s imobilními osobami

Ve vězeňských zařízeních VS ČR je možno ubytovat třicet imobilních osob. Ve věznicích Karviná, Kuřim a Pardubice jsou ubytovací prostory pro patnáct tělesně postižených odsouzených odkázaných na invalidní vozík a pomoc jiných osob, dalších patnáct míst (pro muže i ženy) nabízejí vazební věznice Praha-Pankrác, Brno a České Budějovice. Tato kapacita dosud nebyla plně obsazena.

Věznice Karviná umožňuje ubytování tří imobilních odsouzených mužů v typu věznice se zvýšenou ostrahou. Ubytovací prostor tvoří denní místnost s lůžkem, nábytkem a televizorem a koupelna. Ve dvou je sprchový kout, v jedné sedací vana se zvedacím zařízením.

Věznice Kuřim disponuje šesti místy pro muže, z toho třemi pro výkon trestu ve věznici typu s ostrahou ve specializovaném oddělení pracovně nezařaditel-

Tělesně postižení mají speciálně upravená lůžka.

ných a třemi pro výkon trestu ve věznici typu s ostrahou ve specializovaném oddělení pro výkon ochranného léčení sexuologického v ústavní formě.

Věznice Pardubice má šest míst pro imobilní odsouzené muže – tři pro výkon trestu ve věznici typu s dozorem a tři pro výkon trestu ve věznici typu s ostrahou.

Sociální zařízení v celách, jakož i veškeré ostatní vybavení oddělení, je upraveno pro potřeby vozičkářů a odpovídá příslušné normě. Stav je kontrolován hygienikem.

Vazební věznice Praha-Pankrác má dvě místa pro obviněné (muže i ženy) v novém pavilonu vězeňské nemocnice na chirurgickém oddělení, Vazební věznice České Budějovice může poskyt-

nout ubytování dvěma obviněným (mužům i ženám), Vazební věznice Ostrava upravila jednu celu ve zdravotnickém oddělení pro potřeby vozičkářů a aktuálně řeší i bezbariérový vstup do objektu. Vazební věznice Brno může umístit sedm vozičkářů (obviněných nebo odsouzených) ve vězeňské nemocnici. Z toho jsou tři místa na interním oddělení, dvě na rehabilitačním a dvě na psychiatrickém oddělení. Kromě toho jsou zde k dispozici ještě nejméně tři místa k umístění odsouzených vozičkářů na oddělení pro výkon trestu v typu s dohledem (odsouzení se zdravotní klasifikací „F“). Na tomto oddělení je upraven bezbariérový přístup.

Personál a pečovatelé

Na zacházení s tělesně postiženými odsouzenými či obviněnými mají vězeňská zařízení zaučený personál, především dozorce a zdravotní sestry. Osobní asistenci imobilních odsouzených vykonávají odsouzení-pečovatelé, kteří byli pro tento účel zvlášť vybráni a vyškoleni. Jsou ubytováni na odděleních imobilních, aby byli k dispozici podle potřeby při udržování hygieny, převlékání, výměně prádla a dalších pečovatelských výkonech. Tito pečovatelé pracují s imobilními spoluodsouzenými 3–4 hodiny denně a jsou placeni z fondu pro ústavní režii. Personál věznice, který se na zacházení s imobilními podílí, není zvlášť za tuto práci honorován.

PaedDr. Lubomír Bajcura

Foto autor a Mgr. Štěpán Klen

Sociální místnosti jsou vybaveny doplňky, které usnadňují jejich pohyb.

Vězni u zkoušek

BRNO • Příjímací zkoušky na Ekonomicko-správní fakultu Masarykovy Univerzity v Brně skládalo počátkem září ve Vazební věznici Brno sedm odsouzených – pět mužů a dvě ženy. Jednalo se o odsouzené z věznic Rýnovice, Vinařice, Mírov, Světlá nad Sázavou, Kuřim a Brno, kteří splnili podmínky ke studiu a v řádném termínu podali přihlášku. Čtyři

pro ně v rámci uzavřené dohody s fakultou zajišťuje koordinaci výuky a vstup lektorů. Vybudovala také studovnu s počítačem a intranetem.

Zpráva o přijímacích zkouškách odsouzených vzbudila zájem médií. Ředitel Vazební věznice Brno plk. Mgr. Karel Schmeidler a děkan Ekonomicko-správní fakulty MU Brno doc. JUDr. Ivan

K. Schmeidler (vlevo) a I. Malý na tiskové konferenci.

z nich projevíli zájem začít studovat obor management, ostatní se hlásí na obor regionální rozvoj a cestovní ruch.

Jedná se o formu placeného studia v rámci programu Celoživotního vzdělávání. Školné za jeden semestr stojí 15 000–18 000 Kč. Výuka probíhá, pokud to podmínky zákona o výkonu trestu neumožňují jinak, přímo ve Vazební věznici v Brně, kde jsou studující odsouzení trvale zařazeni. Vazební věznice v Brně

Malý, CSc., se proto přímo ve vazební věznici setkali s novináři a seznámili je s podmínkami projektu. „Vězni mohou studovat již od minulého školního roku. Loni se jich přihlásilo šest a pět z nich bylo přijato. Musí mít ukončené středoškolské vzdělání s maturitou, uspět při přijímacích zkouškách a uhradit školné,“ informoval K. Schmeidler.

PhDr. Soňa Haluzová

Foto archiv

Vazební věznice Brno

Ceny pro hasiče

SVĚTLÁ N. S. • Na žádost Hasičského záchranného sboru kraje Vysočina, který úspěšně spolupracuje s Věznicí Světlá n. Sázavou, vyrobily odsouzené ženy věcné dary pro vítězné družstvo soutěže jednotek dobrovolných hasičů, která se konala v září v Habrech. Zdařilé výrobky (poháry a masky z keramiky, vyšíváný obraz a soupravy z navlékaných korálků) připomínají drobná umělecká díla. Všechny vznikly v kroužcích volnočasových aktivit pod vedením vychovatelky-terapeutky Vladislavy Hégrové a lektorky-instruktorky Evy Novotné. A hasičům udělaly radost.

Mgr. Jana Koukalová
Foto archiv V Světlá n. S.

Dvojnásobná radost

KUŘIM • Odsouzení ze specializovaného oddělení Věznice Kuřim vyrábějí v rukodělném kroužku a při terapeutických aktivitách pod vedením lektorů-terapeutů textilní hračky pro děti z mateřských škol Zvídálek v Brně a Jinačovice a pro děti, které žijí se svými odsouzenými matkami ve Věznici Světlá nad Sázavou.

O tom, že z nich děti mají radost, svědčí i poděkování, které ředitelky mateřských škol poslaly ředitelce věznice. Z toho zase měli radost odsouzení. Především je potěšilo, že jejich práce je smysluplná.

Bc. Milan Novotný

Foto archiv V Kuřim

Spolupráce s nevládními organizacemi v roce 2005

ZNOJMO • Věznice Znojmo má velmi úzké vztahy s nevládními organizacemi v regionu. Vzájemná spolupráce je důležitá nejen pro odsouzené, kterým může pomoci při návratu do normálního života, ale přispívá i k vytvoření bližšího vztahu s organizacemi, které mají na starosti problémové skupiny dětí i dospělých.

Sociální pracovnice Romana Vyskočilová například spolupra-

cuje s Českým helsinským výborem a pravidelně mu podává písemnou zprávu o vyřizování občanství.

Dobré vztahy Věznice Znojmo s Charitou Znojmo se projevují v konkrétní pomoci sociálně potřebným odsouzeným i obviněným třeba tím, že dostanou oblečení na sport. Na oplátku se odsouzení podílejí na různých charitativních akcích, jako byla

módní přehlídka, jejíž výtěžek šel na domov pro opuštěné matky s dětmi.

Další významnou formou spolupráce jsou přednášky psychologů na školách o prevenci rizikového chování dospívajících, drogách nebo českém vězeňství. Psycholog věznice Mgr. Červený poskytuje poradenství Ústavu sociální péče Břežany a stacionáři svatého Damiána v oblasti vývoje

mentálně postižených dětí. Svým dílem přispívají i samotní odsouzení, kteří pro duševně handicapované děti připravují divadelní a hudební vystoupení.

Vzájemná pomoc přináší užitek všem zúčastněným a výsledkem je podpora nejen mentálně postiženým a zdravým dětem, ale také odsouzeným ve výkonu trestu i po jeho skončení.

Ludmila Kurdíková

Malé zamyšlení lékaře aneb Pracovní (ne)schopnost

O náročnosti práce příslušníků vězeňské služby není jistě pochyb. Proto je i posuzování jejich zdravotního stavu k výkonu služby přísnější než u civilních zaměstnanců.

Přesto v praxi dochází k tomu, že pracovní neschopnost u příslušníků je dlouhodobě vyšší než u civilních pracovníků.

Důvodem je zřejmě možnost využívat (zneužívat?) stoprocentní výše nemocenské po dobu 30 dnů v roce. A rovněž i skutečnost, že praktický lékař, který vystavuje neschopenku, má často ordinaci daleko od konkrétní věznice a jeho ochota spolupracovat při prověřování nezbytnosti absence v práci bývá malá.

Řešením této situace by se logicky jevílo zavedení povinnosti docházet k praktickému lékaři ve věznici, který by též vystavoval pracovní neschopenky. To však v podstatě znamená zatáhnout lékaře mezi dva mlýnské kameny – vedení organizace na straně jedné a zaměstnance na straně druhé.

Samozřejmě že u každého pacienta je při vystavování

neschopenky třeba vycházet z konkrétní diagnózy. Jsou onemocnění, např. stavy po operacích, zlomeninách, infarktu myokardu apod., u kterých je pracovní neschopnost nutná. Jsou však i choroby, při nichž lékař při rozhodování o pracovní neschopnosti musí vycházet ze subjektivních pocitů pacienta, neboť jsou objektivně těžko doložitelné. Jak velká je bolest třeba pohybového aparátu? Velká? Malá? Je únava a malátnost po virovém onemocnění natolik závažná, že pacient nemůže být ještě uschnout?

Závodní lékař je proto jen částečným řešením problematiky nemocnosti příslušníků ve věznicích.

Za velmi významné v tomto směru proto považují loajalitu pracovníků ke svému zaměstnavateli a též ke spolupracovníkům, kteří za ně musí úkoly zvládnout. Takových obětavých lidí je jistě hodně.

Snažme se o to, aby jich v řadách Vězeňské služby České republiky bylo co nejvíce!

*MUDr. Jaroslav Šedivý,
Věznice Světlá nad Sázavou*

Nejen prací živ je člověk

BRNO • Nikolaj Vasiljevič Gogol kdysi řekl: „Na lačný žaludek je každý kufr těžký“. S tímto názorem nelze jinak než souhlasit, a pokud se v závodní jídelně vaří nejen rozumem, ale také srdcem, fantazií a láskou – je to zkrátka dobře moc fajn. Samo vaření totiž není jen rutinní prací, ale také improvizací, radostí a troškou umění současně. Vždyť jídlo lze osolit nejen solí a okořenit nejen pepřem, ale také vtipem a fantazií při servírování.

Ve Vazební věznici Brno jsou v závodní jídelně denně v nabídce na oběd tři jídla. Z toho jedno je vždy salát – zeleninový, s masem, se sýrem nebo ovocný. Oblíbené jsou i domácí ovocné knedlíky či jiná moučná jídla, a i když jeden miluje zvěřinu, druhý nejlíby, třetí se neobejde bez vepřo-knedlo-zelo a čtvrtý se nenajde zeleniny, je vždy z čeho vybírat. Atmosféru pohody dotváří i prostředí jídelny s obsluhou. Zajímavý je i samotný jídelniček, který nabízí pokrmy, jež vzbuzují zájem a dráždí chuťové buňky už při samotném čtení. Což takhle Tajemství bohunické kobky, Bramborák hladového dozorce, Luciferovo sousto nebo Hovězí závitky krále Šumavy? Nemáte chuť také?

Oběd (nebo večeře či snídaně) v závodní jídelně tak v brněnské vazební věznici představuje chvíle krátkého odpočinku a relaxace a současně i vzájemného setkávání se s přáteli a kolegy. A tak i zde platí, že nejen prací živ je člověk.

*PhDr. Soňa Haluzová
Foto autorka*

Běh Terryho Foxe

SVĚTLÁ N. S. • Světelská věznice se letos, stejně jako loni, zapojila do dobrovolné humanitární akce Běh Terryho Foxe, která se konala 13. října ve Světlé nad Sázavou a jejímž cílem je získat finanční prostředky na výzkum rakoviny, přilákat zájem veřejnosti o onkologickou problematiku a vyjádřit solidaritu s nemocnými.

Pro nejmenší účastníky připravily odsouzené při volnočasových aktivitách a výuce v Záučním kurzu výroby konfekce látkové hračky.

Za vzorné plnění programu zacházení byly vybrány dvě skupinky odsouzených, které mohly za doprovodu zaměstnanců věznice

absolvovat celou 1,5 kilometru dlouhou trať. Pro ženy byl Běh Terryho Foxe příležitostí strávit alespoň krátkou dobu mimo areál věznice, prohlédnout si město a zároveň si ověřit úroveň svých fyzických schopností.

*Mgr. Jana Koukalová
Foto archiv V Světlá n. S.*

➤➤ V cíli si děti mohly vybrat hračky od odsouzených.

Za krásami východních Čech

ODOLOV • V létě měli vybraní odolovští odsouzení v doprovodu vychovatele možnost zúčastnit se turistických výletů. Pěšky nebo na kole. Letos navštívili Ratibořice, Krkonoše, Adršpašsko-teplické skály a Dvůr Králové nad Labem.

Na túře v Krkonoších při přechodu Černé hory z Janských Lázní do Pece pod Sněžkou si ověřili svoji fyzickou kondici. Do Teplicko-adršpašských skal se šlo pro velký zájem dvakrát. První parta „skaláků“ se prošla jenom po skalách přímo v Adršpachu. Skaláci 2 byli vytrvalejší a zvo-

lili zajímavou trasu z Adršpachu do Teplic nad Metují, která zčásti vede po dřevěných chodnících přes rašeliniště. Vyvrcholením letošní odolovské turistické sezony byla návštěva ZOO Safari ve Dvoře Králové nad Labem.

Návrat všech pěších výletů korunuje zhruba čtyřicetiminutová túra z vlakové zastávky Rtyně v Podkrkonoší do strmého kopce na Odolov. Kdo má hodně sil a dobré plíce, dokáže kopec zdolat i za podstatně kratší dobu. Rekord je 23 minut.

*Ing. Eva Linhartová,
vychovatelka*

Účet za elektřinu připravil zaměstnance o práci

Filipíny • Poté, co účty za elektřinu začaly dramaticky narůstat, nařídil generální ředitel vězeňské správy razii v manilské věznici, během níž byl zabaven značný počet televizorů s plochou obrazovkou (jenom televizorů s obrazovkou 72 cm bylo téměř 900), DVD přehrávačů, stereo zařízení, skoro tisícovka nejrůznějších stříelných zbraní a mobilních telefonů. Mnoho zaměstnanců přišlo kvůli tomu o zaměstnání.

Tsunami a snížení trestu

Indonésie • Indonéský ministr spravedlnosti Hamíd Awaludin oznámil, že tresty vězení asi třem stovkám vězňů v provincii Aceh by měly být sníženy na polovinu, protože během loňské přírodní katastrofy neutekli, což svědčí o jejich vysoké morálce. Požádal také indonéského prezidenta o zvláštní úlevu z trestu pro ty vězně, kteří v oblasti zničené tsunami dobrovolně pomáhali při záchranných a humanitárních pracích.

Každý čtvrtý cizinec

Rakousko • Každý čtvrtý vězeň v Rakousku je cizinec. Letos v červnu už jich bylo 45 procent. Z celkového počtu 8793 cizinců bylo pouze 785 z Evropské unie. Nejvíce bylo Nigerijců – 478.

Konec kurzů jógy

Norsko • Norská věznice Ringerike ukončila kurzy jógy pro vězně, neboť toto cvičení spojené s meditací zjevně zvyšovalo jejich agresivitu. Kurzy zavedla věznice pokusně počátkem roku v naději, že cvičení přispějí k uklidnění osazenstva, z nichž někteří patří mezi nejnebezpečnější zločince v Norsku. Stal se však pravý opak. Někteří vězni začali být mnohem neklidnější a agresivnější, jiní začali trpět nespavostí. Vězeňská správa proto experiment raději ukončila.

Dobrovolníci pomáhají vězňům

V německých věznicích má při reintegraci uvězněných do normálního života značný význam spolupráce s občany, kteří bez nároku na honorář přicházejí za vězni a podílejí se na zacházení s nimi.

Srovnáváme-li text zákonů o výkonu trestu odnětí svobody, je zřejmé, že ve Spolkové republice Německo i u nás jsou cíle výkonu trestu definovány obdobně. Jednou ze společných zásadních myšlenek obou zákonů je, že ve výkonu trestu odnětí svobody by se měl vězeň stát způsobilým a připraveným na převzetí budoucí sociální zodpovědnosti, aby mohl vést život v souladu se zákony.

Jen za splnění podmínky úspěšné reintegrace pachatele totiž může výkon trestu přispět ke zvýšení bezpečnosti ve společnosti.

Znovuzačlenění vězňů je dokonce zákonem deklarováno nejen jako úkol státu, ale jako úkol celé společnosti. Připravenost občanů angažovat se při bezplatné a čestné spolupráci s věznicemi je přitom chápána jako doklad fungujícího státu nebo obce.

Vězeňská služba, a nejenom ta německá (lze připomenout například zkušenosti z Polska), využívá kromě kvalifikovaného přístupu vlastních zaměstnanců také spolupracovníky, kteří se bezplatně podílejí na péči o vězně, například při zvládání sociálních problémů, řešení osobních potíží, přípravě na propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, začlenění se do života na svobodě.

Samozřejmě že dobrovolníci nemohou tento těžký a nadmíru složitý úkol zvládat sami. Spolupracují proto s kmenovými zaměstnanci věznic. Kreativita a fantazie dobrovolníků jsou přitom téměř bez hranic. Podle svých schopností a zájmů mohou například navštěvovat pravidelně vězně, psát mu dopisy, během přípravy na propuštění mu zprostředkovávat nové kontakty vně věznice, pomáhat při vyhledávání ubytování a zaměstnání nebo se podílet na skupinové práci s vězni a probouzet v nich aktivitu, aby si jednou uměli pomoci sami. Dobrovolníci připravují vězně na to, aby si dokázali samostatně zařídit a vést domácnost, vnést pořádek do svých finančních záležitostí nebo třeba vyřešit problémy v rodině či na pracovišti.

Mohou se angažovat jako finanční poradci při regulaci splátek dluhů, učitelé v dálkových kurzech nebo při ukončení základní školy, v oblasti počítačové techniky, ve výuce cizích jazyků a psaní na stroji či jako instruktoři při práci s keramikou, kovem, barvou a dřevem, která pomáhá rozvíjet kreativitu.

Dobrovolníci spolu s vězeňským personálem provádějí a organizují kulturní akce, koncerty, sportovní utkání a besedy

ve skupinách. Jejich bezplatná, dobrovolná činnost je potřebná i vně zdí věznic, například při péči o členy rodin uvězněných, kontaktech s úřady a dalšími institucemi.

Každý zájemce může od ředitele věznice na základě smlouvy jako neplacený spolupracovník převzít do péče jednoho či více uvězněných a k tomu získat přístup do věznice. Musí však splňovat zákonem dané podmínky:

- je mu nejméně 21 let;
- nebylo proti němu v posledních pěti letech vedeno ani trestní řízení, ani opatření trestněprávního charakteru;
- není pod dozorem či dohledem probační služby;
- není proti němu vedeno vyšetřování ani trestní řízení.

Základem pro jakoukoli spolupráci s vězni je samozřejmě smluvní partnerství.

Každý začátek je těžký. Zájemce musí mít před započatím své činnosti jasno o hranicích a možnostech, jež jsou dány zákonnými ustanoveními. Vězeňský personál velmi rád podporuje rozběhnutí činnosti takového „neplaceného úřadu“. Kromě toho se dobrovolník může obracet na pracovníky zemského ministerstva spravedlnosti, na spolupracovníky nezávislé pomoci

Snímky z Věznice pro mladistvé v Rassnitz, Sasko-Anhaltsko.

uvězněným, různé spolky, církve a sportovní oddíly, které ve věznicích dlouhodobě působí.

Věžňové jsou spoluobčané s právy a povinnostmi, s potřebami a očekáváními. Každý nový dobrovolník musí s tímto předpokladem pracovat. Zacházení s vězni svěřenými do péče neplaceného a čestného spolupracovníka musí být prováděno na základě transparentnosti, otevřenosti a realizmu, ale i dodržování jistého nutného odstupu. Tím je

v podstatě podporován smysluplný výkon trestu. Je samozřejmé, že mezi vězni, dobrovolníky a vězeňským personálem musí být atmosféra důvěry.

Čestní pečovatelé nebo spolupracovníci musí pochopitelně respektovat vnitřní předpisy věznice, orientovat se v domácím řádu, v právech a povinnostech svých i svých „klientů“ – sami např. musí mít v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními uzavře-

šit případné potíže a přijímat kvalifikovanou kritiku při jednáních s partnery z řad vězeňského personálu nebo přímo s vedením věznice.

Jejich nezištná pomoc vězněným osobám je však opravdu vítaná a celospolečensky velmi kladně hodnocena.

*JUDr. Josef Nejedlý,
Generální ředitelství
Vězeňské služby ČR
Foto archiv
Vězeňské služby ČR*

ZAJÍMAVOSTI

Umělecká galerie ve věznici

Austrálie • Prodejní umělecká galerie s díly vězňů funguje přímo v komplexu věznice Long Bay s nejvyšší ostrahou již třináct let a vzešla z ní řada talentů. Vznikla z mezi vězeňskou populací velmi populárního uměleckého kroužku založeného už v roce 1986. Poslední výstava conartists, jak se zdejšími umělci říká, se zcela vyprodala, i když dlužno podotknout, většinu děl nakoupila správa nápravných zařízení.

Výhry se nedočkali

Velká Británie • Skupinka trestanců z věznice v jižní Anglii vyhrála první místo v soutěži nakladatelství Penguin o nejlepší čtenářský kroužek. Členy kroužku prý obzvláště zaujal Stokerův Drákula a kniha o dopadech 2. světové války.

Z pochopitelných důvodů se vězni nedočkali hlavní výhry, kterou měl být zájezd na literární festival do Edinburghu, a museli se spokojit s poukázkami na knihy a populárním spisovatelem Nickem Hornbyem, který je přišel do vězení navštívit.

Lepší podmínky

Slovensko • Slovenský parlament schválil zákon o výkonu trestu, který garantuje základní sociální práva odsouzených na vyšší úrovni než dosud. Od 1. ledna 2006 se například zvětší prostor vymezený pro jednoho vězně minimálně na 3,5 m². Matky si budou moci vzít do vězení děti do pěti let. V cele musí být kromě lůžka také židle, stůl, rozhlas a elektrické osvětlení. Vězeň má právo na nepřetržitý osmihodinový spánek, přičemž osvětlení musí být v době nočního klidu zhasnuté. Odsouzení se mohou dvakrát týdně sprchovat, dostat jednou za tři měsíce balík do pěti kilogramů s potravinami a věcmi osobní potřeby a přijímat návštěvy jednou měsíčně na dvě hodiny. Jednou měsíčně mohou na vlastní náklady po dobu deseti minut telefonovat s nejbližšími.

(red)

Řepský pitaval

Případ krásné Hildy

Ve věznicích Rakouska-Uherska a následně i Československé republiky byly také ženy, jež spáchaly nejružnější zločiny. Žádná z nich však nedosáhla „věhlasu“ loupežníků, jako byl J. J. Grasel a Václav Babinský, přestože se mnohé svými skutky k jejich úrovni přinejmenším přiblížily. Jejich životní příběhy je proto nutné hledat v archívech. Jako bohatý zdroj informací k této problematice mohou posloužit archívy řepské trestnice, kde si od šedesátých let 19. století odpykávala trest nejedna z žen.

Jedním z pozoruhodných osudů je příběh Hildy Hanikové zvané „krásná Hilda“. Ta ve dvacátých letech minulého století společně s matkou přemluvila svého bratrance, osmnáctiletého Jana Veselého, aby zastřelil jejího manžela, kapitána československé armády Karla Haniku.

Hilda se narodila roku 1902 ve Vídni v rodině zámečnického pomocníka. Když jí byly tři roky, přestěhovala se spolu s rodiči do Židenic na Moravě. Její otec začal pracovat v továrně Austria, ale brzy byl pro krádež propuštěn. V roce 1913 ho rodina nechala umístit do brněnského ústavu pro choromyslné, neboť trpěl progresivní paralýzou. Od té doby žila Hilda se svojí matkou Františkou Charvátovou, jež pracovala od roku 1907 jako porodní asistentka, a s bratrem Janem.

Hilda vychodila německou Obecnou školu v Židenicích. Ve vzdělávání pokračovala na Měšťanské škole v klášteře ve Slavkově u Brna, následně pak absolvovala jednoroční kurz při Ruprichově obchodní škole. Po ukončení školní docházky odjela do maďarského Siofoku a nastoupila místo vychovatelky, brzy se však vrátila do Brna.

Roku 1917 F. Charvátová přestala pracovat v brněnském porodnici, prodala domek a rodina se přestěhovala do bytu ve Veselé ulici v Brně. Zpočátku žili ve špatných podmínkách, ale pozdě-

ji došlo k nečekanému zlepšení. Bývalá porodní sestra začala provádět nelegálně potraty, což do svědčovaly časté návštěvy mladých žen, zejména z venkova. Od té doby začala žít Hilda velmi nákladným životem, ve kterém jí její matka podporovala.

Poté, co se seznámila s kapitánem Hanikou, zrušila svoje dosavadní zasnoubení a 28. července 1921 se za něj provdala. Ze začátku bylo manželství nejspíš šťastné, neboť jak Hilda sama uvedla, vdávala se z lásky. Také kapitán Hanika se, jak vyplývá z pramenů, do své ženy zamiloval a od manželství si mnoho sliboval: „...vstupoval do něho plný ideálů, ale brzy se dočkal zklamání“. Změnu, ke které brzy po svatbě došlo, výstižně charakterizovalo dobrodzání duchovního v soudním spise slovy: „Podlehla nerozumným záchvatům vášně a nezřízené žádostivosti po veselém a rozmařilém životě. Že manžel její nebyl sto jí tolik peněžních prostředků poskytnouti k veselému životu a nádhernému strojení se, měla k němu odpor a nenávisť a navedla svého osmnáctiletého bratrance Jana Veselého, aby zastřelil jejího manžela. Jeví nad čím svým účinnou lítost“. Podobně hovořila i další svědectví.

Naproti tomu kapitána Haniku výpovědi popisovaly jako muže uzavřeného a spíše zaměřeného na rodinný život. Z rozdílnosti obou povah následně pramenily rozepře, které v roce 1923 vedly k rozhodnutí o rozvodu a přerušení veškerých styků ze strany Hildy. S tím ovšem její manžel zásadně nesouhlasil a všechny její návrhy důrazně odmítal. Proto požádala o radu JUDr. Jana Ernsta, žádost zdůvodnila tím, že od svého muže nedostává peníze. Na radu doktora Ernsta si nechala vystavit potvrzení o pracovní neschopnosti a společně s matkou odjela k příbuzným do Čech. Po návratu do Brna koncem dubna 1923 znovu kapitánu Hanikovi navrhovala rozvod. Protože byla opět odmítnuta, vrátila se k tetě do vesnice Nosákov. Během

pobytu svému bratranci Janu Veselému, který ji od dětství obdivoval, opatřila místo stavebního praktika u firmy Vavrouš v Praze. V té době jí manžel zařídil čtyřtýdenní léčebný pobyt ve Františkových Lázních, neboť neustále doufal, že Hildu přesvědčí, aby změnila svoje rozhodnutí o rozvodu.

Hilda však byla pevně rozhodnuta se již k manželovi nevrátit a zůstala v lázních o týden déle. Od poloviny srpna 1923 žila střídavě v Praze s Veselým a v Brně, kde stále znovu žádala kapitána Haniku o svolení k rozvodu. Poněvadž neustále nemohla dosáhnout souhlasu, rozhodla se nepohodlného manžela odstranit jakýmkoliv způsobem. Před Veselým si začala stěžovat, že jí kapitán Hanika vyhrožuje zastřelením, jestliže ho opustí, čímž ho chtěla získat ke spolupráci na svém plánu.

Dne 25. srpna 1923 v 19.30 odjela Hilda společně s Veselým vlakem do Votic, odkud šli pěšky k jeho rodičům do již zmíněného Nosákova. Druhý den si při procházce v lese opět stěžovala, že ji manžel bije, nadává a že s ním nemůže žít. Tímto přesvědčováním chtěla vzbudit u bratrance soucit nad svým osudem a přimět ho k odstranění kapitána Haniky. Následně se ho ještě v lese otevřeně zeptala, jestli by ho zabil, a na dotaz, jak to má udělat, odpověděla: „třeba zastřelením“. Jelikož slibovala opatření střelné zbraně a odměnou místo v brněnské bance, Veselý nakonec souhlasil.

Po návratu do Brna připravovala v bytě své matky další kroky vedoucí k vraždě. Vysvětlila matce svůj plán a roli Veselého, který s ní přijel. Její matka nebyla nijak překvapena, s plánem souhlasila, protože kapitána Haniku (v té době byl na vojenských manévrech) neměla ráda a svými pochybnostmi nad odhodláním činu spáchat se snažila Veselého v rozhodnutí utvrdit. Ten, ačkoliv znovu potvrdil svůj souhlas, nejspíš neustále doufal, že Hilda nedokáže opatřit střelnou zbraň.

Přes počáteční neúspěch při snaze zakoupit zbraň (ve firmě Faulkner v Brně ji odmítli prodat bez zbrojního pasu) Hilda pod záminkou, že jde o dárek k narozeninám, přesvědčila svého známého, který povolení měl, aby pistoli a dvacet nábojů koupil. Po návratu do bytu se s Janem Veselým domluvila, že druhý den (29. 8.) Karla Haniku na manévrech zastřelí.

Následující ráno Veselý zjistil v kasárnách, že 43. pěší pluk je na manévrech ve Skalicích nad Svitavou severně od Brna. Cestou na nádraží pravděpodobně dospěl k rozhodnutí spáchat hned po zastřelení kpt. Haniky sebevraždu. Protože pluk ve vsi nezastihl, odešel zpět na vlak. V Brně se dozvěděl o přesunu celého pluku do Moravského Krumlova, kam také odjel. Přestože v podvečerních hodinách svou oběť potkal, nenašel k činu odvahu a ještě tentýž den odcestoval zpět, nicméně aby nevzbudil podezření, strávil noc na brněnském nádraží. V ranních hodinách po návratu do bytu

oznámil Hildě, že jejího manžela potkal, ale nemohl ho zastřelit, neboť byl neustále doprovázen jedním vojákem. Na tuto informaci reagovala Františka Charvátová slovy: „Vidíš, jak je potvora fikaný.“ Aby nepotkal kpt. Haniku, kterému skočily manévry, odešel do hotelu U slunce, kde měl přespát (noc přečkal opět na nádraží, protože v hotelu bylo plno).

Při krátkém setkání u radnice (31. 8.) mu Charvátová sdělila, že Karel Hanika půjde ráno do kasáren na Špilberk. Okolo 15. hodiny se sešel na konečné tramvaje s Hildou, která neustále předstírala pláč a opakovala, že jedině on jí může pomoci. V sobotu 1. září podle domluvy čekal od půl čtvrté ráno na rohu Dominikánské a Veselé ulice s ostře nabitou zbraní. Po setkání s kpt. Hanikou s ním navázal rozhovor, který trval celou cestu na Špilberk. Hovořili o vojenských manévrech a o tom, jak Hilda svého muže trápí. Když došli až ke kasárnám, kpt. Hanika ho požádal, aby pozdravoval doma, načež se oba rozloučili. Hilda se po dvou dnech vrátila z Juliánova od přátel a na Veselého znovu náléhala, aby jejího muže už konečně zastřelil.

Odpoledne poslal kapitán Hanika písemnou depeši, ve které Hilda informoval o odjezdu 43. pěší-

ho pluku do Malhostovic nedaleko Tišnova a v níž ji zval, aby za ním přijela i s matkou. Ty po krátké domluvě za ním opět poslaly Jana Veselého s plánem vylákat ho do lesa pod záminkou, že tam na něj jeho žena čeká. Ačkoliv neustále váhal, odjel 2. září do Kuřimi, odkud došel pěšky do Malhostovic, kde znovu vyhledal kpt. Haniku, jehož opravdu vylákal do lesa pod domluvenou záminkou. Avšak i tentokrát spolu pouze dvě hodiny rozmlouvali a chodili po lese. Tématem společného rozhovoru byl opět vztah obou manželů, což u Veselého údajně vzbudilo soucit, takže k vraždě nenašel sílu. Před odjezdem ještě dostal za úkol vyřídít Hildě pozvání na pondělí do Újezda u Kunštátu. Odpoledne se kpt. Hanika v Brně pokusil zcela bezvýsledně o rozhovor s Hildou.

V pondělí 3. září se Jan Veselý na nátlak Hildy Hanikové a Františky Charvátové definitivně rozhodl vraždu provést. Potřebné informace o příjezdu 43. pluku do Újezda získal v místním hostinci, takže odpoledne snadno našel dům, ve kterém byl kpt. Hanika ubytován. Přestože kapitán unavený po náročném pochodu spal, neváhal ho vzbudit a sdělil mu, že Hilda je nemocná. Ten se ihned oblékl, u velitele praporu si vyžádal dovolenou a v doprovo-

du Veselého se vydal na cestu. Po odbočení na úzkou pěšinu k vlakové zastávce Skalice-Boskovice museli jít za sebou. V tu chvíli využil vrah situace, zezadu namířil Hanikovi na hlavu a ze vzdálenosti zhruba jednoho a půl kroku ho zastřelil. Tělo odvěkl za nohy do bramborového pole.

Přestože původně plánoval hned po činu sebevraždu, změnil plán a v půl desáté večer odjel do Brna. Františka Charvátová popsal čin slovy: „Zastřelil jsem Karla, nemám peněz, žádám Vás tetičko o peníze na cestu na Slovensko.“ Dostal 100 korun, bylo mu slíbeno zaslání dalších 500 korun a odjel k bratranci do vesnice Selec jižně od Trenčína, kde byl také 11. 9. zatčen. Hned při prvním výslechu u soudu v Banské Bystrici se k činu přiznal, ale všechnu vinu vzal na sebe, aby na nikoho jiného nepadlo podezření. Z toho důvodu měl u sebe dva Hildou diktované dopisy na rozloučenou.

Hilda i její matka byly nakonec také zatčeny, ale nejdříve předstíraly, že o ničem nevědí. Nakonec se obě musely přiznat na základě svědectví jejich služebné a Hildiny známého, který jí po přemlouvání koupil zbraň.

Zemský porotní soud v Brně Hildu Hanikovou odsoudil podle § 134, 135 č. 1 a 3 tr. z. k trestu smrti. Rozsudek byl zmírněn rozhodnutím prezidenta republiky z 31. 1. 1925 na 15 let těžkého žaláře zostřeného jednou za čtvrt roku pústem a každého 3. září temnou komorou. Františku Charvátovou podle § 137 tr. z. k 20 letům těžkého žaláře zostřeného jednou za čtvrt roku pústem a každého 3. září temnou komorou a Jana Veselého podle § 136 tr. z., s přihlédnutím k § 52 tr. z., se zřetelem na § 35 tr. z. a za použití § 338 tr. z. k těžkému žaláři na 3 roky zostřeného tvrdým ložem jedenkrát měsíčně a pústem 3. září.

Ještě před rozhodnutím o opravných prostředcích podala Hilda žádost na obnovu trestního řízení, protože se údajně podařilo objevit dopis od manžela z 2. září, ve kterém souhlasil s podmínkami rozvodu. Následně se pokusila svést vinu na matku, jež měla Veselého k vraždě přemlouvat sama. Součástí žádosti bylo také obvinění Františky Charvátové z mravního zkažení

Hildy, jelikož jí po svatbě údajně nutila k provozování sexuálního styku za peníze. Avšak nejvyšší soud v Brně zamítl jak tuto žádost, tak i zmatečnou stížnost, ale v odvolání státního zastupitelství proti rozsudku J. Veselého vyhověl a zvýšil trest na šest let.

O zájmu, který v Brně soudní proces vyvolal, svědčí emotivně laděné novinové zprávy z průběhu hlavního líčení: „*Před budovou počal se již před polednem kupiti dav. Policie uvolnila chodník před soudní budovou a jen s největším napětím udržovala volnou jízdní dráhu. Na protější straně ulice dav narůstal, stál tiše, trpělivě, v ponurém mlčení. Mnoho dělníků z blízkých továren v pracovních šatech opustilo dílny, a když porota odcházela k poradě, vyrostla tato nevidaná fronta do tisíců... Soudní dvůr odchází pak k poradě o rozsudku. V obecnstvu ozývají se výkřiky, šíří se nepokoj, posluchači vystupují na lavice a jedna dáma, která si vylezla nahoru na kamna, je donucena, aby z této výhodné pozice sestoupila. Vchody jsou zataraseny a policie s bezpříkladnou a uznáníhodnou trpělivostí musí odstraňovati přebytky, aby bylo možno nikoliv procházeti, nýbrž jen prodrati se ven. Haniková, jež předtím zbledla a jejíž tvář je mrtvě bílá, zvolna dává se do pláče, když z útěchy obhájcovy pochopila, co ji očekává. Veselý hlasitě pláče a Charvátová si zakrývá tvář šátkem... Dav, který stál v klidu, přijal výsledek potleskem, provolával chválu porotě, ale mezi tím ozvaly se také výkřiky, že trest pro Veselého je příliš mírný...*“ Případ vzbudil velkou pozornost i v zahraničí. Do Kanceláře prezidenta republiky byly doručeny žádosti o milost z Berlína, Curychu a Düsselldorfu, odůvodněné nedávným narozením Hildiny dcery. Vídeňský deník „Der Tag“ dne 21. září 1924 dokonce otiskl otevřený dopis Alžběty Jansteinové prezidentu Masarykovi.

Ve vězení Hilda Haniková onemocněla oboustrannou tuberkulózou. Její obhájce JUDr. Štěpán požádal prezidenta republiky o milost. Než mohla být udělena, Hilda dne 28. dubna 1927 v Řepích zemřela.

S využitím materiálů Kabinetu historie a dokumentace zpracoval Ondřej Hladík

Mezinárodní sportovní přátelství

ČESKÉ BUDĚJOVICE •

Vazební věznici České Budějovice a Věznici Stein v rakouském Kremsu spojuje dohoda o vzájemné spolupráci, ale především dlouholeté přátelské kontakty. Ty se utužily i letos v září na běžec-kém půlmaratonu (21,097 km) v Kremsu, kam rakouští kolegové Jihočechy pozvali.

Čtyřčlennou skupinu z VV České Budějovice srdečně přivítal ředitel věznice dvorní rada Mag. Friedrich Nowak za přítomnosti prezidenta Policejní asociace Dolního Rakouska Martina Hoffmanna, dalších členů vedení věznice a sportovních přátel z minulých let. Závodu se zúčastnilo 4817 běžců. Naši bojovali stateč-

ně a umístili se v první polovině závodníků, což odpovídalo jejich možnostem.

Na oplátku pozvali své rakouské partnery na Vánoční turnaj v malé kopané, který se bude konat 9. prosince v Českých Budějovicích. Družstvo rakouských fotbalistů se jej zúčastní již popáté. V minulosti vždy patřilo k favoritům a letos tomu určitě nebude jinak. Nejde však o to, kdo vyhraje, ale spíše o to, že sportovní klání a společenská setkání, která je provázejí, prohlubují vzájemnou spolupráci a přátelské vztahy mezi zaměstnanci obou věznic.

Mjr. Zdeněk Kouba

Foto archiv

VV České Budějovice

Strážští se v Sasku činili

CHEMNITZ • Již tradiční sportovní hry saské vězeňské služby se konaly ve dnech 2. až 4. září 2005 ve sportovním areálu policejního klubu v německém

nise, atletice, atletickém trojboji a střelbě ze vzduchových zbraní. Medailového umístění dosáhli naši fotbalisté, kteří obsadili pěkné druhé místo.

Naši medailisté – zleva kapitán fotbalového družstva strm. Pražák s nejlepším střelcem por. Barvířem a stolní tenista por. Bílek.

městě Chemnitz. Podruhé se jich zúčastnili také sportovci z Věznice Stráž pod Ralskem včetně ředitele věznice plk. PaedDr. Františka Vacha a přijeli rovněž Poláci.

Závodilo se v různých disciplínách. Naše skupina se zúčastnila soutěžení ve fotbale, stolním te-

Por. Jaroslav Barvíř byl vyhlášen nejlepším střelcem fotbalového turnaje. Dvouhru ve stolním tenise s přehledem vyhrál por. Zdeněk Bílek a ve smíšené čtyřhře s německým kolegou obsadil druhé místo.

Jaroslava Pechková

Foto archiv V Stráž pod Ralskem

COMBAT 2005

MÍROV • Na startovní listině jedenáctého ročníku mezinárodního závodu ve střelbě COMBAT 2005, který se konal na střelnici Mírov 2. září 2005, bylo zapsáno 133 jednotlivců a 45 družstev. Všichni závodníci bojovali o co nejlepší umístění, výsledková tabule byla neustále v obležení, na tvářích byla vidět radost i zklamání. Po ukončení závodu a sečtení všech bodů vyhlásil mjr. Bc. Jaroslav Rozsívál výsledky.

První místo v soutěži jednotlivců mužů získal s nástřelem 293 bodů Karel Zeiler z SSK Policie Přerov, nejlepší střelkyní

Nejlepší ženy na stupních vítězů.

se stala Barbora Kopečná z SSK Tercie, která nastřílela 279 bodů. Vítězným družstvem bylo trio střelců STS Chvojkovice Brod s nástřelem 854 bodů.

Bc. Magda Petříková

Foto Karel Neuvirt

Dobyli polskou tvrz

JASTRZĘBIE ZDRÓJ • Dvě heřmanická družstva vedená zástupcem ředitele věznice Mgr. Zdeňkem Vavříčkem se zúčastnila 5. ročníku mezinárodního tenisového turnaje ve čtyřhře mužů o Pohár ředitele katowického regionu polské vězeňské služby.

Tento již tradiční turnaj se hrál 14. října na kurtech u partnerské Věznice Jastrzębie Zdrój.

Přestože konkurence byla silná, sportovní scénář byl opět režírován českými družstvy, která stejně jako loni postoupila do semifinále. Dvojice Zdeněk Ondra a Martin Křivý nakonec dotáhla tažení na polské antuce k vítěznému konci a umístila se na prvním místě. Třetí místo obsadili Petr Kunčar a Pavel Urbančík.

Bc. Pavel Urbančík

Partie našich šachistů lákaly diváky

PARDUBICE • Šachové družstvo VS ČR se ve dnech 14.–17. 7. 2005 zúčastnilo mezinárodního šachového festivalu CZECH OPEN Pardubice, jehož hlavní turnaj jednotlivců letos získal statut mistrovství Evropy. Turnaje se zúčastnilo celkem 77 družstev (369 hráčů) z deseti zemí včetně osmi mezinárodních velmistrů, kteří patří do světové špičky v šachu.

Naše družstvo ve složení MUDr. Václav Bernášek Praha, ing. Pavel Hejda, Oráčov, Pavel Just, Pardubice, kpt. Miroslav Kasík, Plzeň a MUDr. Pavel Peniška, Rýnovice bylo v této konkurenci nasazeno podle osobních koeficientů hráčů jako 44., ale v konečném pořadí obsadilo velmi pěkné 27. místo a mezi českými družstvy 17. místo. Výtečných výsledků dosáhli především MUDr. Václav Bernášek, který na první šachovnici získal 4,5 bodu ze 7 možných (64 %) a Pavel Just se ziskem 4 bodů ze 6 (67 %).

Družstvo jako celek velmi úspěšně reprezentovalo vězeňskou službu, o čemž svědčí i to, že jeho partie byly středem značného zájmu diváků. Tato popularita někdy i rušila soustředění na vlastní výkon.

Mjr. Bc. Václav Václavík

Přebor VS ČR v nohejbalu

PRACOV • Přebor VS ČR v nohejbalu tříletných družstev se konal v zotavovně Pracov 6 až 9. září. Na základě výsledků kvalifikačních skupin vyslaly po dvou týmech věznice Odolov a Plzeň, po jednom věznice Heřmanice, Karviná, Příbram, Rýnovice, Stráž a vazební věznice Brno, Břeclav, Hradec Králové, České Budějovice, Olomouc a Praha-Ruzyně.

Zvítězilo mužstvo z Brna, druhý byl Odolov „A“ a bronzovou medaili získal Hradec Králové. Absolutními vítězi a přeborníky VS ČR se stali brněnští hráči mjr. Mgr. Vladan Havránek, por. Daniel Vošický, pprap. Pavel Šenk a Miloň Svoboda.

(red)
Foto archiv VS ČR

Tenisové klání moravských rivalů

ZNOJMO • Celkem 28 zaměstnanců znojemské věznice a VV Brno si to v polovině září rozdalo v tenise na turnaji v areálu Znojmo-Lesky. Utkání ve čtyřhrách se hrála na šesti kurtech a vítězství si odnesli František Satala a Roman Súkup z VV Brno, druží byli Milan Václavěk a Oto Vyskočil z V Znojmo a třetí Stanislav Ganzwohl a Antonín Vystrčil také z V Znojmo.

Ludmila Kurdíková
Foto archiv V Znojmo

Přebor v jízdě na horských kolech

PRACOV • V areálu zotavovny Pracov se 13.–16. 9. konal přebor VS ČR v jízdě na horských kolech. Na startu se letos sešlo 61 soutěžících, z toho 16 žen. Do cíle pro defekt nebo zranění nedorazili 4 muži. Podle údajů hlavního rozhodčího mjr. Mgr. Rudolfa Soudka na stupně vítězů vystoupili:

Muži celkové pořadí:

1. prap. Kamil Mráz, Olomouc
2. strm. Jiří Čejka, České Budějovice
3. ppor. Antonín Valeška, Kynšperk

Ženy celkové pořadí:

1. Bc. Šárka Černá, Příbram
2. pprap. Květoslava Svěcená, Odolov
3. nstrm. Markéta Nováková, Plzeň

(red)
Foto archiv VS ČR

Z. Roubíček: Nejdůležitější je umět odhadnout protivníka

S mistrem Evropy se nesetkáváme každý den. Přesto někteří z nich žijí téměř vedle nás a dokonce nosí modrou uniformu vězeňské služby. Nstrm. Zdeněk Roubíček se v květnu 2005 stal novým mistrem Evropy v kickboxu v kategorii + 91 kg. Slovo dalo slovo a ke společnému rozhovoru jsme se sešli v budově Okresního soudu v Chrudimi, kde tento úspěšný sportovec slouží jako příslušník justiční stráže.

Prozradte nám, jak jste se dostal k tak poměrně nezvyklému sportu?

Kickboxu se věnuji už šest let, ale nejedná se o první sport, kterému bych propadl. Začínal jsem jako většina kluků fotbalem na základní škole. Zkoušel jsem hrát házenou a nakonec jsem se pustil do karate. Karate jsem dělal rád, ale poté, co se rozpadl oddíl, jsem začal přemýšlet, co dál. Protože mě bojové sporty bavily, hledal jsem mezi nimi a narazil na kickbox. Nelituji ale zkušeností

tě myslí, že pro kickboxera je nejdůležitější umět kolem sebe dobře „mlátit“. Jak moc je tento sport agresivní?

Myslím, že mnohem agresivnější je třeba hokej. Víím, že pro laika může být pohled na zápas v kickboxu trochu děsivý, ale ve skutečnosti se jedná hodně o divadlo pro diváky. Musíte si uvědomit, že jde o sport, a ne o vyřizování nějakých účtů. Možná se budete divit, ale s mými soupeři jsem kamarád. V ringu se do sebe pustíme, ale když zápas skončí,

bych pro soupeře strašně čitelný a musel bych prohrát. Cílem je odhadnout protivníka, dokázat ho přečíst a podle toho zvolit taktiku.

Dalo by se to parafrázovat slovy „vidět, ale nebyt viděn“?

Určitě.

Mohl byste říct, co vám kickbox dává?

Souvisí to s tím, co jsem řekl před chvílí.

Nejen že si zlepšuji fyzickou kondici, ale myslím, že díky tomuto sportu získávám psychickou vyrovnanost. Navíc si myslím, že v každém člověku je trochu skryté agrese a sport obecně je zdravou cestou, jak ji vyventilovat.

xu, tak to rozhodně ne. Co ale využívám, je technika koncentrace.

Díky kickboxu mi získaná psychická vyrovnanost pomáhá zvládat stresové situace, kterých je při výkonu služby i v soukromém životě víc než dost.

Jak dlouho už pracujete u vězeňské služby? Dokázal byste najít na své práci něco, co vás vysloveně těší?

Do služebního poměru jsem nastoupil v září 2002 jako strážný místní jednotky justiční stráže u Okresního soudu v Chrudimi. Za tu dobu jsem neměl žádnou opravdu negativní zkušenost. Práce s lidmi je samozřejmě vždycky náročná, ale důležité je, že sloužím v dobrém kolektivu. Občas zažívám i vnitřní radost – třeba když asistuji u předběžného opatření a podaří se nám zachránit život týraného dítěte.

Asistence soudním vykonavateli – to musí být asi dost náročná záležitost?

To máte sice pravdu, ale snažím se ke své práci přistupovat maximálně profesionálně.

Vrcholový sport je určitě časově velmi náročný, zbude vám čas ještě na nějaké jiné koníčky?

Určitě. Rád si zajdu do kina, nejraději mám filmy, které se odehrávají v krásné přírodě, odpočinu si i u thrilleru. Kromě toho se věnuji ještě sportovnímu potápění a střelbě – zaměřuji se na služební disciplíny.

Jaké jsou vaše další plány?

Pokud budeme mít dostatek financí, pravděpodobně se zúčastním mistrovství světa v Moskvě. Samozřejmě pojedu s tím, že bych rád vyhrál, ale byl bych spokojený i s jinou medailovou pozicí.

Děkuji za rozhovor a přeji vám mnoho dalších sportovních úspěchů.

Mgr. Martin Kocanda
Foto archiv VS ČR

❖ ❖ ❖

z jiných sportů. Fotbal a házená mi hodně pomohly v celkové fyzické připravenosti a karate mi dalo dobrý základ, který jsem pak v kickboxu využil. V obou sportech potřebujete především psychickou vyrovnanost.

Mluvil jste o duševní vyrovnanosti, ale hodně lidí si urči-

podáme si ruku a jdeme si spolu někam sednout. Mým cílem není soupeři ublížit, ale zvítězit nad ním taktikou. Zápas většinou nekončí sražením soupeře k zemi, ale uplynutím předepsané doby, během které se sčítají body za techniku boje.

Velkou roli hraje psychika. Kdybych kolem sebe zuřivě mlá-

aby tak byla snížena možnost nějakého vážnějšího zranění.

Zeptám se možná hloupě, ale je na tomto koníčku něco, co můžete využít při výkonu služby justiční stráže?

Jestli myslíte na to, že bych ve službě používal techniky kickbo-

Ve vzduchu se cítím jako doma

Inspektor VS ČR z Věznice Všehrdy npor. Bc. Miroslav Červenka je sportovec každým coulem. Nejen že se pravidelně zúčastňuje různých soutěží a přeborů vězeňské služby, především střeleckých, ale jeho velkou láskou je akrobatické létání. Ve vzduchu je jako doma a dokáže tam dělat takové kousky, že se až tají dech. Letos v září jsme ho mohli vidět v Brně-Tuřanech mezi účastníky přehlídky letecké akrobacie na mezinárodním leteckém dni CIAF 2005. Když se vrátil z výšin a opět stál nohama na zemi, trochu jsme ho vyzpovídali.

Jak dlouho se akrobatickému létání věnujete?

Létám už od roku 1985. V patnácti letech jsem se stal členem Aeroklubu Most, kde se od té doby věnuji rekreačnímu létání. V roce 1999 jsem byl zařazen do reprezentačního družstva České republiky se sídlem v Moravské Třebové.

Létám na čtrnácti typech kluzáků a motorových letounů.

Jakých závodů se zúčastňujete a jak často?

Jako člen reprezentačního družstva se účastním každý rok mistrovství České republiky a také všech mistrovství Evropy a světa.

Na svém kontě máte už celou řadu úspěchů. Kterých si považujete nejvíce?

Samozřejmě mě těší všechny úspěchy. Mezi ty největší patří titul mistra ČR na motorových letounech, který jsem získal v roce 2000 a 2003. Velmi si cením 24. místa v jednotlivcích na mistrovství světa 1999 v ČR, také proto, že to bylo první umístění v mé letecké kariéře v tak prestižní soutěži. V roce 2000 na mistrovství světa v Německu jsem se umístil jako 44. Mezi své největší úspěchy z motorové akrobacie počítám také 26. místo na mistrovství Evropy v Maďarsku. V kategorii akrobacie na kluzácích jsem se v letech 2001 a 2002 stal vicemistrem ČR. Na mistrovství světa v roce 2001 ve Španělsku jsem obsadil 12. místo v jednotlivcích a 4. místo v družstvech a na mistrovství Evropy o rok později jsem získal 15. místo v jednotlivcích a opět čtvrté v družstvech.

Bronislava Vetešníková
Foto archiv V Všehrdy

Turnaj v ledním hokeji

OSTRAVA • Stejně jako v minulých letech i letos uspořádala VV Ostrava ve spolupráci s GŘ VS ČR turnaj v ledním hokeji. Hrál se v polovině září ve Sportovní hokejové hale v Kravařích a zúčastnili se ho hokejisté z Věznice Heřmanice, VV Brno, ÚVVaÚVTOS Košice, Policie ČR ve Studénce a družstvo VV Ostrava. Hrál se formou každý s každým, 3 x 15 minut.

Zvítězili policisté ze Studénky, druzí byli domácí Ostravané a třetí kolegové z Košic. Nejlepším

brankářem se stal hráč VV Ostrava Jurij Tarča, cenu za nejlepšího střelce získal Ladislav Baláž z Košic, nejlepším obráncem se stal hráč z PČR Nový Jičín René Libiger. Kromě pohárů a dárkových balíčků dostali vítězové i originální keramické trofeje, které vytvořil zaměstnanec VV Ostrava Mgr. Radomír Karas. Ceny a blahopřání převzali hokejisté z rukou ředitele VV Ostrava plk. JUDr. Jana Hlislíka.

Marie Bílková
Foto archiv VS ČR

Vítězný tým turnaje.

Na zářijovém turnaji zazářilo Brno

TASOVICE • Již 9. ročník fotbalového turnaje O putovní pohár ředitele Věznice Znojmo se konal počátkem září na hřišti TJ Sokol Tasovice. Zúčastnila se ho mužstva z vazebních věznic Brno, Hradec Králové a Olomouc, z Ústavu na výkon vazby Nitra a Věznice Znojmo. Hrál se podle pravidel ČMFS systémem každý s každým, dvakrát 15 minut. Turnaj zahájil 1. zástupce ředitele znojemské věznice pplk. Ing. Vladimír Fronko.

Všechna mužstva předvedla velmi kvalitní výkony a každý se opravdu snažil být ten nejlepší, ale vyhrát může jen jeden. Letos si pohár vybojovala VV Brno, na druhém místě se umístila VV Olomouc, na třetím V Znojmo. Nejlepším střelcem turnaje byl vyhlášený Michal Hloušek z VV Olomouc a nejlepším brankářem Branislav Pásztor z ÚVV Nitra.

Ludmila Kurdíková
Foto archiv
Věznice Znojmo

Nejlepší byl Karel Růžička a Cassidy

PRAHA-PANKRÁC • Již XVI. ročník soutěže ve služební kynologii Obranářský závod o putovní pohár ředitele Vazební věznice Praha-Pankrác se uskutečnil 27. srpna 2005 na kynologickém cvičišti ve Zbraslavi. Na soutěž se sjeli psovodi z Vězeňské služby ČR a Veterinární základny Armády ČR v Grabštejně a s nimi 19 německých ovčáků, 7 belgických ovčáků malinois, 2 rotvajleři, 1 velký knírač a 1 pitbuller. Sportovní den zahájil 1. zástupce ředitele Vazební věznice Praha-Pankrác pplk. Bc. Miloslav Sekerka.

Poslušnost

Ze soutěžních disciplín byla na pořadu první poslušnost. Tu posuzovali kpt. Miroslav Kasík z Vazební věznice Plzeň a vedoucí výcvikového střediska Policie ČR v Plzni mjr. Oldřich Šnytr.

Nejlepší poslušnost, která byla oceněna 96 body, předvedli psovod por. Karel Růžička se svým Cassidem, druhou příčku s 95 body obsadili Jindřich Kroc a jeho svěřenec Idock z Veterinární základny Armády ČR Grabštejn. Třetí v poslušnosti s 93 body byli nstrm. Pavel Rouček s Lexem z Věznice Jiřice.

Obrany

Po poslušnostech následovaly obrany. Figuranti simulovali situace, do kterých se psi mohou dostávat při výkonu služby. Brilantní výkon v těchto namáhavých rolích předvedli ppor. Patrik Augustin z VV Plzeň spolu s Petrem Novotným, Lukášem Suchánkem a Milanem Krocem z Veterinární základny Armády ČR Grabštejn.

Obrany začaly přepadem psovoda se psem s náhubkem. Figurant velmi přesvědčivě zaútočil na

ochránce zákona a pes měl pána ochránit. Psovodi byli zaskočeni razancí útoku figuranta, který je povalil na zem a dále atakoval, dokud jej nedostal služební pes pod kontrolu. Pak následovala prohlídka a doprovod figuranta. Při doprovodu byl psovod ještě jednou přepaden, tentokrát však pes neměl náhubek. Od psa se tudíž očekával razantní zákrok vůči útočníkovi. Po přepadech následoval zákrok v místnosti. Služební psi museli překonat metrovou překážku a zakročit proti narušiteli pořádku a bezpečnosti. Při tomto cviku nejeden z psovodů doplatil na to, že zákrok nezahájil zákonnou výzvu proti pachateli. Takto se připravovali o cenné body.

Zadržení s útokem

Pak se psovodi přesunuli na druhou stranu cvičiště, kde ze vzdálenosti 100 metrů předváděli hladké zadržení. Letos všichni psi správně ignorovali předmět, který figurant před zákrokem odhazuje, aby čtyřnohého ochránce zmátl. Několik služebních psů porazilo figuranta na zem. S velkým zájmem se setkala zadržení s proti-

útokem. Tato disciplína služebních psy důkladně prověří. Zkušený figurant ppor. Patrik Augustin nastavil všem stejnou modelovou situaci. Mnoha psům dělal problém kanýstr, který držel, ale jiní si poradili velmi dobře. Například Cassidy por. Karla Růžičky svým výskokem prorazil předměty v ruce figuranta a nekompromisně se zakousl do jeho pravé paže. Psovod také předvedl perfektní ovladatelnost při pouštění. Právem sklidili zasloužený potlesk diváků.

Na stupních vítězů stanuli por. Karel Růžička a belgický ovčák malinois Cassidy z Věznice Stráž pod Ralskem, druhé místo si zajistil rtm. Tomáš Procházka a belgický ovčák malinois Atol z Veterinární základny Armády ČR Grabštejn a na třetím místě byli nstrm. Pavel Rouček a belgický ovčák malinois Lex z Věznice Jiřice (na snímku).

Zároveň byla vyhlášena nejlepší poslušnost, nejlepší obrana a nejlepší zadržení s protiútokem. Všechny tyto disciplíny suverénně vyhrál por. Karel Růžička a jeho svěřenec Cassidy.

Ceny do soutěže věnovaly firma Chovex, s.r.o., Bento Kronen v zastoupení Romany Martínkové. Ta věnovala poháry, krmení, plakety, které osobně předávala vítězům. Akci pomohl sponzorský zajistit a svou účastí podpořil i poslanec Parlamentu ČR JUDr. Petr Ibl.

Organizátor soutěže por. Viliam Majdan v závěru dne poděkoval předsedovi základní kynologické organizace ve Zbraslavi Václavu Kaskounovi, který připravil zázemí pro soutěž, a řediteli Vazební věznice Praha-Pankrác plk. JUDr. Jaroslavu Gruberovi, který akci zaštilil a podpořil.

*Por. Viliam Majdan,
mjr. Mgr. Miroslav Krídlo
Foto por. Viliam Majdan*

Psi před porotou

KUŘIM • Věznice Kuřim uspořádala ve dnech 13. a 14. září 2005 oblastní postupové kolo ve služební kynologii pro Přebor Vězeňské služby ČR 2005. Soutěže se zúčastnili zástupci věznic a vazebních věznic z celé Moravy (Kuřim, Brno, Břeclav, Olomouc, Mírov, Heřmanice a Ostrava) a dvou věznic z Čech (Hradec Králové a Rýnovice).

Pod dohledem odborné poroty museli psovodi se svými psy zvládnout 18 různých disciplín, které byly přísně hodnoceny. V soutěži nejlépe obstál pes Eros, kterého vycvičil příslušník Vazební věznice Brno pprap. Petr Pelikán. Na druhém místě se umístil strm. Otakar Duda se psem Haganem z Věznice Heřmanice a třetí skončil pprap. René Scholz se psem Rexem.

O nejlepší umístění z Věznice Kuřim se postaral pprap. Jiří Meidl a pes Drend, kteří celkově skončili na pátém místě.

Bc. Milan Novotný

Vězni žijí v duchovní nouzi

Rozhovor s kaplanem Vězeňské duchovenské péče Mgr. Danielem Blažkem

Pane kaplane, jak jste se dostal k práci v českém vězeňství?

Jeden můj spolužák už na fakultě docházel do pankrácké věznice jako laický duchovenský pracovník. Tenkrát to ještě nebylo pod hlavičkou Vězeňské duchovenské péče. A ten mi o své práci vyprávěl. Takovým způsobem jsem se tak trochu s tímto dosud neznámým světem seznámil. Moje kolegyně, která je členkou VDP a mnoho let již také navštěvovala vězně ve Znojme, mě jednoho dne oslovila, jestli bych ji po proškolení nezastupoval. Souhlasil jsem a po čase jsem začal působit jako dobrovolný duchovenský pracovník. A když se ve Vazební věznici v Brně odchodem pana kaplana Pavla Šimka uvolnilo místo kaplana a mně ho nabídli, tak jsem to přijal. Ve Vazební věznici v Brně poskytují své služby vězněným osobám jeden den v týdnu, jinak pracuji jako evangelický farář, který má svůj sbor v Břeclavi.

S jakou představou a idejemi jste přišel do vězeňské služby?

Velice mě zajímalo, jací lidé ve vězení jsou a jak na ně působí vězeňské prostředí, zejména tedy po lidské stránce. Předpokládal jsem a nakonec se mi to i potvrdilo, že lidé ve vězení žijí v určité duchovní nouzi, a to nejen vztahové nebo materiální. Při své práci mi nejde o to, abych někoho o něčem přesvědčoval, ale spíš abych jej jeho životem a těžkým obdobím aktivně doprovázel. Nechci a nemohu si klást vyšší úkol.

V současné době pracujete ve vězeňské službě téměř rok. Zažil jste již při své práci nějaké zklamání nebo rozčarování?

Vzhledem k tomu, že jsem již předtím pracoval jako dobrovolný duchovenský pracovník a tři roky jezdil do věznice, nemám pocit, že bych prostředí neznal. A zklamání tudíž nebylo tak mnoho – většinou se jedná o situace, kdy vznikne nějaký hlubší otevřený vztah a vidíme se delší dobu a ten vězeň se těší, že se pro propuštění potkáme v běžném životě, ale pak k tomu z různých důvodů nedojde. I když vidím, že mají opravdu chuť se se mnou vidět, život

je odvede někam jinam. Vztahy jsou tady do jisté míry podmiňovány situací, ve které obvinění a odsouzení jsou, a prostředím. O to příjemnější je, když někomu navázaný kontakt ve vězení stojí za návštěvu i po výkonu vazby či trestu. Nikdy se mi nestalo, že by mě někdo nějakým způsobem obtěžoval. Zatím. Ale uvědomuji si, že i to může přijít.

Mgr. Daniel BLAŽEK, 34 let, člen Českobratrské církve evangelické od roku 1991, od roku 1998 farář Českobratrské církve evangelické, absolvent Evangelické teologické fakulty UK v Praze, od února 2005 kaplan Vězeňské duchovenské péče ve VV Brno, ženatý, otec dvou dcer.

Jak vypadá váš pracovní den ve věznici?

I když popis práce kaplana VDP je velmi pestrý, hlavní činností jsou bezesporu individuální rozhovory. Zájem o tyto rozhovory je daleko větší, než je můj časový prostor. Ve věznici jsem jen jeden den v týdnu. Zjistil jsem, že často není možné věnovat se všem žádostem, protože i když jsem „zvládl více“, prakticky jsem dosáhl méně. Lidé, oslovení klient se mi v této souvislosti příliš nelíbí, protože klienti jsou např. v bance, totiž vycítí ten spěch a vztah důvěry to poznamenává. Dávám vězňům určitou nabídku s tím, že buď si budeme povídat o jejich životní situaci, o životě jako takovém, nebo si můžeme vykládat bibli. A dá se říci, že tak v polovině případů dávají vězni tomuto přístupu přednost, neboť si uvědomují, že v bibli, v Písmu je určitá předloha a jejich životní situace se v ní nějakým způsobem odráží. Přitom si uvědomuji, že já sám jsem v tomto směru poměrně málo školeným „psychologem“. I teologie jako obor v tomto smyslu využívá další obory.

Dá se po zkušenostech a praxi říci, jaké jsou nejčastější starosti a problémy, se kterými se na vás vězni obrací?

Vidím zde tři fáze, které vychází zejména z délky pobytu ve věznici a stavu, popřípadě závažnosti konkrétního případu. Tak napří-

klad v prvním období mají lidé, kteří se dostanou do vězení, problémy se na toto prostředí adaptovat. Prostředí věznice je totiž obrovsky odlišné. Lidé nejsou na tuto situaci připraveni a téměř každý zažívá v případě prvního uvěznění šok. Ti lidé stále „žijí“ někde jinde – v myšlenkách jsou doma nebo v práci – a řeší, co vyřešit na tu dálku nemohou, a samozřejmě

se tím i trápí. Jedna metafora hovoří o tom, že člověk dnes dokáže cestovat rychlostí nadzvukového letadla, ale jeho duše cestuje pořád rychlostí koně. A než se člověk opravdu vrátí se vším všudy do dovolené, tak to trvá opravdu tu dobu, než „kūň“ doběhne domů. Něco na této myšlence podle mě je a já se snažím, aby vězeň tuto situaci přijal, opustil nároky, které jsou v té době nereálné, a s uvězněním se vyrovnával. Ve druhé fázi se již vězeň na situaci adaptuje a přichází mašinérie soudů a vězení. Žije problémy jako „nepřišel mi advokát, propustí mě na kauci, nebo ne, jak je možné, že ten člověk na mě řekl u soudu to a ono, to je ale nespravedlnost...“ Je to kruh otázek, někdy trochu bludný, lidsky naprosto pochopitelný, ale nikam nevedoucí, kdy se vězeň neustále, často až posedle, zabývá svou kauzou. To ještě není situace, kdy by otázky víry stály v popředí. To nastává až tehdy, když se člověk sžije s novou situací ve vší plnosti a začne si klást otázky Co s životem? Už to nejsou takové ty prvotní otázky typu Proč se to muselo stát mně? Ve třetím období přichází určité uvědomění ve smyslu „Nesu za svou situaci odpovědnost“ nebo naopak „Já jsem to sice přímo nezavinil, ale zase nemůžu tak úplně říci, že bych si za to přece jen trochu nemohl třeba tím, že jsem se stýkal s „podivnými“ lidmi, a teď tady budu měsíce čekat a v ohro-

žení jsou vztahy, budoucnost...“ Zde přichází prostor pro rozhovor o víře a duchovní nouzi člověka.

Ve Vazební věznici v Brně se již delší dobu také hovoří o vybudování vězeňské kaple. Jaký je současný stav v této věci a k čemu bude kaple sloužit?

V první řadě je třeba říci, že se bude jednat o víceúčelovou místnost, která má sloužit k různým zájmovým aktivitám. Na zařízení a vybavení kaple se významným způsobem podílí brněnské biskupství a v tomto okamžiku mohou říci, že Stůl Páně je již hotov a jedná se již jen o dny, kdy budou všechny práce dokončeny. Bohužel do fáze budování kaple nepříznivě zasáhly dovolené, a tak se původní termín otevření kaple opět trochu posouvá.

Máte nějaké své životní krédo?

Líbí se mi jedno, které je hluboce zbožné, ovšem ne na první poslech – Spoléhat na sebe, myslet na druhé. V souvislosti s celoživotní perspektivou mám jednu poznámku. Nedávno jsme při jednom setkání s vrstevníky hovořili o životních snech a já jsem s hrůzou zjistil, že přestáváme snít. Nevím, jestli je to tím, že se jako dospělí chováme více pragmaticky a na to, co není dosažitelné v dohledné době, prostě nemyslíme. Člověk má už svůj život nějak naplánovaný a v těch jednotlivých oborech se přiměřeně rozvíjí. Ale lidská bytost je určitě zajímavá tím, že dokáže přemýšlet o věcech „nemyslitelných“. Žádný konkrétní životní sen však nemám, jen rámcový, že se člověk jednoho dne probudí a zjistí, že je ráj na zemi.

A otázka závěrem – zbývá farářů a kaplanů také nějaký volný čas pro zájmy a koníčky?

Jak jsem již řekl, kromě své práce faráře mám také rodinu. A také ještě pořád hraji závodně tenis, i když v poslední době se už začínám víc věnovat práci trenéra. A je několik dalších věcí, které bych dělat chtěl – jako mít jednou znovu malý vinohrad...

PhDr. Soňa Haluzová
Foto autorka

Jak se hraje divadlo za mřížemi

BRNO • Ve Vazební věznici Brno pracuji jako psycholožka téměř 10 let a za tu dobu jsem několikrát marně vybízela odsouzené na oddělení výkonu trestu odnětí svobody k aktivitám, které by měly význam i pro ostatní, jako je např. divadlo nebo vydávání vlastního časopisu. Nápad se ujal až na přelomu roku 2004/2005. Tehdy se na oddělení shodou náhod sešla skupina odsouzených, která mi prostě a jednoduše jednoho dne řekla: „Tak my bychom do toho šli“.

K začátkům působení divadelního spolku z řad odsouzených ve VV Brno patřil bezesporu i výběr názvu divadla. Metodou brainstorming jsme při jedné schůzce nechali „bouřit mozky“ a názvy, které nás napadly, zapisovali. Na seznamu se tak objevil Pruhovaný tyjátr, Sdružení DIAMANT (divadlo amatérských nezávislých trestanců), Nezávislé sdružení (ne)svobodných mládců, Kamenické divadlo či Divadelní spolek ŠUTR, u kterého nakonec i zůstalo. Název vychází především z brněnského hantecu (šutr = kameň = věznice), ale poté, co jsme začali zkoušet, se debatovalo i o tom, zda ŠUTR není spíše zkratka, která znamená „šléně ujeté trestance“.

Členové divadelního spolku nejprve uvažovali, že nastudují pohádku, kterou by mohli hrát dětem v mateřské škole. Objevovaly se různé návrhy, včetně populárního Mrazíka, kde by „tahouni“ spolku bezesporu uplatnili svůj komediální talent. Nakonec

ale z úst lídrů zaznělo: „napíše-me si hru sami“. Musím přiznat, že při vzpomínce na úroveň některých dopisů odsouzených mě trochu zamrazilo a s velkým očekáváním jsem čekala na rukopis hry. Již ale při jejím přepisu do počítače jsem se upřímně bavila a napjatě čekala na rozuzlení

hantýrku (např. čutky = cigarety), brněnský hantec či valašské nářečí, odkud pochází většina protagonistů. Velkou inspirací při tvorbě byl humor Divadla Jára Cimrmana, i když, jak autoři sami nakonec poznali, „dělat humor je strašně těžká věc“. Ve hře se vyváženě střídají jak dialogy

nebylo jednoduché sladit termíny zkoušek a pracovních směn, neboť všichni odsouzení z tohoto oddělení jsou pracovně zařazeni. A když byli těsně před premiérou dva herci propuštěni soudem na podmínku, museli jsme řešit i nutnost alternace rolí a stabilitu divadelního spolku.

příběhu. Úsměvná jednoaktovka s názvem „Doba kamenná aneb Kameň trochu jinak“ totiž popisuje trampoty života za tlustými zdmi věznice. V téměř hodinové hře se tak odvíjejí různé příběhy lidí, které přivedl za mříže osud a svévolný výklad zákona, přičemž každý svůj pobyt na pryč-ně prožívá jinak. Autoři ve hře autenticky použili vězeňskou

odsouzených na cele, tak i vlastní básně či písničky.

Nic nejde samo. Odhodlání a velká motivace na začátku se v průběhu zkoušek mísila s trémou a pocitem nejistoty, že to prostě bude trapas. Moje role vedoucího divadelního spolku spočívala převážně v činnosti poradenské, koordinační, motivační a manažerské. Především

Čtyři odehraná představení, z toho dvě představení pro odsouzené a dvě pro zaměstnance vazební věznice, byla vyústěním půlroční práce. Herci na jevišti sklídili potlesk publika, ale zároveň zakusili i hořkou příchutí slávy, když vystoupili z anonymity davu odsouzených.

PhDr. Soňa Haluzová,
Foto archiv VV Brno

Žiji, já žiji

OSTRAVA • Pod tímto názvem byla na přelomu července a srpna v ostravské galerii Mlejn instalována ojedinělá výstava obrazů, keramiky, dřevěných i ušitých výrobků, které vznikly ve Vazební věznici Ostrava a Věznici Heřmanice. Autory vystavených děl jsou současní či bývalí odsouzení.

S nápadem uspořádat výstavu prací odsouzených přišel před dvěma lety kurátor galerie Mlejn, akademický malíř Vladimír Neuwirth. „Když jsem ty obrazy viděl,

bylo mi jasné, že mezi jejich autory je nejeden s velkým talentem. Byla by škoda, kdyby lidé tato díla neviděli,“ řekl na vysvětlenou.

Slavnostní vernisáží předcházela usilovná asi půlroční příprava, ale nakonec i díky vedení obou věznic, zástupcům městské části Moravská Ostrava a Přívoz, majiteli galerie a sponzorům vše dobře dopadlo. Přítomna byla také televize a tisk, rozhlas vysílal upoutávky. Chyběli jen samotní autoři. Někteří z nich si však výstavu přišli prohlédnout později v doprovodu vychovatele-terapeuta. Sami byli překvapeni, jak kultivovaně a hřejivě jejich díla na návštěvníky působí.

Vystavená díla vznikla v rámci programu zacházení (u zaměstnaných odsouzených až po pracov-

ní době) pod vedením zkušených pracovníků oddělení výkonu vazby a trestu obou věznic. Jsou dokumentem tvůrčí práce, léčebného procesu tvoření. Některá byla vytvořena pro potěchu duše, jiná pro radost dětí v nemocnicích, školkách a domovech.

Řada jich zkráslí prostředí věznic či potěší přibuzné odsouzených. Rozhodně by však tato zajímavá tvorba neměla zůstat skryta širší veřejnosti. A to byl důvod, proč byla díla vězňů v ostravské galerii vystavena.

Radomír Karas,
vychovatel-terapeut
Foto archiv VV Ostrava

Modernizace věznic

ODOLOV • Věznici Odo-
lov čekají rozsáhlé stavební
úpravy. Probíhá celková re-
konstrukce hlavního vchodu,
byla ukončena výběrová ří-
zení a rozeběhly se přípravy
na rozšíření kapacity, rekon-
strukci parovodu a návštěvní
místnosti. Úpravy si vyžádají
zvýšené nároky na výkon služ-
by, ale jsou nezbytné, neboť
všechna zařízení jsou zastara-
lá. V provozu jsou již od dob
výstavby uhelných dolů.

(jn)

Zvídaví Američané

PŘÍBRAM • Skupina tři-
ceti studentů kriminologie
a trestního práva na floridské
univerzitě navštívila v čer-
venci příbramskou věznici.
Do ČR přijeli, aby porozumě-
li našemu právnímu systému
a způsobům nápravy osob,
které porušily zákony. Stu-
dentů se ujal zkušený speci-
ální pedagog oddělení výkonu
trestu Mgr. Čmuchař. Provedl
je po věznici a při besedě, kdy
se ocitl doslova pod palbou
otázek, trpělivě odpovídal na
vše, co je zajímalo. Prostře-
dí věznic a způsob výkonu
trestu odnětí svobody, který
se v ČR praktikuje, zvídavé
Američany zaujaly.

(js)

Výtěžek z plesu šel dětem

KYNŠPERK n. Ohří •
PhDr. Tesařová, místopředsed-
kyně FOD poděkovala dopi-
sem předsedovi odborů věznic
ing. Vernerovi za příspěvek
ve výši 5000 Kč, který fondu
jako výtěžek z plesu zaslala
základní odborová organizace
věznic. V dopise píše: „Pří-
spěvek byl využit pro zajiště-
ní provozu zařízení pro děti
vyžadující okamžitou pomoc
KLOKÁNEK, který je alterna-
tivou ústavní výchovy. Ročně
je v ČR do ústavní výchovy
umístováno více než 4000 dětí,
polovina je mladší 3 let.“

(pb)

O kom není slyšet, jako by nebyl

Nové úkoly v komunikační strategii

PRACOV • Plnění Koncepce
komunikační strategie Vězeňské
služby ČR a vytyčení nových
úkolů při zlepšování image vě-
zeňské služby prostřednictvím
médií bylo hlavním tématem ce-
lostátní porady tiskových mluv-
čích vězeňské služby, která se
konala ve dnech 3.–4. října v Zo-
tavovně Pracov.

Vedoucí oddělení pro vztahy
s veřejností sekretariátu gene-
rálního ředitele VS ČR ing. Mi-
roslav Jílek zhodnotil výsledky
činnosti na tomto poli a připo-
mněl, že díky profesionální práci
tiskových mluvčích, velmi dobré
úrovni rezortního časopisu České
vězeňství, jeho odborných příloh,
webových stránek VS ČR a je-
jích organizačních jednotek má

není slyšet, jako by nebyl, říká se.
„Současné vývojové trendy, jako
jsou úkoly vězeňské služby po
vstupu ČR do Evropské unie, ros-
toucí kriminalita a počet vězně-
ných osob, sílící tlak veřejnosti na
obnovení represivní formy výkonu
trestu a další, před nás staví nové
úkoly a vyžadují aktualizaci ko-
munikační strategie,“ uvedl Jílek
a nastínil směry, na které se bude
nutno v mediální politice vězeň-
ské služby zaměřit. V první řadě
půjde o vytvoření jednotné tzv.
firemní kultury v mediální, publi-
kační a internetové oblasti. Bude
třeba soustředit se na prezentaci
výsledků práce vězeňské služby,
které nás přibližují k evropským
vězeňským standardům souvise-
jícím se zvyšováním bezpečnosti

na věznici s dozorem) a Vidnava
(zřízení detenčního ústavu pro od-
souzené s duševní poruchou). Ve-
doucí redaktorka časopisu České
vězeňství Mgr. Eva Montgomery-
ová stručně charakterizovala pub-
licistické žánry, které mluvčí při
zpracovávání příspěvků používají.

Třem tiskovým mluvčím,
kteří vyšli nejlépe z hodnocení
vedoucího referátu publikační
a webové prezentace PaedDr.
Lubomíra Bajcury – Petře Bělí-
kové z Věznic Kynšperk n. O.,
PhDr. Soně Haluzové z Vazební
věznic Brno a mjr. PhDr. Rado-
míře Dlouhé z Věznic Heřma-
nice –, byly uděleny symbolické
ceny. „Skokanem roku“ se stal
nový tiskový mluvčí z Věznic
Pardubice Mgr. Martin Kocanda.

dnes mnohem větší okruh nejen
odborné, ale především laické
veřejnosti konkrétnější představy
o současném poslání a úloze vě-
zeňské služby, o způsobu výkonu
vazby a trestu odnětí svobody,
bezpečnosti našich věznic, pro-
gramech zacházení s uvězněnými
osobami a dalších aspektech
trestní politiky aplikované v na-
ších vězeňských zařízeních.

Zdůraznil však, že generální
ředitel VS ČR plk. Mgr. Luděk
Kula očekává další zintenzivnění
práce na úseku Public Relations,
tedy oblasti nabývající v dnešním
světě neustále na významu. O kom

vězeňských zařízení a řešením
ubytovacích podmínek vězněných
osob. „Více pozornosti,“ řekl,
„bude nutno věnovat také meziná-
rodní spolupráci vězeňské služby
a nemělo by se zapomínat ani na
medializaci profesní vyspělosti
pracovníků VS.“

Jedním z bodů programu po-
rady byl i nácvik praktických
dovedností se zaměřením na roz-
voj kreativního myšlení pod ve-
dením lektorky PhDr. Veroniky
Šauerové. Mgr. Michaela Háj-
ková seznámila účastníky pora-
dy s vývojem projektů Rapotice
(rekonstrukce bývalých kasáren

Z grafů, které dr. Bajcura vypra-
coval, jasně vyplynulo, že počet
příspěvků do Českého vězeňství
a úroveň webových stránek jed-
notlivých vězeňských zařízení
výrazně roste. To mj. dokazuje
i skutečnost, že týdně si interne-
tovou prezentaci vězeňské služby
nalistuje v průměru 1400 osob.

Nejdůležitějším závěrem, kte-
rý rada přijala, je sladit ko-
munikační strategii s postupným
plněním úkolů, které vyplývají
z Koncepce rozvoje českého vě-
zeňství do roku 2015.

(mon)

Foto Lubomír Bajcura

Slova uznání od seniorů

BRNO • Pod záštitou ředitele Vazební věznice Brno plk. Mgr. Karla Schmeidlera se ve Vazební věznici Brno v polovině října uskutečnilo setkání bývalých zaměstnanců. Zúčastnilo se jej 25 důchodců. Po úvodním slově ředitele VV Brno a diskusi s občerstením následovala pro-

hlídka areálu věznice. Lidé, kteří v mnoha případech odsloužili ve věznici 30 let a dnes jsou na zaslouženém odpočinku, se zajímali o novinky v zabezpečovacích systémech a v zacházení s vězni. V rozhovorech zaznívaly otázky i hodnotící soudy, že „dobrý kriminál dělá pořádek“, a nakonec i potěšitelná slova uznání:

„Nemáte se za co stydět ani vy, ani my.“

PhDr. Soňa Haluzová

Foto autorka

Ředitel VV Brno plk. Mgr. Karel Schmeidler na setkání s bývalými zaměstnanci VV Brno.

Příště zase ve stejném počtu

DOUBRAVICE NAD SVITAVOU • Vedení věznice Mírov na své bývalé zaměstnance nezapomíná.

Letos se tradiční setkání uskutečnilo 8. září na pštrosí farmě v Doubravici nad Svitavou. Při její prohlídce se senioři nejen seznámili s chovem těchto všestranně využitelných zvířat, ale ochutnali i speciality z pštrosího masa. V moderním zahradnictví, které je součástí farmy, zvláště ženy neodolaly nákupům. Zavadlový prostor autobusu se brzy

zaplnil nejrůznějšími květinami a dřevinami.

Po obědě seznámil zástupce ředitele věznice Mgr. Václav Knop bývalé zaměstnance se současným děním ve věznici a jubilantům předal kytičky. Při loučení vyslovil přání, které měli na srdci snad všichni účastníci – abychom se příští rok opět společně setkali ve stejném počtu jako letos a nemuseli o některých bývalých pracovnících hovořit v čase minulém.

Bc. Magda Petříková

Foto autorka

Glosa

O jednom nakopnutí

„Tímhle to začíná a končí to třeba i v base,“ pravím synovi. Stojíme u silnice v jedné horské vesnici a sledujeme závodníky Rallye Bohemia. Mezi diváky se schyluje ke rvačce. Několik místních totiž nerespektuje zákaz vstupu do vyhrazené únikové zóny a pořadatelům se situace očividně vymyká z rukou. Všechny jejich domluvy se mýjí účinkem, a to i přesto, že o pár minut dříve jeden závodní automobil srazil dvě přihlížející dívky a těžce je zranil. Vzduchem létají nadávky a já přemýšlím o tom, proč si vlastně lidstvo vytvořilo určitá pravidla, řády a zákony.

Už Jan Ámos Komenský psal o řádu a uspořádání věcí veřejných, o tom, že když se v tomto soukolí něco rozpojí, oslabí, přetrhne, zkřiví – třeba to nejmenší kolečko – pak se může všechno buď zastavit, nebo odchýlit od svého cíle. A měl pravdu. Seběmenší porušení pravidel, na kterých se lidé dohodli, může mít větší následky, než by se mohlo na

první pohled zdát. Někdo stojí v zakázané únikové zóně, někdo při jízdě autem nebere ohled na omezenou rychlost, někdo odmítá ukázat obsah svých zavazadel při vstupu do budovy soudu... Nikdo není tak výjimečný, aby pro něj pravidla společnosti neexistovala. Bohužel řada lidí, a není jich málo, si to ale myslí. Zřejmě se domnívají, že jsou ostatním nadřazení, že nemusí respektovat ani základní pravidla slušného chování. Jako příslušníci justiční stráže se s nimi setkávám každodenně.

Vracím se pohledem na závodní trať. Bitka se naštěstí nekoná, ale vtom se jeden z pořadatelů rozeběhne a nakopne botaskou přímo do zadku chlápka, který je ze všech nejvíc neukázněný a nedá a nedá si říct. A mě v té chvíli napadá: To je sice také proti pravidlům, ale kéž by nás vždycky někdo alespoň symbolicky nakopnul, až si budeme myslet, že jsme něco víc než ostatní a že pro nás pravidla neexistují.

Por. Bc. Ludmila Bezoušková

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ č. 6/2005. Časopis vychází šestkrát ročně.

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Vedoucí oddělení pro vztahy s veřejností: Ing. Miroslav Jílek

Odpovědný redaktor: Mgr. Eva Montgomeryová

Odborní konzultanti: Mgr. Miloslava Havlíčková, JUDr. Jana Hladíková, Ing. Radoslava Hüttnerová, plk. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D., Ing. Aleš Kadlec, plk. PhDr. Zdeněk Kreuzziager, JUDr. Jaroslava Kubátová, plk. JUDr. Miloslav Mádle, plk. Mgr. Stanislav Prchal, plk. Mgr. Milan Hospodka.

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4;
<http://www.vscr.cz>; redakce-cv@grvs.justice.cz; telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072.

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné: Martina Redlichová, tel.: 244 024 407, fax: 244 024 403, e-mail: MRedlichova@grvs.justice.cz

Cena časopisu: 9 Kč, roční předplatné 54 Kč. Grafická úprava a sazba: Zdeněk Relich

Tisk: Tiskárna Věznice Praha-Pankrác. Publikování údajů a článků z Českého vězeňství není dovoleno bez souhlasu redakce.

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2005. Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297. Uzávěrka vydání: 16. 10. 2005.

HORN	JIOEVO- PAN	BÝV. MISTR SVĚTA V SACHU	JEDNA Z PLANETEK	OKENNÍ ZÁVESY		MÍSTO PRO PEČET	AUTOMO- TOKLUB (ZKR.)	PRAOBYV. N. ZELANDU	NÁŠ AUTOR ROMANET	ŠPLHAVÝ LESNÍ PTÁK		BÝV. MLÁDEŽ. ORGANI- ZACE	LATIN. „PTACI“	PŘÍRODNÍ PARK V ČE- CHÁCH	2. DÍL TAJENKY	LATIN. „6. PAD“
DRUH TANCE					ŠPANĚLSKÉ MĚSTO						SLŮVKO ZAKLENÍ					
BYLINO- RUBEC, CHILSKÝ					STAR. ZNAČKA CIGARET STEPNÍ PTÁK						KOŽNÍ CHOROBA					
SVĚTLO- VLASY						OSTRAVSKÝ HEREC (JOSEF) BAJNÝ ČESKÝ KNÍŽE					ČESKÝ HISTORIČ (BEDŘICH) DÍLEČ DO PŮDY					
	JEDEN, I DRUHÝ	KULEČ- NÍKOVÝ ÚDER ÚKAZ					MADRIDSKÝ FOTBAL. VELKOKLUB PODÍL V ZEMSKÉ KŮŘE					RAŠILOVO JMÉNO ZPUSTLÝ ČLOVEK				
ČÁST VOZU			AMERICKÝ HEREC RYBÍ VAJČKO					SKOPEC (ŘIDČ.) OZNAČ. IZRA- EL. LETADEL					ŘEKA V USA SYMBOL KRUTOSTI			
TURECKÝ NAČELNÍK				ÚRODNÝ POZEMEK RUMJUNSKÉ MĚSTO				ČÁSTEČKA HMOTY NÍŽŠÍ TUREC. ÚŘEDNÍK					KŘEMÍK (CHEM. ZN.). ZÁSAH V ŠERMU			
ZN. NÁ- KLADNÍCH AUT					KLOBOUK (DLE NĚMCOVÉ) ZÁPADOČECH						BULH. SOC. DEMOKRAT					
	METROPOLE J. KOREE	LEDOVEC 1. DÍL TAJENKY				MASOVÝ POKRM					DRUH SOVY				LATIN. „JÁ“	ČÁST TĚLA
LIMON						PŘEDNOST					STŘEŠNÍ KRYTINA					
ČÁST VSI											CITOSL. POVZDECHU			MPŽ ŘECKA PŘÚTOK OHRÍVAČE VODY		
PRASEČÍ CITOSL.			ZN. RUSKÝCH DOPRAV. LETADEL MLUVNICE									MUŽSKÉ JMÉNO (26.4.)	KULOVÁ BAKTERIE NÁHRAŽKA KÁVY			
ČERPACÍ STANICE NA PLYN (ZKR.)				SPZ OPAVY	ŠPANĚLSKÝ „ANO“						BABČKA (Z NĚMC.)				3. DÍL TAJENKY	ŠVÝCAR. SPORT. STŘEDIŠKO
	MAĎARSKÉ MĚSTO POŠKOZENÍ STROMŮ ZVĚŘÍ										VÝHRÝ V LOTYNCE					
KABERNA											NÁŠ HEREČ A REŽISER					
PŘÍTOK VOLHY					ZN. KAN- CEL. POTŘEB	CUPÁKOVY INICIÁLY	ZELENINA S BULVOU		KOREJSKÁ AUTOMO- BILKA	ARGENTUM (CHEM. TN.)	UMĚL. HMOTA DO MATRACÍ	JMÉNO ASTRON. DE BRAHE. KOZLÍ PACH				
SVĚTOVÁ VELMOC				ČÁKANEC SKANDINÁ- VEC										SEVER. BOJOVÝ BŮH DIVADELNÍ ZVOLÁNÍ		
ČÁST OKA (RETINA)								JMÉNO RUS. KNÍŽETE KOMOŇ				BRNĚNSKÁ SPZ				
	STAROŘÍM. ÚŘEDNÍK	JMÉNO TENIS- TY TIRIACA STATNÁ LESNÍ BYLINA				ČERV VLASOVEC (ODBOR.) ŽIDOVSKÝ DLOUHÝ PLÁŠT			NAŠE BÝV. AUTO- MOBILKA (ZKR.) KOVNÝ ODPAD Z ŘEPY			RUSKÝ „Z“ JUPITERŮV MĚSÍC				JMÉNO GORBAČO- VOVY ŽENY
FINÁLNÍ PRŮDUKT Z ŘEPY					BEZKEMNÁ DŘEVINA CHLOR (CHEM. ZN.)				3. SOLMIZAČNÍ SLABIKÁ UČTEL MATEMATI- KY (SLANG.)		ŘEKA V NSR SPZ. ŘIM. SOBOTY					
EDUARD (DOMÁCKÝ)				RUSKÝ MONARCHA USLECHTILÝ KŮN				PODZEMNÍ DRAHA OSTRÝ VYSTUPEK						VOLTAMPÉR (ZKR.) VÁDA		
NATRIUM (CHEM. ZN.)			TELEVIZNÍ MI- MOZENŠTÁN STAROARMĚN- SKÉ MĚSTO				ČESKÝ BAŠNÍK (FRANTIŠEK) ALBÁNSKÝ PAŠA						PŘEDLOŽKA S 6. PÁDEM VE KTEROU DOBU			
DIVADELNÍ (FILM.) HVEZDA					TEXTILNÍ LÁTKA							ČIKÁDA TAJEMNÉ BUDDHIST. SLŮVKO				
KOČKOVITÁ SELMA					NÁHLŮV- SKÉHO JMÉNO						CIZÍ ŽEN. JMÉNO					
NĚMECKÝ CYKLISTA					SPOJITOST						OSOB. ZAJÍMENO			POMŮCKY: PIT, BOTEV, ULLU, OROS, ÁŠ, LS		

TEXT VTIPI – VIZ TAJENKA

Autor křížovky: Radomír Hon

Autor obrázku: Lubomír Lichý

Tajenka z minulého čísla: K doživotí vám započítali i vyšetřovací vazbu.

Stavy vězňů ve vazebních věznicích a věznicích Vězeňské služby ČR dne 4.11.2005

Vazební věznice a věznice	OBVINĚNÍ										ODSOUZENÍ										Vězni celkem		
	Dospělí		Mladiství		Úhnm obvinění		Celkem obvinění		S dohledem		S dozorem		S ostrahou		Se zvýšenou ostrahou		Mladiství		Úhnm odsouzení			Celkem odsou- zení	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž		M	Ž
Bělušice					0	0	0	0			14		578						592	0	592	592	
Brno	259	20	6		265	20	285	11	2	143	5	5	117	5	15	1	3		289	13	302	587	
Břeclav	76	2	1		77	2	79			51			16						67	0	67	146	
České Budějovice	87	3		1	87	4	91	2		98	3	3	30	1					130	4	134	225	
Drahonice					0	0	0			209									209	0	209	209	
Heřmanice					0	0	0			83			708						791	0	791	791	
Horní Slavkov					0	0	0						800						800	0	800	800	
Hradec Králové	144	6	7		151	6	157	139	1	50	3	3	43	1		1			233	5	238	395	
Jihlava					0	0	0			167			462						629	0	629	629	
Karviná					0	0	0			118					49				167	0	167	167	
Kufim					0	0	0			187			384						571	0	571	571	
Kynšperk nad Ohří					0	0	0			424									424	0	424	424	
Liberec	164	5	1		165	5	170	1		56	4	4	184						241	4	245	415	
Litoměřice	215	16	8		223	16	239	1		56	3	3	36		3		1		97	3	100	339	
Milov					0	0	0			4			26		324				354	0	354	354	
Nové Sedlo					0	0	0			470									470	0	470	470	
Odolov					0	0	0			282									282	0	282	282	
Olomouc	108	4	6		114	4	118			104	2	2	21	2	1				126	4	130	248	
Opava					0	0	0	60	14	98	84			75		31	52		210	204	414	414	
Oráňov					0	0	0			160			379						539	0	539	539	
Ostrava	332	22	20		352	22	374	3		117	6	6	78		2		2		202	6	208	582	
Ostrov	84	13	3		87	13	100			706	1	1	7	1	1				714	2	716	816	
Pardubice					0	0	0	1		389			231						621	0	621	621	
Píseň	140	4	10		150	4	154	34		36	1	1	765		197		1	1033	1	1034	1188		
Praha - Pankrác	444		5		449	0	449	33		209			233	1	18		2		495	1	496	945	
Praha - Ruzyně	475	69	5		480	69	549	4	24	109	46	46	31	11	1				145	81	226	775	
Přibram					0	0	0	5		53			702						760	0	760	760	
Rýnovice					0	0	0			89			466		10				565	0	565	565	
Sráž pod Ralskem					0	0	0			663			188						851	0	851	851	
Světlá nad Sázavou					0	0	0				233			168			4		0	395	395	395	
Teplice	82	5	3		85	5	90			23	2	2	2		1				26	2	28	118	
Valdice					0	0	0			17			706		572				1295	0	1295	1295	
Vinařice					0	0	0						889						889	0	889	889	
Všehrdy					0	0	0	123		338							61		522	0	522	522	
Znojmo	15				15	0	15			185			8						193	0	193	208	
Úhnm	2 625	169	75	1	2 700	170	2 870	417	41	5 708	393	255	8 090	32	1 194		4	15 532	725	16 257	19 127	19 127	
Celkem	2 794		76		2 870		2 870	458		6 101		8 345		1 226		127		16 257				19 127	

Zotavovna Přední Labská

Rekreační zařízení Věžeňské služby ČR, které má díky své poloze mezi Vrchlabím a Špindlerovým Mlýnem ideální podmínky pro horskou turistiku a zimní sporty, nabízí ubytování ve dvou, tří a čtyřlůžkových pokojích a apartmánech (koupelna, WC, rozhlas, TV, balkon). K dispozici je vlastní parkoviště, bar, venkovní bazén, půjčovna sportovních potřeb, minigolf, tenis – Polytan WS, stolní tenis, vlek, horská kola, posilovna, sauna, hydromasáže a masáže. Jídelnu lze využít i jako jednací sál pro 120 osob.

Zotavovna VS ČR Přední Labská

Přední Labská 43

543 51 Špindlerův Mlýn

Tel./Fax: (+420) 499 523 761

e-mail: predni.labska@tiscali.cz

